

PRILOZI 4/2013

Hrvatske
javnobilježničke
komore

PRILOG PRIREDILA
Marija Butković

INSTITUT OSTAVINSKOG POSTUPKA KROZ SUDSKU PRAKSU

Zagreb, svibanj 2013.

Uvod

Suci i javni bilježnici, kao povjerenici sudova u ostavinskim postupcima, nemaju lak zadatak budući da u svom postupanju moraju biti nepristrani povjerenici svih stranaka, nastojeći objektivno, jasno i nadasve stručno primijeniti pravnu normu na velik broj pravnih situacija u kojima se pronadu. No nije li upravo u tome bit i smisao djelovanja sudova i javnih bilježnika: tumačiti pravnu normu na način prikladan situaciji, vremenu, okolnostima? Budući da niti jedan propis, ma koliko god jasan bio, ne može u potpunosti regulirati i unificirati sve životne situacije na koje se može primijeniti, tim je više važnost našeg postupanja, a time i sudske i javnobilježničke prakse veća.

Sudska praksa je odraz vremena i prilika u kojima se određeni propis primjenjuje te nam može ukazati na neka stajališta i dati konkretne smjernice za postupanja svih nas – javnih bilježnika, djelatnika u javnobilježničkim uredima i svih ostalih pravnikâ, čime se polako popločuje put potencijalnim budućim promjenama propisa, kako bi bili bolji i lakši za razumijevanje i primjenu. Na taj način raste stabilnost sudske i javnobilježničke prakse, čime se jamči pravna sigurnost onih koji ostvarivanje i zaštitu svojih prava i interesa traže pred sudom i povjerenicima sudova.

O toj, tako bitnoj, temi za nas javne bilježnike, ali i za pravnu struku općenito, pisano je već nebrojeno puta, a vrijedan doprinos dan je posebice postojećim zbirkama sudske prakse¹, mnogim radnim materijalima², referatima i člancima,³ kako kolega iz javnobilježničke struke, tako i onih izvan nje.

Tema ovog rada toliko je široka i sveobuhvatna da sve ono bitno što je potrebno iskazati kod jednog tako, za sudačku i javnobilježničku službu, važnog instituta kao što je institut ostavinskog postupka, nikako neće stati u ovih stotinjak stranica koje sam skupila proučavajući dostupnu mi sudsku praksu.

Stoga sam odlučila ne ponavljati ono što je već nebrojeno puta rečeno ili citirati odredbe Zakona o nasljeđivanju, jer smo se svi s time više ili manje puta susreli, već se bazirati isključivo na prikazu samih sudskih odluka i istaknuti one donesene prilikom neposredne primjene zakonskih odredaba, budući da sam mišljenja i iskustva kako se apstraktan, a počesto i proturječan, nejasan, nepotpun i nedosljedan propis najlakše uspijeva razumjeti kroz njegovu vidljivu primjenu na situaciji iz života i prakse.

Sudska praksa se neprestano mijenja, svakodnevno se zauzimaju nova pravna stajališta, pa je tako u trenutku dok ovo čitate možda zauzeto stajalište potpuno suprotno nekom od iskazanih u ovoj zbirci. U njoj se mogu pronaći presude većine županijskih sudova u Hrvatskoj, presude Vrhovnoga suda i Ustavnog suda Republike Hrvatske, i to u vremenskom razmaku od ranih 1990-ih godina pa do 2012. godine, naravno uvažavajući činjenicu da one moraju biti pravomoćne kako bi se mogle komentirati. Sistematizirane su te-

1 Zbirke „Odabir sudskih odluka o ostavinskim postupcima“ (za internu uporabu javnih bilježnika), koje su javnim bilježnicima upućivane od strane HJK elektroničkim putem tijekom 2008. i 2009. godine., autorica Marijana Gabler-Čizmek, sutkinja Općinskoga građanskog suda u Zagrebu, a koje se odnose na presude donesene u postupcima Općinskoga građanskog suda u Zagrebu i Županijskog suda u Zagrebu.

2 „Javnobilježničko pravo u praksi (propisi, postupci, primjeri isprava)“, Zagreb, travanj 2008. godine, poglavlje „Javni bilježnik kao povjerenik suda u ostavinskom postupku“, autor poglavlja Jožica Matko Ruždjak, javna bilježnica iz Zagreba.

3 Kontrec, D., Javni bilježnici u Republici Hrvatskoj, kao povjerenici sudova u ostavinskom postupku, Javni bilježnik, broj 32, travanj 2010. godine; Borčić, J., Pravna priroda i sadržaj izreke rješenja o nasljeđivanju te kome se obvezno dostavlja pravomoćno rješenje o nasljeđivanju, Rijeka, veljača 2008. godine; Crnić, J., Tko je javni bilježnik kao povjerenik suda u ostavinskom postupku“, Odvjetnik, broj 1-2, 2008. godine; Crnić, J., Spor o vrijednosti ostavine radi određivanja nagrade javnom bilježniku, Novi informator, broj 5508, 20.12.2006. godine.

matski, u dvanaest poglavlja, te su većinom prikazane izdvajanjem sentence i prikazom kratkog teksta odluke, kako se čitatelj ne bi „izgubio“ u količini materije, ali ima i onih koje su dane u svome cjelovitom obliku.

Uloga javnih bilježnika kao povjerenika sudova u ostavinskim postupcima nije zanemariva prvenstveno s gledišta rasterećenja sudova od rješavanja nespornih postupaka. S druge pak strane, koliko god nam se činilo da su svi ostavinski postupci slični ili isti, oni to nikako nisu, i svakome se treba pristupiti s maksimalnom ozbiljnošću i pažnjom, jer to nipošto ne smije postati repetitivan i rutinski posao.

Ukoliko ijednom kolegi i bilo kojem drugom čitatelju ova zbirka posluži u svakodnevnom radu na način da mu pomogne u vođenju ostavinskog postupka, razjasni mu neke problematične ili nedovoljno pojašnjene odredbe Zakona o nasljeđivanju ili samo približi ponekad apstraktan institut nasljeđivanja, njezina će svrha biti ispunjena.

Marija Butković

1. PREDMET NASLJEĐIVANJA

Izvanknjižno vlasništvo

(Čl. 2. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Predmet nasljeđivanja su stvari i prava koja pripadaju ostavitelju u času smrti, pa tako i nekretnine koje nisu upisane u zemljišnim knjigama, koje se u tom slučaju nasljeđuju kao izvanknjižno vlasništvo.

Kratki tekst odluke:

“Pod ostavinskom imovnom podrazumijeva se sva imovina koja može biti predmet nasljeđivanja koju je ostavitelj kao svoje vlasništvo posjedovao. Dakle, i nepokretna imovina za koju nasljednici tvrde da je vlasništvo ostavitelja pri čemu nije od značaja, što su eventualno određene nekretnine upisane u zemljišnoj knjizi na imenu druge osobe, kao što je to slučaj u ovom predmetu. Naime, u tom slučaju se nepokretna imovina nasljeđuje kao vanknjižno vlasništvo.”

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2473/00-2, od 21. XII. 2000.

Dospjele svote naknade za tuđu pomoć i njegu

(Čl. 2. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Dospjele svote naknade za tuđu pomoć i njegu mogu se naslijediti, bez obzira što visina te naknade nije utvrđena pismenim sporazumom ili pravomoćnom sudskom odlukom, jer se odredbe st. 2. čl. 197. Zakona o obveznim odnosima odnose samo na singularnu sukcesiju, a ne i na nasljeđivanje, kao što je to kod nematerijalne štete (čl. 204. Zakona o obveznim odnosima).

Kratki tekst odluke:

“Naknada za tuđu pomoć i njegu čiju isplatu zahtijeva tužitelj novčana je tražbina dospjela do časa njegove smrti, radi čega je to imovinsko pravo prema odredbi iz čl. 2. Zakona o nasljeđivanju koje se može nasljeđivati i neosnovana je žalbena tvrdnja tuženika da je ova neprenosiva tražbina ujedno i nenasljediva tražbina.”

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2333/00-2, od 14. XII. 2000.

Izvanknjižna nekretnina

(Čl. 40. Zakona o zemljišnim knjigama - "Narodne novine", br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04 i 107/07).

Sentenca: Ako je nekretnina u rješenju o nasljeđivanju utvrđena kao izvanknjižno vlasništvo ostavitelja a prednica ostavitelja također nije bila upisana u zemljišnoj knjizi kao vlasnica, onda se nasljednik može upisati u zemljišnu knjigu kao vlasnik samo ako pokrene pojedinačni ispravni postupak ili postupak pred parničnim sudom, ali ne i na temelju pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju.

Kratki tekst odluke:

“No u pogledu nekretnina koje su u rješenju o nasljeđivanju utvrđene kao izvanknjižno vlasništvo treba upozoriti žalitelja da niti njegova prednica nije bila upisana u zemljišnoj knjizi kao vlasnica, a što znači da se na tim nekretninama, a na temelju predmetnog rješenja o nasljeđivanju, ne može upisati niti on kao nasljednik, jer nije udovoljeno materijalnoj pretpostavci knjižnog prednika iz čl. 40. Zakona o zemljišnim knjigama. To ne znači da nasljednik nije također izvanknjižni vlasnik tih nekretnina, budući da je on vlasništvo tih nekretnina stekao nasljeđivanjem, kao jednim od zakonom dopuštenih načina stjecanja prava vlasništva na nekretninama u smislu odredbe čl. 114. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06 i 141/06). Međutim, nasljednik se ne može upisati u zemljišnoj knjizi kao vlasnik na temelju rješenja o nasljeđivanju, već isti može pokrenuti pojedinačni ispravni postupak ili postupak pred parničnim sudom, radi sređivanja vlasništva ili utvrđivanja prava vlasništva na predmetnim nekretninama.”

Županijski sud u Varaždinu, Gž-511/09-2, od 29. IV. 2009.

Pravo na otkup stana

(Čl. 2. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: U situaciji kad je stanar podnio zahtjev za otkup stana, ali je umro prije sklapanja ugovora o prodaji stana, pravo na otkup stana ne prelazi na nasljednike.

Kratki tekst odluke:

“Suština revizijskih razloga svodi se na tvrdnju da tužitelj kao univerzalni nasljednik pok. A.D., koji je nesporno bio nositelj stanarskog prava na spornom stanu, ima pravo naslijediti tu imovinu i time pravo na sklapanje ugovora o prodaji stana. U postupku je utvrđeno i među strankama nije sporno da je sada pok. bio nositelj stanarskog prava na spornom stanu (stric tužitelja) koji je za života tuženiku podnio zahtjev za otkup stana kao i zahtjev za sklapanje ugovora o kupnji stana, koji nesporno nije sklopljen uslijed smrti nositelja stanarskog prava. Je li nositelj stanarskog prava već podnošenjem zahtjeva za otkup stana stekao imovinsko pravo, odnosno imovinu koja se može naslijediti, ili to nije slučaj, za valjanu prosudbu koja se to imovina ili koje se to pravo, koje pripada pojedincu nasljeđuje, mjerodavno je vrijeme otvaranja nasljedstva kada postojeća imovina prelazi na ostaviteljeve nasljednike (čl. 2., 128. i 135. Zakona o nasljeđivanju). Prema stajalištu ovog suda, pravo na otkup stana pripada stanaru temeljem odredaba Zakona o prodaji stanova, osobno je pravo stanara koje ne prelazi na nasljednike, a vezano je uz stanarsko pravo koje se također ne nasljeđuje. Zato nasljednik stanara koji je pokrenuo postupak

otkupa stana, suprotno revizijskim navodima, ne može taj postupak ni nastaviti. Nasljednik bi mogao naslijediti jedino imovinu stanara koja je u času njegove smrti već postojala, a samim podnošenjem zahtjeva za otkup stana bivši stanar, sada pok. A.D., nije stekao potraživanje, odnosno imovinu, koja bi činila njegovu postojeću imovinu u času smrti i koja bi prelazila na njegove nasljednike. To znači da bi tužitelj kao nasljednik iza pok. A.D. svoja nasljednička odnosno vlasnička prava u odnosu na sporni stan mogao ostvariti u slučaju da je on, tj. A.D. zaključio ugovor o prodaji stana ili da je donesena pravomoćna presuda koja zamjenjuje taj ugovor, a što ovdje očito nije slučaj. Stoga su nižestupanjski sudovi uz pravilnu primjenu propisa materijalnog prava osnovano zahtjev tužbe odbili.”

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 3191/93, od 22. I. 1998.; Rev 2270/93, od 9. X. 1997.

Sporazum nasljednika o načinu korištenja ostavinske imovine

(Čl. 172. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Pozivanjem na sporazum između oporučnog i zakonskog nasljednika o eventualnom načinu korištenja ostavinske imovine nije pozivanje na nasljedno pravo, pa se o njemu ne raspravlja u ostavinskom postupku niti ima utjecaja na tijek istog.

Kratki tekst odluke:

“Kako se zakonski nasljednik poziva na neki navodni sporazum o pravu stanovanja i zabrani otuđenja glede stana koji je bio predmetom nasljeđivanja i raspravljanja u ovom ostavinskom postupku, te u situaciji da oporučni nasljednik negira u svojem odgovoru postojanje takvog sporazuma, a kako ta eventualna prava za zakonskog nasljednika ne bi proizlazila iz raspoložbe ostavitelja iza kojega se vodi ovaj ostavinski postupak, to se u ovom ostavinskom postupku o takvim eventualnim pravima zakonskog nasljednika ne može raspravljati već bi ona mogla biti predmetom raspravljanja u parnici. Naime, u postupku za ostavinsku raspravu, a primjenom odredbe iz čl. 172. ZN-a, sud utvrđuje tko su nasljednici umrlog, koja imovina sačinjava njegovu ostavinu i koja prava iz ostavine pripadaju nasljednicima, zapisovnicima i drugim osobama, pa kako se žalitelj i ne poziva na netko svoje nasljedno pravo, to se njegova žalba u svemu ukazuje neosnovanom.”

Županijski sud u Rijeci, Gž-397/98, od 18. III. 1998.

Izvanknjižno vlasništvo

(Čl. 5. st. 3. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Sentenca: Za ocjenu predstavlja li neka nekretnina ostavinu nije odlučno je li ta nekretnina u zemljišnoj knjizi upisana na ime ostavitelja kao vlasnika, već je odlučno da je ta nekretnina predstavljala njegovu imovinu u času smrti.

Kratki tekst odluke:

“Donoseći pobijano rješenje, prvostupanjski sud smatra da ostavitelj nije suvlasnik nekretnina upisanih u zk. ul. broj 1187 k.o. P. i zk. ul. broj 582 P. u 1/2 dijela, jer je prezime ostavitelja N., a na ovim nekretninama kao suvlasnik istih u zemljišnim knjigama upisan je N.

Takav zaključak suda prvog stupnja, međutim, ne može se prihvatiti, jer su i nekretnine u izvanknjižnom vlasništvu ostavinska imovina kada među nasljednicima nema spora o tome da je i ta imovina ostavinska imovina pokojnog.”

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1133/08-2, od 21. VII. 2008.

2. TKO SE SMATRA STRANKOM U OSTAVINSKOM POSTUPKU

Stranka u ostavinskom postupku - prethodno pitanje - utvrđivanje očinstva

(Čl. 179. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03 i 163/03).

Sentenca: Stranka u ostavinskom postupku ne može biti osoba koja traži da se kao prethodno pitanje utvrdi da je dijete ostavitelja. Utvrđivanje očinstva može biti predmet parničnog postupka u kojem će se o tome raspravljati kao o glavnom zahtjevu.

Kratki tekst odluke:

“Protiv rješenja o nasljeđivanju stranke imaju pravo žalbe, osim u slučaju kad to Zakonom o nasljeđivanju (dalje: ZN) nije drugačije određeno. Prema čl. 179. ZN-a, strankom se u smislu tog Zakona smatraju nasljednici i zapisovnici kao i druge osobe koje ostvaruju pravo iz ostavine.

Podnositeljica žalbe ističe da je ona izvanbračna kći pok. TT ali da bi zbog činjenica da je rođena početkom II. svjetskog rata proces dokazivanja očinstva trajao razmjerno dugo a pisana dokumentacija postoji samo u dijelovima.

Uzevši u obzir da očinstvo žaliteljice nije naznačeno u njenom rodnom listu, već da ista uz žalbu dostavlja dokaze iz kojih bi se mogla izvući posredna saznanja o očinstvu (plaćanje alimentacije kroz jedno vrijeme, zahtjev za socijalnom pomoći te Izvještaj o prilikama socijalno ugroženih obitelji), to se tvrdnja žaliteljice da je ona kćer a time i nasljednica pokojnog u ovom trenutku ne može prihvatiti.

To stoga što sud prvog stupnja nije u ostavinskom postupku mogao odlučivati i o utvrđivanju očinstva (kao o prethodnom pitanju) a kako se to iz sadržaja žaliteljice može razabrati. Utvrđivanje očinstva može biti predmet parničnog postupka u kojem će se o tome raspravljati kao o glavnom zahtjevu.

Budući da žaliteljica nije zakonski niti oporučni nasljednik pokojnog, a nije niti zapisovnik, a niti ima neko drugo pravo iz ostavine u smislu druge osobe, to ista ne predstavlja stranku u smislu navedene odredbe ZN-a.

Stoga je valjalo na temelju čl. 358. st. 1. Zakona o parničnom postupku (“Narodne novine”, br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01 i 117/03), koji se u ovom postupku primjenjuje u skladu s čl. 175. st. 2. ZN-a, odbaciti žalbu kao nedopuštenu.”

Županijski sud u Zagrebu, Gž-2915/07-2, od 11. IX. 2007.

Davatelj uzdržavanja po ugovoru

(Čl. 185. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Davatelj uzdržavanja kao ugovorna strana u ugovoru o doživotnom uzdržavanju s ostaviteljem ne smatra se strankom, niti osobom koja ostvaruje neko pravo iz ostavine.

Kratki tekst odluke:

“Prema odredbi čl. 185. Zakona o nasljeđivanju (Nar. nov., br. 52/71 i 47/78, dalje: ZON), strankom u smislu tog Zakona smatraju se nasljednici i zapisovnici, kao i druge osobe koje ostvaruju neko pravo iz ostavine. Ne može se smatrati da žalitelji, kao ugovorne strane u ugovoru o doživotnom uzdržavanju s ostaviteljem, ostvaruju neko pravo iz ostavine, slijedom čega bi se smatrali strankama prema navedenom propisu. Svoje pravo iz ugovora o doživotnom uzdržavanju žalitelji mogu ostvariti nezavisno od ostavinskog postupka, naravno, ovisno o opstojnosti ovog ugovora. Kako žalitelji nisu stranke u ostavinskom postupku iza pok. P.J., to je sud prvog stupnja osnovano odbacio žalbu žalitelja protiv rješenja o nasljeđivanju od 1. rujna 1995. godine, broj O-4773/95, kao nedopuštenu jer je podnesena od neovlaštenih osoba”.

Županijski sud u Gradu Zagrebu, Gž 4070/96, od 11. III. 1997.

Centar za socijalnu skrb kao stranka u ostavinskom postupku

(Čl. 174. Zakon o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Centar za socijalnu skrb nije stranka u ostavinskom postupku i ne može protiv rješenja o nasljeđivanju podnositi žalbu u svoje ime.

Kratki tekst odluke:

“Odredbom čl. 277. Obiteljskog zakona propisano je da Centar za socijalnu skrb ima položaj stranke u postupku onda kada je ovlašten pokrenuti postupak pred sudom. Odredbom čl. 174. Zakona o nasljeđivanju propisano je da se ostavinski postupak pokreće po službenoj dužnosti, a stranke u postupku su nasljednici i zapisovnici kao i druge osobe koje ostvaruju neko pravo iz ostavine u smislu čl. 185. Zakona o nasljeđivanju. Stoga Centar za socijalnu skrb u ovom slučaju nije stranka u postupku, pa mu stoga ne pripada niti pravo na podnošenje žalbe.”

Županijski sud u Koprivnici, Gž-756/00-2, od 3. X. 2000.

ŽUPANIJSKI SUD U VARAŽDINU

Broj: Gž.985/07-2

Sentenca: Tvrdnja žaliteljice da ju je pokojni ostavitelj smatrao svojom kćeri ne može biti pravna osnova za nasljeđivanje.

R J E Š E N J E

Županijski sud u Varaždinu, po sucu toga suda Dubravki Vinceković, kao sucu pojedincu, u ostavinskom predmetu iza pok. D. P. iz V., a povodom žalbe D. K. iz K., R. S., protiv rješenja o nasljeđivanju Općinskog suda u Varaždinu od 04. travnja 2007.g., broj: O.917/06-13, dana 05. studenog 2007.g.,

r i j e š i o j e :

Odbija se žalba D. K. iz R.S., ..., K., kao neosnovana, te se u cijelosti potvrđuje rješenje o nasljeđivanju Općinskog suda u Varaždinu broj: O.917/06-13 od 04. travnja 2007.g.

Obrazloženje

Pobijanim rješenjem o nasljeđivanju utvrđena je ostavinska imovina iza pok. D. P. (točkom I/ izreke).

Točkom II/ izreke proglašen je jedinim nasljednikom ostavitelja njegov sin M. P..

Točkom III/ izreke određeno je da će z. k. odjel prvostupanjskog suda, po pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju izvršiti uknjižbu prava vlasništva u korist nasljednika M. P. na naslijeđenim nekretninama, dok je točkom IV/ izreke utvrđena vrijednost ostavinske imovine.

Pravovremeno podnesenom žalbom D. K. pobija prvostupanjsko rješenje bez navođenja zakonskih žalbenih razloga kao niti prijedloga o postupanju po žalbi.

Žalba D. K. (dalje žaliteljice) je neosnovana.

Iz obrazloženja pobijanog rješenja proizlazi da je javni bilježnik utvrdio na ročištu dana 29. studenog 2006.g. ostavinsku imovinu ostavitelja kao i zakonske nasljednike – sina M. P. i izvanbračnu kćer D. K.. Tom prilikom oboje su se prihvatili nasljedstva koje im pripada temeljem zakona, budući da ostavitelj nije sastavio oporuku. Međutim, kako je na ročištu dana 04. travnja 2007.g. sin ostavitelja osporio D. K. pravo na nasljeđivanje to je spis proslijeđen prvostupanjskom sudu na odlučivanje. Prvostupanjski sud ističe nespornu činjenicu da je D. K. rođena ... 1948.g. od majke D. M., a što je utvrđeno uvidom u Izvod iz matične knjige rođenih broj .../1948, međutim, u navedenom Izvodu ne postoje i podaci o imenu i prezimenu oca.

Prema tome, kako je i sin ostavitelja M. P., rođen u braku ostavitelja i A. P. (koji brak je razveden), prvobitno naveo D. K. kao nasljednicu, međutim, naknadno istoj to pravo osporio, to je u postupku postala sporna činjenica da li je ostavitelj doista i otac D. K., čime bi ona sukladno čl. 9. st. 1. Zakona o nasljeđivanju u svezi čl. 21. istog Zakona (dalje ZN) stekla pravo nasljeđivanja ostavitelja.

Obzirom na utvrđene činjenice, a to su nepostojanje oporuke, neutvrđeno očinstvo žaliteljice na jedan od načina predviđen čl. 56. Obiteljskog zakona, kao niti proveden postupak utvrđenja očinstva sukladno čl. 71. st. 1. Obiteljskog zakona, to prvostupanjski sud zaključuje kako žaliteljica više niti nema zakonskih mogućnosti dokazati da je ostavitelj njen otac, slijedom čega je svu ostavinsku imovinu uručio sinu ostavitelja, M. P..

Pravodobno podnesenom žalbom žaliteljica ističe da je pobijana odluka prvostupanjskog suda diskriminirajuća, budući da je nju pokojni ostavitelj od rođenja priznavao kao svoju kćer, te da stoga nije imala potrebu tužiti istoga za priznanje očinstva. Isto tako ističe da sukladno ZN-u i djeca rođena izvan braka i njihovi potomci imaju ista prava kao i bračna djeca, te da ju je čak i brat M. P. na prvom ročištu prijavio kao nasljednicu, a tek nakon što se prihvatila nasljedstva, isti je osporio srodstvo pa time i njeno pravo na nasljeđivanje.

Iako je točno, kao što ističe i žaliteljica, da sukladno čl. 21. ZN-a i djeca rođena izvan braka kao i njihovi potomci imaju ista nasljedna prava kao i bračna djeca i njihovi potomci, primjena navedene odredbe u konkretnom slučaju ne može doći u obzir.

Naime, u Izvod iz matične knjige rođenih koji prileži u spisu, upisana je samo majka žaliteljice, međutim, nitko, pa niti pok. ostavitelj, nije upisan u rubriku otac djeteta.

Obzirom na navedenu situaciju, prema kojoj otac djeteta (ovdje D. K.) nije upisan u matičnu knjigu prilikom njenog rođenja obzirom da isti nije bio muž njene majke u tom trenutku, te obzirom da pok. ostavitelj očito nije priznao očinstvo ovdje žaliteljici sukladno čl. 56. Obiteljskog zakona, a niti je sama žaliteljica ili njena majka tražila utvrđivanje očinstva sukladno čl. 71. i 72. Obiteljskog zakona, proizlazi da se očinstvo žaliteljice više ne može niti utvrditi zbog isteka svih zakonom predviđenih rokova za njegovo utvrđenje.

Prema tome, bez obzira na tvrdnju žaliteljice prema kojoj ju je pokojni ostavitelj smatrao svojom kćeri, nepobitno je da isti nije upisan kao njen otac niti se takav upis više može izvršiti, slijedom čega, u konkretnom slučaju, niti ne može doći u obzir primjena čl. 21. ZN-a, budući da ostavitelja nasljeđuju, između ostalog, samo njegova djeca, pri čemu je nevažno da li se radi o bračnoj ili izvanbračnoj djeci.

Kako se u konkretnom slučaju ne može više utvrditi da li je žaliteljica izvanbračno dijete pok. ostavitelja, to je prvostupanjski sud pravilno rasporedio ostavinsku imovinu sinu ostavitelja M. P..

Radi navedenog ovaj sud je temeljem odredbe čl. 380 toč. 2. odbio žalbu D. K., kao neosnovanu, i potvrdio pobijano rješenje.

U Varaždinu, 05. studenog 2007. g.

S U D A C :

Dubravka Vinceković, v. r.

Braća i sestre koji nisu nasljednici ostavitelja

(Čl. 179. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Sentenca: Braća i sestre koji nisu nasljednici ostavitelja, iako ih je javni bilježnik pozvao na ostavinsku raspravu, nisu ovlašteni na podnošenje prijedloga za povrat u prijašnje stanje, jer nisu stranke u ostavinskom postupku.

Kratki tekst odluke:

“Odluka koja se pobija žalbom je rješenje ostavinskog suda kojim je odbijen prijedlog za povrat u prijašnje stanje braće i sestara ostavitelja. Navedeni prijedlog podnesen je sudu nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju donesenog po javnom bilježniku, a isti prijedlog se temeljio na tvrdnji predlagatelja da im javni bilježnik, kojem je sud povjerio provedbu ostavinskog postupka, na zakazanom ročištu za ostavinsku raspravu na koje ih je pozvao i na koje su oni uredno pristupili, nije omogućio sudjelovanje na istom i izjašnjavanje glede opsega ostavinske imovine ostavitelja.

Odredbom čl. 175. st. 1. Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN) propisano je da je ostavinski postupak izvanparnični postupak, a odredbom st. 2. istog članka propisano je da ako ovim Zakonom nije drugačije određeno, da se u ostavinskom postupku na odgovarajući način primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku.

U konkretnom slučaju pravo na povrat u prijašnje stanje predlagateljima ne pripada ni primjenom odredaba ZN-a, a ni primjenom odredaba Zakona o parničnom postupku (“Narodne novine”, br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05 i 2/07, dalje: ZPP), odredbe kojeg zakona se supsidijarno primjenjuju i u ostavinskom postupku. Stoga je pravilno postupio prvostupanjski sud kada je taj prijedlog odbio kao neosnovan.

U smislu odredbe čl. 117. ZPP-a, institut povrata u prijašnje stanje moguće je koristiti ako je stranka u postupku propustila ročište ili rok za poduzimanje neke radnje, te ako je do toga došlo iz opravdanih razloga. Prema tome, navedenim procesnim institutom može se koristiti samo stranka u postupku, kada je iz nekih opravdanih razloga propustila rok za neku radnju ili neko ročište, i to onda kada je uz takvo propuštanje vezan gubitak prava na poduzimanje te radnje u postupku ili je uz propuštanje vezana neka druga štetna posljedica.

Prije svega, žalitelji nisu stranke u navedenom ostavinskom postupku, jer u smislu odredbe čl. 179. ZN-a stranke u ostavinskom postupku jesu nasljednici, zapisovnici i druge osobe koje ostvaruju neko pravo iz ostavine. Samo te osobe ostavinski sud, odnosno javni bilježnik, obavještava o pokretanju ostavinskog postupka i poziva ih na ročište za ostavinsku raspravu. Žalitelji iz ovog predmeta, a imajući pritom u vidu navode prijedloga za povrat u prijašnje stanje i navode njihove žalbe, ni ne tvrde da bi im pripadalo nasljedno ili neko drugo pravo iz ostavinske imovine ostavitelja, već samo tvrde da im pripada pravo vlasništva na toj imovini po osnovi zajedničkog stjecanja s ostaviteljem.

Navedeno pravo se ne ostvaruje u ostavinskom postupku, već ga oni mogu i trebaju ostvarivati u posebnom parničnom postupku, neovisno o ovom ostavinskom postupku”

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-441/08-2, od 6. III. 2008.

Nasljednici bračnog druga ostaviteljice

(Čl. 185. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71, 47/78 i 56/00).

Sentenca: Osobe koje su nasljednici bračnog druga ostaviteljice, umrlog prije nje, nisu stranke ostavinskog postupka iza ostaviteljice.

Kratki tekst odluke:

“Protiv rješenja o nasljeđivanju iza pokojne F. F. K. žalbu su podnijele osobe u srodstvu s pok. M. K., suprugom ostaviteljice, koji je nesporno umro prije ostaviteljice.

Žalitelji u smislu odredbe čl. 185. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", br. 52/71, 47/78 i 56/00) ne mogu imati status stranke u ostavinskom postupku iza ostaviteljice, pa stoga nisu ovlašteni na sudjelovanje u ovom postupku, s obzirom da se ne radi o njenim nasljednicima, već o nasljednicima njenog supruga umrlog prije ostaviteljice.

Prema tome, svoja imovinska prava žalitelji mogu ostvarivati samo parničnim putem ukoliko je ostavina iza pokojnog supruga ostaviteljice pravomoćno završena bez njihova sudjelovanja.»

NAPOMENA: Sada vidjeti čl. 179. Zakona o nasljeđivanju («Narodne novine», br. 48/03, 163/03 i 35/05)

Županijski sud u Zagrebu, Gž-1146/04, od 28. III. 2006.

Ovrhovoditelj u ostavinskom postupku

(Čl. 185. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Ovrhovoditelj iz ovrhe koja se vodila protiv ostavitelja u ostavinskom postupku nema status stranke nego vjerovnika, što nije jedno te isto.

Kratki tekst odluke:

“To znači da Lj. J., a time i njezini nasljednici ne ostvaruju nikakva nasljedna prava na ostavinu. Njihova su prava utemeljena na drugoj pravnoj osnovi, dakle, ne na nasljeđivanju ostavitelja, već na postojećoj ovršnoj ispravi. Slijedom toga, imenovane nasljednice kao žaliteljice u ovom postupku sva svoja prava, za koja smatraju da su im ugrožena donošenjem rješenja o nasljeđivanju mogu štititi mjerama osiguranja u postojećem ovršnom postupku, eventualno i tužbom u parničnom postupku i drugim mjerama osiguranja koje im stoje na raspolaganju, međutim, ne i pobijanjem zakonitog i pravilnog rješenja o nasljeđivanju za čije osporavanje zapravo nisu legitimirane.

Slijedom toga, valja zaključiti da žaliteljice nisu stranke ostavinskog postupka, kao što to nije bila niti njihova prednica Lj. J., neovisno od toga što se pojavljuje kao vjerovnik u ovršnom postupku radi namirenja tražbine navedene u pasivi pokojnog ostavitelja.”

Županijski sud u Rijeci, Gž-363/03, od 17. IX. 2003.

Davatelj uzdržavanja nije stranka u ostavinskom postupku

(Čl. 185. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Davatelj uzdržavanja kao ugovorna strana u ugovoru o doživotnom uzdržavanju s ostaviteljem ne smatra se strankom, niti osobom koja ostvaruje neko pravo iz ostavine.

Kratki tekst odluke:

“Prema odredbi čl. 185. Zakona o nasljeđivanju (Narodne novine, br. 52/71 i 47/78) strankom u smislu tog zakona smatraju se nasljednici i zapisovnici, kao i druge osobe koje ostvaruju neko pravo iz ostavine. Ne može se smatrati da žalitelji kao ugovorne strane u ugovoru o doživotnom uzdržavanju s ostaviteljem, ostvaruju neko pravo iz ostavine, slijedom čega bi se smatrali strankama prema navedenom propisu. Svoje pravo iz ugovora o doživotnom uzdržavanju žalitelji mogu ostvariti nezavisno od ostavinskog postupka, naravno, ovisno o opstojnosti ovog ugovora. Kako žalitelji nisu stranke u ostavinskom postupku iza pok. P. J., to je sud prvog stupnja osnovano odbacio žalbu žalitelja protiv rješenja o nasljeđivanju od 1. IX. 1995. godine, broj O-4773/95, kao nedopuštenu, jer je podnesena po neovlaštenim osobama.”

Županijski sud u Gradu Zagrebu, Gž-4070/96-2, od 11. III. 1997.

U slučaju opoziva oporuke

(Čl. 185. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Osoba koja je bila oporukom određena za nasljednika ali je ta oporuka opozvana nije stranka u postupku u smislu čl. 185 Zakona o nasljeđivanju i nije ovlaštena za pobijanje ugovora o doživotnom uzdržavanju zaključenog između ostavitelja i treće osobe, odnosno njegove kasnije oporuke.

Kratki tekst odluke:

“Prvostupanjskim rješenjem odbijen je prijedlog Š.Š. za prekid ostavinskog postupka radi pobijanja pravne valjanosti ugovora o dosmrtnom uzdržavanju od 10. lipnja 1996. zaključenog između I.I. kao primatelja uzdržavanja i A.K. kao davatelja uzdržavanja, te oporuke od 10. lipnja 1996. g. Suprotno navodima žalbe prvostupanjski sud je pravilno utvrdio da Š.Š. nije stranka u postupku u smislu čl. 185 Zakona o nasljeđivanju, jer nije zakonska nasljednica, a niti oporučna nasljednica. Ona je istina bila navedena u oporuci koju je ostavitelj sačinio 19. prosinca 1995. g. kao jedna od nasljednica, međutim tu oporuku je ostavitelj opozvao 3. lipnja 1996. g. kako to proizlazi iz spisa. Prema tome, sve kad bi i bilo utvrđeno da oporuka od 10. lipnja 1996. g. nije pravno valjana Š.Š. ne bi bila nasljednik, pa stoga se ne može prihvatiti žalbeni navod da ona ima pravni interes u ostavinskom postupku.»

Županijski sud u Bjelovaru Gž-1217/97-2 od 18. IX. 1997.

Vjerovnik ostavitelja

(Čl. 140. i čl. 179. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Sentenca: Vjerovnici ostavitelja koji u roku propisanom odredbom čl. 140. Zakona o nasljeđivanju nisu podnijeli zahtjev za odvajanje ostavine od imovine nasljednika nemaju pravo izjaviti žalbu protiv rješenja o nasljeđivanju.

Kratki tekst odluke:

"Budući da ostaviteljevi vjerovnici nisu u propisanom roku iz čl. 140. st. 1. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", br. 48/03, 163/03 i 35/05 - dalje: ZN) podnijeli zahtjev za odvajanje ostavine od imovine nasljednika, to njihov zahtjev nije bio pravodoban, pa se o njihovom prijedlogu nije ni moglo meritorno odlučivati.

Pravilno je sud prvog stupnja ocijenio da žalitelji nisu stranke u smislu odredbe čl. 179. ZN.

Prema navedenom propisu strankom se u smislu ovoga Zakona smatraju nasljednici i zapisovnici kao i druge osobe koje ostvaruju neko pravo iz ostavine.

Budući da žalitelji nisu pravodobno podnijeli zahtjev za odvajanje ostavine, to oni nisu postali ni stranke u širem smislu navedenog propisa, jer da su pravodobno podnijeli zahtjev, onda bi se o njemu obavezno meritorno odlučivalo i u tom slučaju bi oni imali pravo na žalbu, i to glede one sudske odluke kojom se meritorno odlučivalo o njihovom zahtjevu, što u konkretnoj pravnoj stvari nije slučaj.

Žalitelji kao vjerovnici nemaju pravo prigovarati glede prava nasljednika prema ostavini, jer ne spadaju u uži krug nasljednika, čija se prava deklariraju rješenjem o nasljeđivanju, kako je to pravilno zaključio sud prvog stupnja.

Zbog toga pogrešno žalitelji tumače navedeni propis na način da kao vjerovnici ostavinske mase ostvaruju neko pravo iz ostavine, ako ne drugo, ostvaruju pravo na naplatu svojih potraživanja od nasljednika iz ostavinske mase.»

Županijski sud u Zagrebu, Gž-2745/05, od 13. IX. 2005.; Gž-5410/06, od 19. IX. 2006.

Vjerovnik ostavitelja

(Čl. 179. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 48/03 i 163/03).

Sentenca: Vjerovnik ostavitelja ne može biti stranka u ostavinskom postupku ako isti nije nasljednik ili zapisovnik ili druga osoba koja ostvaruje neko pravo iz ostavine, već ima samo pravo da u roku od 3 mjeseca od otvaranja nasljedstva zahtijeva da se ostavina izdvoji iz imovine nasljednika, i to samo ako učini vjerojatnim postojanje tražbine i opasnost da bez odvajanja ne bi mogao namiriti svoju tražbinu.

Kratki tekst odluke:

"Valja upozoriti da se prema odredbi čl. 179. Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN) strankom u ostavinskom postupku smatraju nasljednici i zapisovnici, kao i druge osobe koje ostvaruju neko pravo iz ostavine. "C. b." d.d. Z. nedvojbeno nema svojstvo stranke u ostavinskom postupku u smislu odredbe

čl. 179. ZN-a, jer, prema sadržaju njezinog prijedloga, "C. b." d.d. Z. je najvjerojatnije samo vjerovnik (založni?) pokojnog ostavitelja S. S., zbog čega nije ni nasljednik, ni zapisovnik, a niti joj pripada bilo kakvo pravo iz ostavinske imovine pok. S. S. Jedino pravo koje Zakon o nasljeđivanju priznaje vjerovnicima ostavitelja vezano za njegovu ostavinsku imovinu je pravo vjerovnika utvrđeno odredbom čl. 140. ZN-a, koja daje pravo vjerovnicima ostavitelja da u roku od 3 mjeseca od otvaranja nasljedstva zahtijevaju da se ostavina izdvoji od imovine nasljednika, ako učine vjerojatnim postojanje tražbine i opasnost da bez odvajanja ne bi mogli namiriti svoju tražbinu. Stoga "C. b." d.d. Z. kao, najvjerojatnije, vjerovnik pok. S. S., nije ovlaštena na pokretanje ostavinskog postupka, jer se ostavinski postupak, u smislu odredbe čl. 210. ZN-a, pokreće po službenoj dužnosti nakon što sud primi smrtovnicu ili izvadak iz matice umrlih, odnosno s njima izjednačenu ispravu, niti kao stranka, jer to nije, a u ostavinskom postupku može podnijeti prijedlog za eventualno raspoređivanje naknadno pronađene ostavinske imovine, zbog čega uopće nije bilo mogućnosti postupanja po prijedlogu "predlagatelja" "C. b." d.d. Z. za ponovno pokretanje ostavinskog postupka."

Županijski sud u Varaždinu, GŽ-12/05-2, od 13. I. 2005.

Bivša supruga ostavitelja

(Čl. 185. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71, 47/78 i 56/00).

Sentenca: Bivša supruga ostavitelja, ako nije oporučni nasljednik niti legatar, ne može se smatrati strankom ostavinskog postupka, pa ako polaže kakvo pravo (bračnu stečevinu) na dio imovine koja je utvrđena kao ostavinska imovina, ona to pravo može ostvarivati samo u posebnoj parnici.

Kratki tekst odluke:

"Iz sadržaja postupka proizlazi da se vodi ostavinski postupak iza pok. S. B., bivšeg supruga žaliteljice, čiji je brak razveden presudom prvostupanjskog suda broj P-/02, a koja presuda je postala pravomoćna 28. veljače 2003. godine, dakle prije smrti ostavitelja, koji je umro 10. svibnja 2003. godine. Prema odredbi čl. 185. Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN) strankom se u smislu navedenog Zakona smatraju nasljednici i zapisovnici, kao i druge osobe koje ostvaruju neko pravo iz ostavine. Prvostupanjski sud je pravilno zaključio da žaliteljica kao bivša supruga ostavitelja ne može biti zakonski nasljednik, a uz činjenicu da ostavitelj nije sačinio oporuku, ne može se smatrati strankom u smislu citirane odredbe. Naime, žaliteljica u žalbi navodi da polaže pravo na dio imovine koja je utvrđena kao ostavinska imovina, pa upravo navedena okolnost potvrđuje zaključak prvostupanjskog suda da se žaliteljica ne može smatrati strankom u ovom ostavinskom postupku u smislu odredbe čl. 185. ZN, jer nije niti nasljednik ostavitelja, niti legatar, niti se može smatrati osobom koja ostvaruje neko pravo iz ostavine. Okolnost da žaliteljica prigovara utvrđenju prvostupanjskog suda u pogledu sadržaja ostavinske imovine iza pokojnog S. B. ne može imati nikakvog utjecaja na tijek ostavinskog postupka, budući da se očigledno ne radi o sporu između nasljednika u pogledu ostavinske imovine, nego eventualno o sporu između nasljednika i treće osobe, kojom se jedino može smatrati žaliteljica, a prekid ostavinskog postupka i upućivanje na parnicu zbog spora u pogledu opsega ostavinske imovine, u skladu s odredbom čl. 223. ZN, sud može odrediti jedino ako je do spora o činjenicama (ili o primjeni prava) došlo između nasljednika, pa žaliteljica, kako je to naveo i prvostupanjski sud, svoja prava u pogledu imovine koja je obuhvaćena rješenjem o nasljeđivanju, a koja prema njezinoj tvrdnji predstavlja bračnu stečevinu, može ostvariti isključivo u parnici."

Županijski sud u Varaždinu, Gž-1153/03-2, od 29. IX. 2003.

Izvanbračni drug ostavitelja

(Čl. 185. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Učinci izvanbračne zajednice iz Obiteljskog zakona se ne odnose na nasljeđivanje i osoba s kojom je živio ostavitelj u izvanbračnoj zajednici, ukoliko nije oporučni nasljednik, legatar ili nosilac nekog prava iz ostavine, nije stranka u ostavinskom postupku.

Kratki tekst odluke:

“Strankom u smislu Zakona o nasljeđivanju smatraju se nasljednici i zapisovnici, kao i druge osobe koje ostvaruju neko pravo iz ostavine.

Osoba, s kojom je ostavitelj živio u vanbračnoj zajednici, ukoliko nije oporučni nasljednik, legatar ili korisnik nekog prava iz ostavine, nije stranka u ostavinskom postupku.”

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1546/01-2, od 19. VII. 2001.

Izvanbračni drug

(Čl. 185. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Ne smatra se strankom u postupku za ostavinsku raspravu izvanbračni drug ostavitelj.

Kratki tekst odluke:

“Žaliteljica N.A. u žalbi navodi da je živjela u izvanbračnoj zajednici s ostaviteljem pok. I.J. i da je pobijanim rješenjem o nasljeđivanju u ostavinu ušla njezina imovina koje je ona suvlasnik u 1/2 dijela. U svezi sa žalbenim prigovorima za istaći je da prema čl. 9. Zakona o nasljeđivanju (Nar. nov., br. 52/71 i 47/78, dalje: ZN) žaliteljica kao izvanbračni drug ostavitelja pok. I.J. ne ulazi u krug zakonskih nasljednika iza ostavitelja pok. I.J., te pošto nije ni zapisovnik, a i ne tvrdi da joj iz ostavine pripada neko pravo, onda žaliteljica nije stranka u ovom ostavinskom postupku u smislu odredbe čl. 185. ZN, pa je zbog toga žalba nedopuštena.”

Županijski sud u Zagrebu, Gž-7225/95, od 22. IX. 1998.

3. STJECANJE OSTAVINE

Položaj potencijalnih zakonskih nasljednika

(Čl. 135. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71, 47/78 i 56/00).

Sentenca: Kad je časom smrti umrle osobe ostavinska imovina prešla na njezine oporučne nasljednike, njezini potencijalni zakonski nasljednici ne mogu polagati nikakva prava na tu imovinu.

Kratki tekst odluke:

"Iz rezultata provedenog postupka pred nižestupanjskim sudovima proizlazi:

- da su tužitelji nećaci, a tuženik suprug sad pok. Z. C. ... i kao takvi spadali u nasljednike drugog nasljednog reda,
- da je ostaviteljica, uz ostalo, bila vlasnica dvosobnog stana i garaže u S. kojeg je iza njezine smrti koristio tuženik,
- da je pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju Općinskog suda od 27. srpnja 2006. raspravljena ostavina pok. Z. C. te su na temelju oporuke njezinim nasljednicima na cjelokupnoj ostavini (uključujući i sporne nekretnine) proglašeni Z. P. i Z. P. svaki za po 1/2 dijela.

Na temelju navedenih utvrđenja pravilno je drugostupanjski sud odbio tužbeni zahtjev tužitelja za isplatu im utuženog iznosa s osnove izgubljene dobiti zbog nekorištenja dijela stana i garaže u razdoblju od smrti ostaviteljice do iseljenja tuženika iz tog stana (listopad 2005.) pravilno ocijenivši da tužitelji, a koji nisu proglašeni nasljednicima ostaviteljice, ne mogu polagati bilo kakva prava na ostavinsku imovinu i imovinsku korist koja iz nje može proizići, uključujući i razdoblje koje je prethodilo donošenju rješenja o nasljeđivanju.

Odredbom čl. 135. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", br. 52/71, 47/78 i 56/00 - dalje: ZN) koji se primjenjuje na ovaj spor na temelju odredbe čl. 253. st. 1. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", br. 48/03 i 163/03) ostavina umrle osobe prelazi po sili zakona na njezine nasljednike u času njezine smrti. To pak znači da je ostavina pok. Z. C. prešla na njezine oporučne nasljednike Z. P. i Z. P. danom njezine smrti: ..., uključujući i sporne nekretnine, od kada su samo oni, dakle, ovlaštani polagati prava na njih i koristi koje iz njih proizlaze.

Tužitelji bez obzira na to što su spadajući u nasljednike drugog nasljednog reda potencijalno polagali nasljedno pravo na ostavinu ostaviteljice, to svoje pravo nisu realizirali činjenicom da je ostaviteljica svojom imovinom oporučno raspolagala i ostavila je oporučnim nasljednicima. Time su oporučni nasljednici trenutkom smrti ostaviteljice stupili u sva prava i obveze koje proizlaze iz naslijeđene imovine uključujući i prava te koristi iz spornih nekretnina. S druge pak strane, tužitelji koji nisu proglašeni nasljednicima ostaviteljice, ne mogu polagati nikakva prava na imovinu koju nisu naslijedili.

Stoga je pravilno drugostupanjski sud odbio zahtjev tužitelja."

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 1065/08-2, od 21. I. 2010.

Zahtjev za povrat zajma

(Čl. 135. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Nasljednici mogu svoja prava ostvarivati pa tako zahtijevati i povrat zajma odmah po smrti ostavitelja, ne čekajući donošenje rješenja o nasljeđivanju.

Kratki tekst odluke:

“U postupku je utvrđeno da su tuženici dana 29. listopada 1986. godine dobili zajam u iznosu od 12.000 DEM od čega nisu vratili iznos od 3.000 DEM. Plaćanje kamata nije ugovoreno kao ni vrijeme vraćanja zajma.

Neosnovano revidenti prigovaraju odluci o kamatama, jer tuženicima nije ni dosuđena ugovorena kamata za vrijeme korištenja zajma, već zakonske zatezne kamate od podignuća tužbe do isplate i tu kamatu su tuženici dužni platiti prema odredbi čl. 277. st. 1. ZOO-a.

Ostavina umrle osobe po sili zakona prema odredbi čl. 135. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", br. 52/71 i 47/78 - dalje: ZN) prelazi na nasljednike u času njezine smrti, pa nasljednici svoja prava mogu ostvarivati odmah poslije smrti ostavitelja, a nisu dužni čekati donošenje rješenja o nasljeđivanju.”

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 615/98, od 16. I. 2002.

Ustupanje nasljednog dijela

(Čl. 219. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Kad nasljednik kojem je ustupljen nasljedni dio umre: a) prije izvršenog ustupanja - nitko u njegovo ime (ni punomoćnik) ne može više primiti ustupljeni dio; b) nakon izvršenog ustupanja - prihvrat je moguć preko punomoćnika, pod uvjetom da je potpis izdavatelja punomoći ovjeren.

Kratki tekst odluke:

“U zahtjevu za zaštitu zakonitosti Javno tužiteljstvo ukazuje na slijedeće povrede materijalnog prava: - da je nasljednik V.N: umro dana 5. prosinca 1991. (kada su njegove kćeri dale izjavu o ustupanju nasljedstva) i da nije sigurno je li uopće bio živ kad mu je ustupljeno nasljedstvo, a da je na dan davanja nasljedničke izjave po punomoćniku D.J. već bio umro, pa da punomoćnik nije mogao nakon njegove smrti valjano prihvatiti ustupljene dijelove jer je punomoć prestala važiti u smislu čl. 94. st. 2. Zakona o obveznim odnosima; - da punomoć izdana D.J. nije bila valjana za prihvaćanje ustupljenih nasljedničkih dijelova jer nije bio ovjeren potpis izdavatelja punomoći, što je potrebno u smislu čl. 219. st. 2. Zakona o nasljeđivanju. Kako se prema odredbi čl. 173. Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN) u postupku za ostavinsku raspravu primijenjuju pravila parničnog postupka, ukoliko tim zakonom nije drugačije određeno, to u pogledu punomoći ne vrijedi odredba Zakona o obveznim odnosima, kako to ističe javni tužitelj. Usput se ističe da pozivanje javnog tužitelja na odredbu čl. 94. st. 2. ZOO uopće nije od značenja jer taj propis govori o smrti punomoćnika, a ovdje to nije slučaj (umro je davatelj punomoći - nasljednik V. a ne punomoćnik D.J.). No, ostvarena je pogrešna primjena materijalnog prava donošenjem rješenja o nasljeđivanju ako je nasljednik ostaviteljice V.N. umro prije ili nakon davanja nasljedničke izjave o ustupanju nasljedstva njegovih kćeri i prije nego li je njegov punomoćnik dao izjavu o prihvaćanju nasljedstva. Nasljednik može svoj nasljedni dio, tj. imovinu koju je stekao nasljedstvom (a

stječe je časom smrti ostavitelja - čl. 135. ZN), ustupati bilo kojoj osobi pa i sunasljedniku. Otudjenje izvršeno u korist sunasljednika prije dovršenja ostavinske rasprave (dakle u tijeku ostavinske rasprave) predstavlja i naziva se ustupa-njem nasljednog dijela (čl. 139. st. 2. ZN). Ono (ustupanje) proizvodi učinak kada je pravni posao ustupanja završen, a to je u času kada je sunasljednik prihvatio ustupljeni dio. Prihvat je potreban zbog toga jer je ustupanje dvostrani pravni posao. Do momenta prihvata od strane sunasljednika, izjava o ustupanju (o odricanju u korist sunasljednika - čl. 139. st. 2. ZN) tretira se kao ponuda. Prema tome, u konkretnom slučaju tek prihvaćanjem nasljednika V.N. ustupljenih mu dijelova, koje su ustupile njegove kćeri, njihove izjave o ustupanju nasljedstva proizvode pravni učinak. Ako je V.N. umro (bilo prije ili nakon davanja izjave o ustupanju nasljedstva), treba ispitati je li njegov punomoćnik D.J., koji se iskazao priloženom punomoći, mogao valjano zastupati djeda V. u ostavinskom postupku i je li njegova izjava o prihvatu nasljedstva valjana i zakonita. Ako je nasljednik V.N. umro prije nego li su njegove kćeri njemu ustupile svoje nasljedne dijelove i pored postojanja punomoći (u kojoj nije navedeno što sve punomoćnik može za izdavatelja punomoći učiniti), u njegovo ime za njega nitko - pa ni punomoćnik - nije mogao prihvatiti ustupljene dijelove jer su oni «ponuđeni» nakon njegove smrti. Ako je pak V.N. umro nakon što su mu kćeri ustupile svoje nasljedne dijelove, onda izjava o prihvaćanju tih dijelova, preko punomoćnika D.J., također nije valjana u konkretnom slučaju jer potpis izdavatelja punomoći V.N. na izdatu punomoć D.J. nije bio ovjeren, a to je potrebno u smislu odredbe čl. 219. st. 2. ZN.»

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Gzz 31/92, od 4. XI. 1992.

Od kada se može ostvariti nasljedno pravo

(Čl. 135. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/79).

Sentenca: Časom smrti ostavitelja nasljednik može ostvariti svoje nasljedno pravo i nije dužan čekati da mu se nasljedstvo dosudi.

Kratki tekst odluke:

“Predmet spora po protutužbenom zahtjevu je zahtjev tuženika, sina sada pok. J.H., na isplatu 4.200 DEM koja se odnosi na polučenu cijenu od prodane utovarke za sjeno i krave “Beba” koje su pokretnine bile posebna imovina sada pok. J.H., a otuđene po tužiteljici i dr. Prvostupanjski je sud navedeni protutužbeni zahtjev odbio kao neosnovan - preuranjen iz razloga jer smatra odlučnom okolnost što ostavinski postupak iza sada pok. J.H. nije okončan niti je tuženik u tom postupku proglašen nasljednikom, a niti je tuženik sam nasljednik, jer je nasljednica i tužiteljica. Prvostupanjski sud, naime, smatra da će tek kada tuženik bude utvrđen u ostavinskom postupku nasljednikom na predmetnoj imovini steći pravni naslov za potraživanje. Takav pristup ovaj sud ne nalazi pravilnim. Naime, sukladno odredbi čl. 135. Zakona o nasljeđivanju (“NN” 52/71 i 47/78) ostavina umrle osobe prelazi po sili zakona na njezine nasljednike u času njezine smrti. Naše pravo, dakle ne poznaje institut ležeće ostavine. Stoga sunasljednik može ostvariti sva svoja prava koja mu u povodu nasljedstva pripadaju odmah poslije ostaviteljeve smrti i nije dužan čekati da mu nasljedstvo bude dosuđeno. U skladu s tim parnični sud je ovlašten, da sam kao prethodno pitanje (čl. 12. ZPP-a) utvrdi opseg ostavinske imovine kao i koja prava iz te imovine pripadaju određenim nasljednicima. Dakako, on to i ne mora učiniti s obzirom na mogućnost (arg. iz odredbe čl. 213. ZPP-a) odluke da sam ne rješava o prethodnom pitanju.”

Županijski sud u Zagrebu, Gž 628/99, od 9. III. 1999.

Imovina koja nije navedena u rješenju o nasljeđivanju

(Čl. 135. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Rješenje o nasljeđivanju je deklaratorno rješenje, i ako u njemu nisu navedene sve nekretnine ostavitelja, to ne znači da njegovi nasljednici nisu stekli pravo vlasništva tih nekretnina, jer ostavina umrle osobe prelazi po sili zakona na njezine nasljednike u času njezine smrti.

Kratki tekst odluke:

“Presudom suda prvog stupnja odbijen je tužbeni zahtjev tužiteljice opisan u izreci presude kojim je tužiteljica zahtijevala utvrđenje prava vlasništva i izdavanje tabularne isprave. Tužiteljica je žalbu podnijela zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i zbog pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom za preinačenje ili ukidanje žalbom pobijane presude. Žalba je osnovana. Rješenje o nasljeđivanju je deklaratorno rješenje jer po odredbi iz čl. 135. Zakona o nasljeđivanju ostavina umrle osobe prelazi po sili zakona na njezine nasljednike u času smrti, a ne prelazi na nasljednike donošenjem rješenja o nasljeđivanju. Sud prvog stupnja je presudu utemeljio na pogrešnoj primjeni materijalnog prava iz navedene zakonske odredbe, a zbog takvog pogrešnog pravnog shvaćanja, da tuženik nije nasljeđivanjem stekao one nekretnine koje nisu opisane u rješenju o nasljeđivanju, sud prvog stupnja je odbio tužbeni zahtjev bez valjano utemeljenih razloga uslijed čega postoji i bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 13. ZKP.”

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-349/98-2, od 2. IV. 1998.

4. ODRICANJE OD NASLJEDSTVA

Prihvat ustupljenog dijela

(Čl. 140. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Odricanje od nasljedstva nije zapreka za prihvaćanje imovine koju nasljedniku koji se odrekao nasljedstva ustupi jedan od sunasljednika.

Kratki tekst odluke:

“Niži sudovi su utvrdili da se tuženica sporazumom od 17. siječnja 1973. odrekla nasljedstva koje bi joj pripadalo iza smrti oca i majke. Nakon smrti oca stranaka N. N., majka stranaka M. M. prihvatila je nasljedstvo kao zakonska nasljednica i svoj nasljedni dio ustupila zakonskim sunasljednicima (strankama) na jednake dijelove, a sunasljednici su ustupljene dijelove prihvatili. U revizijskom stadiju postupka sporno je da li je tuženica mogla prihvatiti ustupljeni dio nasljednog dijela majke kad se odrekla nasljedstva koje joj pripada iza smrti oca. Odricanje od nasljedstva po čl. 140. Zakona o

nasljeđivanju (Sl. 1., br. 42/65 do br. 47/65, te Nar. nov., br. 52/71 i 47/78) jest odricanje od prava na nasljedstvo, tj. odricanje od subjektivnoga nasljednopravnog ovlaštenja koje pripada nasljedniku, a ne odricanje od imovine stečene nasljedstvom. Sporazum o odricanju obvezuje samo potomka da ne može tražiti zakonski ni nužni dio, ali ne na to da ne može prihvatiti imovinu koju mu ustupi jedan od sunasljednika. Pogrešan je pravni stav revidentice da učinak odricanja od nasljedstva može nastupiti tek nakon smrti majke stranaka, jer bez obzira na to što se tuženica odrekla nasljedstva iza smrti oca i majke istim sporazumom, učinak odricanja nastupa posebno za svakoga od njih, odnosno od časa smrti majke u odnosu na odricanje od prava na nasljedstvo iza smrti majke, te od časa smrti oca u odnosu na odricanje od prava nasljedstva iza smrti oca.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 25/94, od 17. I. 1996.

Razlozi za poništenje izjave o odricanju od nasljedstva

(Čl. 141. i 219. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71, 47/78 i 56/00).

Sentenca: Nasljednička izjava kojom je nasljedni dio ustupljen majci nije apsolutno ništava samo zbog toga što je ona ugovorom o dosmrtnom uzdržavanju raspolagala cjelokupnom svojom imovinom kao "punopravni" vlasnik u korist svoje kćeri.

Kratki tekst odluke:

"Tužitelj u tužbi, kao i tijekom cjelokupnog prvostupanjskog postupka, ističe da je nasljedničku izjavu u ostavinskom postupku iza svoga oca dao u namjeri da njegov dio pripadne prvotuzenoj kao njegovoj majci samo dok je ona živa u uvjerenju da će taj njegov nasljedni dio doista njoj i pripasti, a nakon toga, tj. nakon njezine smrti, da će je on naslijediti. Sadržajem tužbe, ali i izrijeком tijekom postupka, tužitelj upućuje na odredbu čl. 141. st. 2. Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN) koji je bio na snazi u vrijeme davanja nasljedničke izjave.

Tom odredbom propisano je da nasljednik koji je dao izjavu može tražiti poništenje izjave ako je ona izdana silom ili prijetnjom, ili je dana uslijed prevare ili zablude.

Navedena zakonska formulacija, koja u naravi predstavlja iznimku od pravila neopozivosti izjave o odricanju i primanju nasljedstva, sadrži definiciju nasljedničke izjave kao jednostranog akta njegova davatelja, u ovom slučaju tužitelja kao nasljednika, i obvezuje ga, na način da sadrži izraz njegove volje. Svrha takve nasljedničke izjave nije upitna i ima za cilj utvrđenje hoće li tužitelj biti nasljednik ili ne, odnosno ako hoće, na koji način i po kojoj pravnoj osnovi, pa se upravo zbog takvog sadržaja izjave ona i može pobijati na način kako je to stipulirano u čl. 141. st. 2. ZN-a.

Očekivanja tužitelja s obzirom na propisno upozorenje prilikom davanja nasljedne izjave, nisu osnovana ni u kontekstu navodnog običaja da djeca svoj nasljedni dio ustupaju majci uz obvezu da ona takvim ustupanjem ne smije raspolagati, već da svu imovinu koju je naslijedila mora nakon toga ostaviti djeci. Nastavno tome kao odgovor na žalbene razloge valja navesti i to da svaki nasljednik, pa tako i tužitelj, svoju nasljedničku izjavu može dati izričito ili prešutno, ali je ni u kojem slučaju na može uvjetovati ni na koji način ili slučajno vezati uz kakav rok. Na takav zaključak upućuje teleološko tumačenje odredbe čl. 219. ZN-a. Konačno, ni tužitelj, a ni njegova majka ne tvrde da bi u tom smislu između njih postojao bilo kakav dogovor, koji usput rečeno, nije dopušten i takvu nasljedničku izjavu bi činio nevažećom. Sud prvog stupnja dao je valjano obrazloženje koje žalbom tužitelja nije dovedeno u pitanje, a temelji

se na stajalištu da nasljednička izjava kojom je tužitelj svoj nasljedni dio ustupio svojoj majci nije apsolutno ništava samo zbog toga što je njegova majka ugovorom o dosmrtnom uzdržavanju raspolagala cjelokupnom svojom imovinom kao “punopravni” vlasnik u korist drugotužene kao svoje kćeri, ujedno i sestre tužitelja.”

Županijski sud u Rijeci, Gž-5098/08-2, od 20. X. 2010.

Žalba nakon odricanja od nasljedstva

(Čl. 141. st. 1. Zakona o nasljeđivanju - «Narodne novine», br. 52/71, 47/78 i 56/00).

Sentenca: Kada je nasljednik dao izjavu da priznaje oporuku pravovaljanom te da je suglasan da se nasljedstvo podijeli po oporuci, a ujedno se prihvatio nasljedstva koje mu pripada na temelju zakona, ne može s uspjehom prigovoriti u žalbi da je ostaviteljeva oporuka ništava.

Kratki tekst odluke:

“Iz spisa proizlazi da je M. M. putem svog punomoćnika u skladu s čl. 219. Zakona o nasljeđivanju (“Narodne novine”, br. 52/71, 47/78 i 56/00 - dalje: ZN) prije donošenja pobijanog rješenja dala izjavu da priznaje oporuku pravovaljanom te da je suglasna da se nasljedstvo podijeli po oporuci, a ujedno se prihvatila nasljedstva koje joj pripada na temelju zakona.

Prema čl. 141. ZN izjava o odricanju od nasljedstva ili o primanju nasljedstva ne može se opozvati (sada čl. 135. st. 1. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03 i 163/03).

Iz navedenog proizlazi da ovaj Sud ne može uvažiti navode žalbe da je ostaviteljeva oporuka ništava.

Ako je nasljednica nasljedničku izjavu eventualno dala u zabludi, ili iz nekog drugog razloga navedenog u čl. 141. st. 2. ZN, može tražiti poništenje izjave, ali ne u ostavinskom, nego u parničnom postupku.”

Županijski sud u Dubrovniku, Gž-576/02, od 27. I. 2005.

Nasljednik umro prije svršetka ostavinske rasprave, a nije se odrekao nasljedstva

(Čl. 138. i 139. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 52/71, 47/78 i 56/00)

Sentenca: Osobe koje su umrle prije svršetka ostavinske rasprave ne mogu se proglasiti nasljednicima. Iza umrle osobe koja se nije odrekla nasljedstva, nije dala izjavu o primanju nasljedstva, a niti je raspolagala imovinom ostavitelja nastupa takozvana nasljedna transmisija i pravo odricanja prelazi na njene nasljednike. Iza umrle osobe koja je raspolagala imovinom koju je naslijedila iza ostavitelja ne nastupa nasljedna transmisija i njeni nasljednici ne mogu se odreći nasljedstva iza ostavitelja već eventualnog nasljedstva iza smrti te osobe.

Kratki tekst odluke:

“Ostavitelj je umro 5. listopada 1956. u Sjedinjenim Američkim Državama. Ostavitelj je oporučno

raspolagao svojom imovinom koja se nalazi u SAD-u dok je u pregledu imovine navedene u izreci pobijanog rješenja nasljeđivanje zakonsko.

Prema stanju spisa proglašene nasljednice M. B. M. i M. M. pok.T. umrle su prije svršetka ostavinske rasprave. Prema stajalištu ovog Suda umrlu osobu se ne može proglasiti nasljednikom. Dakle, M. B. M. i M. M. pok. T. nisu mogle biti proglašene nasljednicama ostavitelja, pa je pobijano rješenje zbog tog razloga valjalo ukinuti i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovni postupak.

Nasljednica M. M. umrla je prije svršetka ostavinske rasprave, nije se odrekla nasljedstva, nije dala izjavu o primanju nasljedstva, a niti je raspolagala imovinom ostavitelja. U tom slučaju nastupa tzv. nasljedna transmisija, po kojoj ako je nasljednik umro prije svršetka ostavinske rasprave a nije se odrekao nasljedstva, pravo odricanja prelazi na njegove nasljednike, a ako se takav nasljednik ne odrekne nasljedstva, njega se proglašava nasljednikom (čl. 137. Zakona o nasljeđivanju). On ne nasljeđuje ostavitelja po svom vlastitom pravu (iure proprio), nego na temelju prava svog pretka.

Ako je točna žaliteljeva tvrdnja da je nasljednica M. B. M. raspolagala imovinom koju je naslijedila iz ostavitelja, onda se u tom slučaju njeni nasljednici više ne mogu odreći nasljedstva iz ostavitelja, dakle ne nastupa nasljedna transmisija, već se mogu odreći (ili prihvatiti) nasljedstva iz M. B. M.”

NAPOMENA: Sada vidjeti čl. 131. Zakona o nasljeđivanju (“Narodne novine, br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Županijski sud u Dubrovniku, Gž. 956/03, od 26. I. 2006.

Pravo nasljednika koji su se odrekli nasljedstva - zahtjev za uračunavanje darova

(Čl. 63. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 52/71, 47/78 i 56/00).

Sentenca: Nasljednici koji su se odrekli nasljedstva nemaju pravo zahtijevati da se u nasljedni dio jednog nasljednika uračunaju darovi.

Kratki tekst odluke:

“Prema odredbi čl. 51. st. 1. ranije važećeg Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN), koji se primjenjuje u konkretnom slučaju, svakom zakonskom nasljedniku uračunava se u nasljedni dio sve što je dobio na dar od ostavitelja na bilo koji način. Međutim, pravo zahtijevati da se u nasljedni dio jednog nasljednika uračunaju darovi, pripada samo njegovim sunasljednicima, u skladu s odredbom čl. 63. ZN. Dakle, uračunavanje darova u nasljedni dio vrši se samo na zahtjev ovlaštenih osoba, odnosno sunasljednika, tako da uračunavanje darova ne može vršiti sud po službenoj dužnosti, budući da je pravo na postavljanje zahtjeva za uračunavanje darova u nasljedni dio priznato samo sunasljednicima, odnosno osobama koje su postale stvarni nasljednici. To pravo ne pripada nasljednicima koji su se odrekli nasljedstva, u skladu s odredbom čl. 136. ZN-a, budući da odricanje od nasljedstva ima retroaktivno djelovanje i učinak odricanja nastupa u trenutku smrti ostavitelja i smatra se odricanjem od prava na nasljedstvo, tj. odricanjem od subjektivnog nasljednopravnog ovlaštenja koje pripada nasljedniku.”

Županijski sud u Varaždinu, Gž-313/07-2, od 10. V. 2007.

Djelomično odricanje od nasljedstva - ranije važeći propisi

(Čl. 139. st. 1. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71, 47/78 i 56/00).

Sentenca: Nasljednik se ne može odreći nasljedstva samo u odnosu na određeni dio ostavinske imovine, iz razloga što se odricanje od nasljedstva može odnositi jedino na cjelokupnu ostavinsku imovinu.

Kratki tekst odluke:

“Naime, iz sadržaja obrazloženja pobijanog rješenja o nasljeđivanju proizlazi da su nasljednici V. F. i B. H. prihvatili nasljedstvo na nekretninama čkbr. __/1, čkbr. __/3 i čkbr. __/19 k.o. D. M., koje im pripada na temelju zakona dok su se u odnosu na ostalu imovinu odrekli nasljedstva, a nasljednici J. G. i žaliteljica su se odrekli nasljedstva u odnosu na gore navedene nekretnine iz k.o. D. M., dok su prihvatili nasljedstvo koje im pripada na temelju zakona na preostaloj ostavinskoj imovini. Odredbom čl. 139. st. 1. Zakona o nasljeđivanju («Narodne novine», br. 52/71, 47/78 i 56/00) određeno je da odricanje od nasljedstva ne može biti djelomično niti pod uvjetom. Dakle, prema sadržaju navedene odredbe nasljednik se ne može odreći nasljedstva samo u odnosu na određeni dio ostavinske imovine, nego se u smislu te odredbe odricanje od nasljedstva može odnositi jedino na cjelokupnu ostavinsku imovinu. Pritom valja ukazati na odredbu čl. 253. st. 1. Zakona o nasljeđivanju («Narodne novine», br. 48/03 i 163/03, dalje: ZN), kojom je određeno da će se prava stranaka u vezi s nasljeđivanjem prosuđivati po zakonu koji se primjenjivao u času otvaranja nasljedstva. Prema odredbi čl. 122. ZN-a nasljedstvo se otvara smrću osobe, a isti učinak ima i proglašenje osobe umrlom. Budući da se smrću osobe otvara njezino nasljedstvo, a imajući u vidu činjenicu da je ostaviteljica M. G. umrla 31. svibnja 1984., to se u smislu odredbe čl. 253. st. 1. ZN-a prava stranaka u vezi s nasljeđivanjem prosuđuju po ranije važećem Zakonu o nasljeđivanju, koji Zakon se primjenjivao u času otvaranja nasljedstva. Imajući u vidu sadržaj odredbe čl. 139. st. 1. ranije važećeg Zakona o nasljeđivanju, kojom odredbom je određeno da odricanje od nasljedstva ne može biti djelomično, kao i sadržaj nasljedničkih izjava nasljednika B. H., V. F., J. G. i žaliteljice, iz kojih jasno proizlazi da se njihovo odricanje od nasljedstva odnosi samo na određeni dio ostavinske imovine, a na temelju kojih nasljedničkih izjava je prvostupanjski sud donio pobijano rješenje o nasljeđivanju, mora se zaključiti da je pobijana odluka protivna odredbama Zakona o nasljeđivanju, slijedom čega žaliteljica osnovano ističe žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava, pa je njezinu žalbu valjalo prihvatiti kao osnovanu, ukinuti rješenje o nasljeđivanju prvostupanjskog suda na temelju odredbe čl. 380. toč. 3. Zakona o parničnom postupku u vezi s čl. 175. st. 2. ZN-u i predmet vratiti istom sudu na ponovni postupak.»

Županijski sud u Varaždinu, Gžx- 11/09-2, od 14. IV. 2009.

Neopozivost nasljedničke izjave

(Čl. 141. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71, 47/78 i 56/00).

Sentenca: Nasljednička izjava ne može se opozvati ni davanjem nove u formi javno ovjerovljene isprave.

Kratki tekst odluke:

“Sud prvog stupnja zaključuje da je izjava R. Đ. od 30. ožujka 2000. dopuna nasljedničke izjave od 16.

siječnja 1995., a uzimajući u obzir činjenicu da je navedenu izjavu dostavio upravo R. Đ. podneskom zaprimljenim kod suda 30. ožujka 2000., pa pozivom na odredbu čl. 141. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", br. 52/71, 47/78 i 56/00 - dalje: ZN) o neopozivosti nasljedničke izjave i odredbu čl. 222. st. 4. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", br. 48/03 i 163/03) donosi pobijanu odluku smatrajući da nema mjesta prekidu postupka, nego se sporne činjenice mogu utvrditi na temelju javnih isprava.

Sud prvog stupnja je dopunu nasljedničke izjave tretirao kao javnu ovjerovljenu ispravu, pa je donio prvostupanjsku odluku na način da je predmnijevao istinitost sadržaja te isprave (kao dopunu nasljedničke izjave).

U konkretnoj situaciji, kad se ocjenjuje sadržaj nasljedničke izjave - ne može se tako primijeniti citirana zakonska odredba. Naime, nasljednička izjava koja je jednom dana je neopoziva, kao što je to već rečeno u ranijoj ukidnoj odluci, pa se ne može smatrati da bi dopuna nasljedničke izjave (makar i u formi javno ovjerovljene isprave) mogla imati drugačiji značaj od onog kojeg zakon propisuje za neopozivost nasljedničke izjave."

NAPOMENA: v. sada važeći čl. 138. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Županijski sud u Zagrebu, Gž-8157/09-2, od 8. XII. 2009.

5. OŠASNA (KADUKTNA) IMOVINA

ŽUPANIJSKI SUD U BJELOVARU

Gž-1625/04-2

Sentenca: Smrcu ostavitelja koji nema nasljednika, temeljem zakona ostavina prelazi na općinu, odnosno grad, koji imaju jednak položaj kao ostaviteljevi nasljednici, i općina odnosno grad ne mogu se odreći, ne samo položaja nasljednika, već i nasljedstva.

R J E Š E N J E

Županijski sud u Bjelovaru, kao drugostupanjski sud, po sucu toga suda Vlasti Mladinić, kao sucu pojedincu, u ostavinskom predmetu iza pok. M. S. , rođene P. iz P., rješavajući žalbu Općine Kapela , zastupanu po načelniku Z. F., protiv rješenja o nasljeđivanju Općinskog suda u Bjelovaru broj O-619/03-20 od 8. rujna 2004 godine, dana 18. listopada 2004. godine

r i j e š i o j e

Odbija se žalba kao neosnovana i potvrđuje se rješenje Općinskog suda u Bjelovaru broj O-619/03-20 od 8. rujna 2004. godine.

Obrazloženje

Sud prvog stupnja donio je rješenje o nasljeđivanju iza pok. M. S. iz P., kojim rješenjem o nasljeđivanju je utvrđena ostavinska imovina nekretnine upisane u zk. ul. broj 1477 k.o. Gornje Sredice u cijelosti, te je utvrđeno da je ostavinska imovina pok. M. S. prešla u vlasništvo Općine Kapela.

Protiv rješenja suda prvog stupnja žali se Općina Kapela zbog pogrešne primjene materijalnog prava, i predlaže da se rješenje suda prvog stupnja preinači.

Žalba nije osnovana.

Prema odredbi čl. 6. Zakona o nasljeđivanju (NN broj 48/03) koji je stupio na snagu 6. travnja 2003. godine, a ostaviteljica je umrla 24. travnja 2003. godine, smrću ostavitelja koji nema nasljednika ostavina prelazi na općinu, odnosno grad određene ovim Zakonom, koji time dobivaju jednak položaj kao da su ostaviteljevi nasljednici čega se oni ne mogu odreći.

S obzirom na gore navedeno sud prvog stupnja je pravilno postupio kada je ostavinsku imovinu pok. M. S. uručio Općini Kapela u smislu odredbe čl. 6. Zakona o nasljeđivanju.

Navodi žalbe da Općina Kapela ne prihvaća nasljedstvo, jer ne može podmiriti dugove ostaviteljice, ne mogu se prihvatiti, jer se takovi prigovori i navodi ne mogu isticati u žalbenom postupku, već se napominje da prema odredbi čl. 139. st. 3. Zakona o nasljeđivanju nasljednik odgovara za ostaviteljeve dugove do visine vrijednosti naslijeđene imovine, dakle, samo prema vrijednosti nekretnina koje je Općina Kapela naslijedila, a to nekretnine upisane u zk. ul. broj 1477 k.o. Gornje Sredice.

Iz svih gore navedenih razloga žalba je odbijena kao neosnovna, a rješenje suda prvog stupnja je potvrđeno.

U Bjelovaru, 18. listopada 2004. godine

SUDAC:

VLASTA MLADINIĆ, v.r.

Ustupanje nasljednog dijela osobi koja se odrekla nasljedstva

(Čl. 8. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Ako sunasljednik nije mogao prihvatiti ustupljeni nasljedni dio jednog od sunasljednika, jer se odrekao nasljedstva, ne radi se o ostavini bez nasljednika, jer je nasljednik prihvatio nasljedstvo i nije od značaja što je izjavio da ga ustupa sunasljedniku koji se odrekao nasljedstva.

Kratki tekst odluke:

“Ustupanje nasljednog dijela prije diobe se može izvršiti samo između sunasljednika (čl. 149. st.

1. Zakona o nasljeđivanju), pa ako se uslijed odricanja od nasljedstva žaliteljice ne mogu smatrati sunasljednicama, one ne mogu niti prihvatiti izvršeni im ustup od strane B. Š., ali time ostavina nije postala ošasna (čl. 8. Zakona o nasljeđivanju), kako je pogrešno zaključio sud prvog stupnja, jer je B.Š. svojom nasljedničkom izjavom prihvatio nasljedstvo.»

Županijski sud u Bjelovaru Gž-223/98-2 od 5. III. 1998.

Odgovornost za obveze

(Čl. 145., 146. i 230. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Općina kojoj je predana ostavina, odgovara za dugove ostavitelja kao i za ostale obveze ostavitelja.

Kratki tekst odluke:

“Općina kojoj je ostavina predana temeljem čl. 230. Zakona o nasljeđivanju (Sl. l., 42/65 i 47/65, te Nar. nov., br. 52/71 i 47/78 - u nastavku teksta: ZN),, nije nasljednik i nema svojstva nasljednika, ali odgovara za dugove ostavitelja i njegove imovinske obveze do visine vrijednosti one imovine koju je primila, pa se stoga na nju u vezi s dugovima i ostalim obvezama ostavitelja primjenjuje propis iz čl. 145. i 146. ZN-a Stoga, pravilno je stanovište nižih sudova da ispunjenje prodateljčine obveze (predaje stvari) iz kupoprodajnog ugovora tužitelj ima pravo zahtijevati od tuženika, budući da je tužitelj istovremeno voljan ispuniti i preostali dio svoje obveze, tj. isplatiti dio kupovne cijene od 2.000 DEM, koji dio je bio voljan položiti u sudski depozit, ali tuženici (odnosno njihov prednik) su se tome usprotivili. Budući da se u ovom sporu radi o ugovoru o prodaji s uglavljenim suspenzivnim rokom, gdje je predaja pokretnina ugovorena nakon isplate cijelog iznosa ugovorene kupoprodajne cijene, to kupčevo pravo za predaju predmetne pokretnine dopijeva tek od isplate cjelokupne cijene, tj. od isplate zadnje rate. Tuženici, odnosno njihov prednik, odbijaju prihvatiti potpuno ispunjene obveze tužitelja i uskraćuju ujedno izvršiti svoju obvezu, pa se stoga ne mogu s uspjehom pozivati na institut zastare.”

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 541/94, od 17. I. 1996.

Kome se predaje

(Čl. 8. i 230. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Ostavina bez nasljednika predaje se nadležnoj jedinici lokalne samouprave - gradu ili općini na čijem se području nekretnine nalaze bez obzira da li su te nekretnine poljoprivredno ili građevinsko zemljište.

Kratki tekst odluke:

“Međutim, osnovana je žalba Republike Hrvatske u dijelu gdje se tvrdi da je sud prvog stupnja pogrešno primijenio materijalno pravo i to odredbu čl. 8. Zakona o nasljeđivanju kojom je propisano da ostavina bez nasljednika postaje društveno vlasništvo. Naime, odredbom čl. 230. Zakona o nasljeđivanju

propisano je da kada sud utvrdi da nema nasljednika ili kada se ne zna ima li nasljednika, a u roku propisanom ovim Zakonom ne javi se nitko tko polaže pravo na nasljedstvo, sud će donijeti rješenje da se ostavina predaje nadležnoj općinskoj skupštini. Ova odredba Zakona o nasljeđivanju, kao i odredba čl. 8. istog Zakona, nije usklađena nakon donošenja Ustava Republike Hrvatske koji ne pozna više institut društvenog vlasništva, već samo institut vlasništva. S obzirom na tu činjenicu, po ocjeni ovog suda, odredbu čl. 230. Zakona o nasljeđivanju treba tumačiti da kad sud utvrdi da nema nasljednika, tada donosi rješenje da se ostavinska imovina predaje nadležnoj općini, a to je u slučaju kada se radi o nekretninama općine na području koje se nekretnine nalaze. Kako je sud prvog stupnja utvrdio da se nekretnine kojih je vlasnik sada bio F.B. nalaze na području općine Legrad, žalbu Republike Hrvatske trebalo je uvažiti, a rješenje suda prvog stupnja primjenom odredbe čl. 380. st. 1. točka 3. ZPP-a preinačiti na način da nekretnine upisane u zk. ul. 4906, 4884, 2824 i 3487 sve k.o. Legrad postanu vlasništvo Općine Legrad temeljem čl. 230. Zakona o nasljeđivanju.”

Županijski sud u Koprivnici, Gž-1189/99-2, od 16. III. 2000.

Odricanje općine (grada) od nasljedstva

(Čl. 6. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03).

Sentenca: Smrću ostavitelja koji nema nasljednika, na temelju zakona ostavina prelazi na općinu, odnosno grad, koji imaju jednak položaj kao ostaviteljevi nasljednici, i općina odnosno grad ne mogu se odreći, ne samo položaja nasljednika, već i nasljedstva.

Kratki tekst odluke:

“Prema odredbi čl. 6. Zakona o nasljeđivanju (“Narodne novine”, br. 48/03) koji je stupio na snagu 6. travnja 2003. godine, a ostaviteljica je umrla 24. travnja 2003. godine, smrću ostavitelja koji nema nasljednika ostavina prelazi na općinu, odnosno grad određene ovim Zakonom, koji time dobivaju jednak položaj kao da su ostaviteljevi nasljednici čega se oni ne mogu odreći.

S obzirom na gore navedeno, sud prvog stupnja je pravilno postupio kada je ostavinsku imovinu pok. M. S. uručio Općini K. u smislu odredbe čl. 6. Zakona o nasljeđivanju.

Navodi žalbe da Općina K. ne prihvaća nasljedstvo, jer ne može podmiriti dugove ostaviteljice, ne mogu se prihvatiti, jer se takvi prigovori i navodi ne mogu isticati u žalbenom postupku, već se napominje da prema odredbi čl. 139. st. 3. Zakona o nasljeđivanju nasljednik odgovara za ostaviteljeve dugove do visine vrijednosti naslijeđene imovine, dakle samo prema vrijednosti nekretnina koje je Općina K. naslijedila, a te nekretnine upisane su u zk.ul. br. 1477 k.o. G. S.”

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1625/04-2, od 18. X. 2004.

Ošasna imovina - predaja gradu odnosno općini

(Čl. 133. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Ošasna se imovina predaje gradu odnosno općini, a ne Republici Hrvatskoj.

Kratki tekst odluke:

“Pokojna I. K. umrla je bez oporuke, a nije bilo poznato ima li zakonskih nasljednika, pa je sud prvog stupnja temeljem odredbe čl. 217. Zakona o nasljeđivanju (“Narodne novine”, br. 52/71 i 47/78) pozvao osobe koje polažu pravo na nasljedstvo da se prijave sudu, ali po proteku roka od godinu dana od objave oglasa u “Narodnim novinama” Republike Hrvatske nije se pojavio niti jedan od nasljednika. Stoga je sud prvog stupnja uručio ostavinu iza pok. I. K. Republici Hrvatskoj.

Međutim, temeljem odredbe čl. 133. st. 2. i čl. 230. Zakona o nasljeđivanju ošasnu imovinu trebalo je uručiti Gradu Koprivnici, kako to osnovano prigovara i žalitelj.”

Županijski sud u Zagrebu, Gž-4131/01, od 8. IV. 2003. NAPOMENA: v. sada čl. 127. Zakona o nasljeđivanju («Narodne novine», br. 48/03)

6. NAKNADNO PRONAĐENA IMOVINA

Raspoređivanje naknadno pronađene imovine kada postoji nasljednički sporazum

(Čl. 234. st. 1. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Sentenca: Ako je rješenje iza ostavitelja utemeljeno na nasljedničkom sporazumu nasljednika, onda je sud dužan povodom prijedloga za raspoređivanje naknadno pronađene ostavinske imovine, ponovno provesti ostavinsku raspravu i tek nakon toga odlučiti o prijedlogu za njezino raspoređivanje.

Kratki tekst odluke:

“Pobijajući navedeno rješenje, žaliteljica ne spori da predmetna nekretnina ne predstavlja naknadno pronađenu imovinu, ali je osporila da bi postojao sporazum između nje kao unuke i nasljednika V. J. (strica) o ustupanju s njezine strane te imovine imenovanome nasljedniku. Istodobno se žaliteljica poziva na odredbu čl. 234. st. 1. Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN) ukazujući da se naknadno pronađena imovina može, bez ponovnog provođenja ostavinske rasprave, novim rješenjem rasporediti na temelju ranije donesenog rješenja o nasljeđivanju, osim ako se neki od nasljednika odrekao nasljedstva ili je svoj nasljedni dio ustupio sunasljedniku, zbog čega smatra da je prvostupanijski sud bio dužan odrediti ročište i održati ostavinsku raspravu te pozvati oba nasljednika na davanje nasljedničke izjave, odnosno izjave o odricanju od nasljedstva u odnosu na nekretninu koja je predmetom raspoređivanja pobijanim rješenjem. Osnovano žaliteljica osporava donošenje pobijanog rješenja koje je utemeljeno na ranijem rješenju o nasljeđivanju, a bez ponovnog provođenja ostavinske rasprave na naknadno pronađenu imovinu. Naime,

odredbom čl. 234. st. 1. ZN-a propisano je da ako se nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju pronađe imovina koja nije obuhvaćena tim rješenjem sud neće ponovno provoditi ostavinsku raspravu, nego će ovu imovinu novim rješenjem rasporediti na temelju prije donesenog rješenja o nasljeđivanju, osim ako se neki od nasljednika odrekao nasljedstva ili svoj nasljedni dio ustupio nasljedniku. Rješenje o nasljeđivanju iza pok. ostavitelja glede nekretnina utemeljeno je na nasljedničkom sporazumu žaliteljice i V. J. kao nasljednika. Stoga je, i prema ocjeni ovoga Suda u predmetnom slučaju, upravo s obzirom na sklapanje nasljedničkog sporazuma glede nekretnina koje su predstavljale ostavinsku imovinu, prvostupanjski sud i povodom prijedloga za raspoređivanje naknadno pronađene predmetne ostavinske imovine, trebao ponovno provesti ostavinsku raspravu i tek nakon toga odlučiti o prijedlogu za njezino raspoređivanje.”

Županijski sud u Varaždinu, GŽ-1200/09-2, od 7. XII. 2009.

Univerzalni sukcesor

(Čl. 234. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03, 163/03 i 35/05 te čl. 29. Ovršnog zakona - “Narodne novine”, br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05).

Sentenca: Kada je na temelju vlastoručne oporuke ostavitelja kao nasljednica proglašena supruga pok. ostavitelja u cijelosti, tada se smatra da je ista sveopći nasljednik (univerzalni sukcesor) ranijeg ovrhovoditelja odnosno pok. ostavitelja, zbog čega ista stupa na mjesto pravnog prednika i u ovršnom postupku, bez obzira što potraživanje zbog kojeg se vodi ovršni postupak nije obuhvaćeno rješenjem o nasljeđivanju.

Kratki tekst odluke:

“Ovdje valja istaknuti kako je raniji ovrhovoditelj N. L. oporučno svu svoju imovinu, nakon svoje smrti, ostavio supruzi M. L. U skladu s navedenim, javni bilježnik N. T. je dana 26. travnja 2004. donio rješenje o nasljeđivanju kojim je u točki I. izreke utvrdio što čini ostavinsku imovinu ostavitelja, dok je točkom II. izreke utvrdio, a na temelju vlastoručne oporuke, njegovom nasljednicom suprugu M. L., u cijelosti. S obzirom na navedeno, evidentno je kako je upravo M. L. sveopći nasljednik (univerzalni sukcesor) ranijeg ovrhovoditelja N. L. Naime, univerzalni sukcesor je osoba koja stupa u sveukupni pravni položaj svojega prednika, u pogledu svih prava i obveza koje je prednik imao, a koje su prenosive odnosno otuđive, i to časom same smrti ostavitelja, a ne donošenjem rješenja o nasljeđivanju. Sveopći pravni sljednik ne stječe samo prava i obveze kao takve nego i stupa na mjesto svojeg pravnog prednika u svim građanskopravnim odnosima u kojima je prednik bio, a što u konkretnom slučaju predstavlja i ovršni postupak broj: I. ___/97. Prema tome, iako predmetno potraživanje nije obuhvaćeno i rješenjem o nasljeđivanju iza pok. N. L., s obzirom na činjenicu da je ostavitelj oporučno svu svoju imovinu ostavio nakon svoje smrti upravo M. L., s čime su se usuglasili ostali zakonski nasljednici, ista je postala univerzalni sukcesor pok. N. L., čime je i stekla pravo nastupiti kao ovrhovoditelj u predmetu broj: I. ___/97. Naime, ne postoji nikakva presumpcija da je utvrđenje sastava ostavine u pravomoćnom rješenju o nasljeđivanju potpuno. Ako ono nije potpuno, uvijek ga se kasnije može proširivati dopunskim rješenjima o nasljeđivanju, a da za to u parnici nije potrebno obarati nikakvu presumpciju, pri čemu se, a u skladu s čl. 234. Zakona o nasljeđivanju, takva imovina, novim rješenjem, raspoređuje na temelju

prije donesenog rješenja o nasljeđivanju. S obzirom na navedeno, a kako je ranijim rješenjem sva imovina ostavitelja raspoređena M. L., to bi se i predmetno potraživanje rasporedilo po istom principu, tj. uručilo upravo M. L. Budući da se po našem pravu nasljeđuje ipso iure, utvrđivanje tko je nasljednik ne služi niti tome da bi se steklo nasljedno pravo, niti da bi se steklo nasljedstvo (oboje se već zbilo u času ostaviteljeve smrti), nego samo tome da bi se omogućilo i olakšalo izvršavanje nasljeđivanjem stečenih prava i obveza, slijedom čega i u konkretnom slučaju nije potrebno postojanje samog rješenja o nasljeđivanju, tj. dopunskog rješenja, a da bi se utvrdilo tko je u konkretnom predmetu univerzalni sukcesor pok. ovrhovoditelja, što je ranije i obrazloženo.”

Županijski sud u Varaždinu, Gž-1603/08-2, od 5. III. 2009.

ŽUPANIJSKI SUD U VARAŽDINU

Broj: Gž.1192/07-2

Sentenca: Ne radi se o naknadno pronađenoj ostavinskoj imovini kada je predmetna nekretnina obuhvaćena ranijim rješenjem o nasljeđivanju kao izvanknjižno vlasništvo.

R J E Š E N J E

Županijski sud u Varaždinu, po sucu toga suda Damiru Kontrecu, kao sucu pojedincu, u ostavinskom predmetu iza pok. D. T. iz Lj., povodom žalbe nasljednice A. Š. iz Lj., protiv rješenja Općinskog suda u Novom Marofu od 10.rujna 2007.g., br.O.135/92-22, dana 10.prosinca 2007.g.

r i j e š i o j e :

Usvaja se žalba nasljednice Š. A., te se preinačuje rješenje Općinskog suda u Novom Marofu br.O.135/92-22, od 10.rujna 2007.g., tako da isto glasi:

I. Rješenje o nasljeđivanju br. O. 135/92-5 od 15. listopada 1992. godine iza pok. D. T., r. Š., kćeri I., poljoprivrednice iz Lj., ..., rođene ... 1905. godine, a umrle ... 1962. godine, državljanke RH, mijenja se i dopunjuje na način:

- u toč. I. izreke rješenja, umjesto čkbr. 143 kuća i dvorište M. r. povr. 460 m², utvrđena kao vanknjižno vlasništvo, ispravno treba stajati: čkbr.143. kuća sa dvorištem u M. r. sa 128 čhv, upisana u zk. ul. 1523 k.o. Lj., u vlasništvu pok. ostaviteljice u 1/1 dijela.

II. Nalaže se zk. odjelu Općinskog suda u Novom Marofu da po pravomoćnosti ovog rješenja izvrši uknjižbu prava vlasništva na nekretnini iz toč. I. ovog rješenja, a u korist nasljednika navedenih u toč. II. rješenja o nasljeđivanju br. O. 135/92-5 od 15. listopada 1992. godine.

III. U preostalom dijelu rješenje o nasljeđivanju br. O. 135/92-5 od 15. listopada 1992. godine ostaje neizmijenjeno.

Obrazloženje

Pobijanim rješenjem suda prvog stupnja raspoređena je kao naknadno pronađena ostavinska imovina

čobr. 143, upisana u zk. ul. 1523 k.o. Lj. i to u skladu s pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju istoga suda prvog stupnja br. O. 135/92-5 od 15. listopada 1992. godine u korist nasljednika G. T., B. D., Š. A. i Š. M., svakoga u 1 dijela (toč. I. i II. izreke).

Ujedno je toč. III. izreke naloženo zk. odjelu sudu prvog stupnja da po pravomoćnosti provede navedeno rješenje u zemljišnoj knjizi.

Navedeno rješenje pravodobno izjavljenom žalbom pobija nasljednica Š. A. i to zbog pogrešne primjene postupovnih odredbi, te pogrešne primjene materijalnog prava.

U žalbi se navodi da je navedena nasljednica na ročištu održanom dana 10. rujna 2007. godine osporila da bi navedena nekretnina bila ostavinska imovina, time da se prema izričitoj uputi nasljednice u žalbi isto tako navodi da je predmetna nekretnina u faktičnom vlasništvu nasljednice još od 1953. godine. Obzirom na navedeno, po mišljenju nasljednice Š. A., sud prvog stupnja je bio dužan u smislu odredbe čl. 224. st. 1. Zakona o nasljeđivanju (dalje ZN) prekinuti postupak i uputiti stranke na parnicu, odnosno donijeti rješenje o nasljeđivanju i nasljednicu uputiti na parnicu.

Osim toga posebno se ističe da predmetna nekretnina ne predstavlja naknadno pronađenu ostavinsku imovinu, budući je ista nekretnina bila predmetom ranijeg rješenja o nasljeđivanju br. O. 135/92-5 od 15. listopada 1992. godine, pa je u konkretnom slučaju moguće samo to da je naknadno utvrđeno da je ta nekretnina knjižno, a ne vanknjižno vlasništvo.

Stoga nasljednica predlaže da se žalba usvoji, ukine pobijano rješenje i predmet vrati sudu prvog stupnja na ponovni postupak.

Na žalbu nasljednice nije odgovoreno.

Žalba nasljednice samo je djelomično osnovana.

Donijevši pobijano rješenje o rasporedu naknadno pronađene ostavinske imovine, sud prvog stupnja je svoju odluku utemeljio na sljedećim činjeničnim, odnosno materijalno pravnim utvrđenjima:

- da je nasljednik M. Š. podnio dana 17. lipnja 2005. godine prijedlog radi rasporeda naknadno pronađene ostavinske imovine, a u svezi nekretnine čobr. 143 kuća s dvorištem u M. r. sa 128 čhv, upisana u zk. ul. 1523 k.o. Lj.,
- da je u zemljišnoj knjizi kao vlasnica u 1/1 dijela upisana upravo pok. ostaviteljica D. T.,
- da je u rješenju o nasljeđivanju br. O. 135/92-5 od 15. listopada 1992. godine navedena nekretnina utvrđena kao vanknjižno vlasništvo pok. ostaviteljice,
- da je nasljednica Š. A. tijekom postupka tvrdila da je navedena nekretnina njezino vlasništvo,
- da je nasljednica Š. A. pokrenula postupak razvrgnuća suvlasničke zajednice pod brojem R1. 103/96, gdje je došlo do spora oko veličine suvlasničkih dijelova,
- da je u predmetu P. 163/98 istog suda prvog stupnja pravomoćno odbijen zahtjev Š. A., a gdje je ona tvrdila da je isključiva vlasnica predmetne nekretnine, pa obzirom da je navedena nekretnina u ranijem rješenju o nasljeđivanju već navedena kao vanknjižno vlasništvo, da je sud rasporedio predmetnu nekretninu, sada kao knjižno vlasništvo, u skladu s ranije donijetim rješenjem o nasljeđivanju iz 1992. godine, sukladno odredbi čl. 234. st. 1. ZN.

Žalba nasljednice samo je djelomično osnovana.

Prije svega valja istaći da ovaj sud prihvaća pravilnim i potpunim činjenično stanje utvrđeno od suda prvog stupnja, no zaključak suda prvog stupnja o tome da je predmetna nekretnina naknadno pronađena ostavinska imovina je nepravilan i u protivnosti s navodima suda prvog stupnja.

Naime, u smislu odredbe čl. 234. st. 1. ZN-a ako se nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju pronađe imovina koja nije obuhvaćena tim rješenjem, sud neće ponovno provoditi ostavinsku raspravu, nego će ovu imovinu novim rješenjem rasporediti na temelju prije donesenog rješenja o nasljeđivanju, osim ako se neki od nasljednika odrekao nasljedstva ili svoj nasljedni dio ustupio sunasljedniku.

Uvidom u rješenje o nasljeđivanju O. 135/92-5 od 15. listopada 1992. godine jasno se može utvrditi da je predmetna nekretnina bila obuhvaćena ranijim rješenjem o nasljeđivanju i to kao vanknjižno vlasništvo, pa se slijedom toga nikako ne može raditi o naknadno pronađenoj ostavinskoj imovini.

Stoga je u pravu žaliteljica kada tvrdi da se u pogledu predmetne nekretnine čkbr. 143 ne može raditi o naknadno pronađenoj ostavinskoj imovini, jer se ne radi o imovini koja nije obuhvaćena ranijim rješenjem o nasljeđivanju. Sama činjenica da li je određena nekretnina u rješenju o nasljeđivanju navedena kao knjižno ili vanknjižno vlasništvo ne mijenja identitet ostavinske imovine, koja je kao takova utvrđena u rješenju o nasljeđivanju O. 135/92-5 od 15. listopada 1992. godine.

Sud prvog stupnja je stoga trebao prijedlog nasljednika Š. M. tretirati kao prijedlog za ispravak i dopunu rješenja o nasljeđivanju, a ne kao prijedlog za raspored naknadno pronađene ostavinske imovine.

U pogledu preostalih žalbenih tvrdnji nasljednice valja ponoviti da su navedene tvrdnje o njezinom isključivom vlasništvu na predmetnoj nekretnini bespredmetne, obzirom na sadržaj pravomoćne presude u predmetu P. 163/98, te obzirom na činjenicu da je predmetna nekretnina raspoređena nasljednicima rješenjem iz 1992. godine, a pravomoćno rješenje o nasljeđivanju veže nasljednike koji su sudjelovali u tom postupku. Radi toga nije bilo nikakvog razloga, bez obzira na navode nasljednice Š. A. na raspravi dana 10. rujna 2007. godine prekidati ovaj postupak i upućivati navedenu nasljednicu ponovno na parnicu, budući je ista pravomoćno odbijena sa zahtjevom gdje je tražila da je predmetna nekretnina njezino vlasništvo.

Slijedom svega navedenog, a zbog pogrešne primjene materijalnog prava, valjalo je djelomično usvojiti žalbu nasljednice, ukinuti donijeto rješenje, te donijeti novo rješenje u kojem se ispravlja i dopunjuje rješenje o nasljeđivanju br. O. 135/92-22 od 15. listopada 1992. godine na način da se čkbr. 143 kuća s dvorištem u M. r. sa 128 čhv, upisana u zk. ul. 1523 k.o. Lj. utvrđuje kao knjižno vlasništvo pokojne ostaviteljice u 1/1 dijela, te uz nalog da se u tom dijelu provede uknjižba prava vlasništva u korist nasljednika, u skladu s ranijim rješenjem o nasljeđivanju.

Ovakva odluka suda utemeljena je na odredbi čl. 380. toč. 3. ZPP-a u vezi čl. 175. ZN.
U Varaždinu, dne 10. prosinca 2007.g.

S U D A C :

Damir Kontrec.v.r.

ŽUPANIJSKI SUD U VARAŽDINU

Broj: Gž. 486/06-2

Sentenca: Naknadno pronađenom imovinom smatra se ona ostavinska imovina koja nije obuhvaćena pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju bez obzira na to je li se za vrijeme vođenja ostavinske rasprave znalo da ona postoji i da je dio ostavine.

R J E Š E N J E

Županijski sud u Varaždinu, po sucu toga suda Dubravki Vinceković, kao sucu pojedincu, u ostavinskom predmetu iza pok. B. H. iz S. G., a povodom žalbe nasljednika N. H. iz S. G., ..., izjavljene protiv rješenja Općinskog suda u Starom Gradu od 04. ožujka 2004.g., broj O. 56/03-14, dana 31. kolovoza 2006. godine

r i j e š i o j e

Usvaja se žalba nasljednika N. H., ukida se rješenje Općinskog suda u Starom Gradu broj O.56/03-14 od 04. ožujka 2004.g., te se predmet vraća istom sudu na ponovni postupak.

Obrazloženje

Pobijanim rješenjem sud prvog stupnja odbio je prijedlog nasljednika N. H. za „dopunu rješenja o nasljeđivanju“, odnosno raspored naknadno pronađene imovine iza pok. B. H..

Navedeno rješenje pobija nasljednik N. H., pravodobno uloženom žalbom, ne navodeći zakonske žalbene razloge, s prijedlogom da se „ova velika greška“ u postupku ispravi.

Žalba nasljednika N. H. je osnovana.

Pobijanim rješenjem prvostupanjski sud je odbio prijedlog nasljednika N. H. za raspodjelu naknadno pronađene imovine i to nekretnina zv. „G.“, „B.“ i „V.“, upisane u k.o. D., a koje je pok. ostaviteljica B. H., prema navodima nasljednika, naslijedila iza pok. sestre M. L. B. rođ. B., navodeći u obrazloženju da navedene nekretnine ne predstavljaju naknadno pronađenu imovinu budući da su iste bile predmet ostavinskog postupka, a koje je sam žalitelj identificirao kao čkbr. 143/1 i 143/2 zv. „V.“, te čkbr. 1491 zv. G., navodeći ujedno da je utvrđeno da ostaviteljica nije niti knjižni (budući da su na tim nekretninama uknjižene treće osobe, koje su do istih «došle» presudom, nasljeđivanjem i sl.), niti izvanknjižni vlasnik (jer se u posjedovnom listu pok. ostaviteljica ne vodi kao posjednik), već se kao posjednik vodi B. M., iza koje postoji pravomoćno rješenje o nasljeđivanju, a kojim rješenjem su navedene nekretnine pripale njezinim nasljednicima i to, u odnosu na gore navedene nekretnine, V. V. kao „sve preostale nekretnine“ budući da «ostaviteljica za vrijeme života nije identificirala legate».

U žalbi nasljednik posebno ističe da je rješenjem o nasljeđivanju iza L. B. M., sestre ostaviteljice, ista proglašena njezinom nasljednicom uz V. V., i to nekretnina čkbr. 2236 zk ul. 657 k.o. D. zv. P., te čkbr. zv. G., B. i V. upisane u k.o. D., te je ujedno naloženo z.k. odjelu Općinskog suda u Starom Gradu da izvrši uknjižbu prava vlasništva na tim nekretninama za korist nasljednika. Ističe da je u obrazloženju tog rješenja navedeno kako je pok. ostaviteljica B. H., identificirala naslijedene nekretnine, slijedom čega ne stoji zaključak suda prvog stupnja da zbog neidentifikacije istih od strane pok. ostaviteljice iste su „kao sve preostale nekretnine“ naslijedene od strane V. V..

Prije svega valja napomenuti da je prvostupanjski sud donio rješenje o nasljeđivanju 14. studenog

2003.g., koje je postalo pravomoćno, te kojim je utvrđeno da ostavinu pok. B. H. čini nekretnina čkbr. 2236, z.k. ul. 1211 upisana u k.o. D.. Nasljednik N. H. je dana 23. veljače 2004.g. podneskom tražio „dopunu rješenja o nasljeđivanju“ budući da gore navedenim rješenjem o nasljeđivanju nisu obuhvaćene nekretnine zv. G., B. i V. koje je pok. ostaviteljica naslijedila iza svoje sestre M. L. B..

Prvostupanjski sud je pobijanim rješenjem, bez saslušavanja ostalih nasljednika, pravilno tretirajući prijedlog za dopunu rješenja o nasljeđivanju kao prijedlog za raspodjelu naknadno pronađene imovine, taj prijedlog odbio.

Sukladno čl. 234. Zakona o nasljeđivanju, ako se nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju pronađe imovina koja nije obuhvaćena tim rješenjem, sud neće ponovo provoditi ostavinsku raspravu, nego će ovu imovinu novim rješenjem rasporediti na temelju prije donesenog rješenja o nasljeđivanju. Međutim, prema ustaljenoj sudskoj praksi, ako je među nasljednicima sporno da li naknadno pronađena imovina spada u ostavinu, u tom slučaju sud odbija prijedlog da se naknadno pronađena imovina rasporedi na nasljednike, a istodobno se predlagatelj upućuje da u parnici ostvaruje svoja prava, pri čemu valja posebno ukazati da se naknadno pronađenom imovinom smatra sva ona ostavinska imovina koja nije obuhvaćena pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju bez obzira na to da li se za vrijeme vođenja ostavinske rasprave znalo da ona postoji i da je dio ostavine ili ne.

Obzirom na navedeno, stajalište suda prvog stupnja prema kojem nekretnine G., B. i V. ne predstavljaju naknadno pronađenu imovinu iz razloga jer su iste bile predmet ostavinskog postupka, ne može se prihvatiti pravilnim.

Naime, iako je nasljednik N. H. isticao još tijekom ostavinskog postupka činjenicu da je pok. ostaviteljica vlasnica nekretnina G. i V., te je priložio i rješenje o nasljeđivanju broj: O. 128/84 iza pok. M. L. B., sestre pok. ostaviteljice iz kojeg je vidljivo da je ista naslijedila čkbr. 2236, z.k. ul. 657 k.o. D. te nekretnine G., B. i V., prvostupanjski sud je zaključio, a na temelju z.k. stanja i katastarskog stanja, da ista nije vlasnica predmetnih nekretnina, pri čemu nije proveo nikakve druge izvide niti je o istome zatražio očitovanje ostalih nasljednika. Također, prvostupanjski sud je zaključio kako ostaviteljica za života nije identificirala te nekretnine koje su samo navedene po nazivu, a ne i brojčanim oznakama, pa ih je „očito“ naslijedio V. V. „kao sve preostale nekretnine“.

Međutim, žalitelj u žalbi ističe da je ostaviteljica identificirala sporne nekretnine, pozivajući se na obrazloženje rješenja o nasljeđivanju broj: O. 128/04, ali ovaj sud nema mogućnosti utvrditi istinitost tvrdnje žalitelja budući da obrazloženje rješenja o nasljeđivanju broj O.128/84 nije priloženo.

Kako je, dakle, rješenje o nasljeđivanju postalo pravomoćno, prvostupanjski sud navedene činjenice više nije niti mogao raspravljati u ostavinskom postupku (iako je bio dužan, budući da se pitanje nasljeđivanja tih nekretnina pojavilo tijekom ostavinskog postupka), već je bio dužan pozvati sve nasljednike i zatražiti da se izjasne o prijedlogu za raspodjelu naknadno pronađene imovine, posebno što se tiče nekretnina koje se prema katastarskom stanju još uvijek vode kao posjed pok. M. L. B.. Tek ukoliko bi u pogledu naknadno pronađene imovine među nasljednicima došlo do spora, prvostupanjski sud bi bio ovlašten odbiti prijedlog za raspodjelu naknadno pronađene imovine i uputiti predlagatelja da svoja prava ostvaruje u parnici.

Imajući u vidu način postupanja prvostupanjskog suda, ne može se prihvatiti pravilnim zaključak prvostupanjskog suda da nekretnine koje su predmet prijedloga za raspodjelu naknadno pronađene ostavinske imovine predstavljaju imovinu treće osobe, a ne ostavinsku imovinu, pa je valjalo žalbu nasljednika N. H. prihvatiti osnovanom, ukinuti rješenje prvostupanjskog suda temeljem odredbe čl. 380

toč. 3 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) i predmet vratiti istom sudu na ponovni postupak.

U nastavku postupka prvostupanjski sud će pozvati sve nasljednike da se izjasne glede prijedloga žalitelja za raspodjelu naknadno pronađene imovine i to u odnosu na svaku pojedinu nekretninu, te će, ovisno o sadržaju izjašnjenja nasljednika, donijeti novu odluku o prijedlogu žalitelja.

U Varaždinu, 31. kolovoza 2006. godine.

S U D A C:

Dubravka Vinceković, v. r.

VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: Rev 3127/1993-2

Sentenca: Naknadno pronađenom imovinom smatra se sva ona imovina koja nije obuhvaćena pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju bez obzira na to da li se za vrijeme vođenja ostavinske rasprave znalo da ona postoji i da je dio ostavinske imovine ili ne.

R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca dr. Ive Grbina kao predsjednika vijeća, te Jakoba Miletića, Miroslave Vekić, Stanka Hautza i Ilije Čuljata, kao članova vijeća u pravnoj stvari tužitelja A.V. iz V., kojega zastupa punomoćnik Z.M., odvjetnica iz V., protiv tuženika L.V. iz V., kojega zastupa punomoćnik N.V., odvjetnik iz R., radi priznanja prava vlasništva, rješavajući o reviziji tuženika protiv presude Okružnog suda u Rijeci od 9. lipnja 1993. godine posl. br. Gž 722/93, kojom su odbijene žalbe tuženika kao neosnovane i potvrđene presude Općinskog suda u Vrbovskom posl. br. P 36/91 od 19. ožujka 1992. godine i posl. br. P 36/91 od 22. ožujka 1993. godine, u sjednici održanoj dana 22. veljače 1995. godine

r i j e š i o j e:

Revizija tuženika L.V. se prihvaća, te se ukidaju presuda Okružnog suda u Rijeci od 9. 6. 1993. godine posl. br. Gž 722/93 i u dijelu kojim je prihvaćen tužbeni zahtjev presuda Općinskog suda u Vrbovskom od 19. 3. 1992. godine posl. br. P 36/91 ispravljena rješenjem od 8. rujna 1992. godine, te dopunska presuda Općinskog suda u Vrbovskom od 22. ožujka 1993. godine posl. br. P 36/91 i predmet se u tom dijelu vraća istom sudu prvog stupnja na ponovo suđenje.

Odluka o troškovima revizijskog postupka ostavlja se za konačnu odluku.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Općinskog suda u Vrbovskom od 19. 3. 1992. godine posl. br. 36/91 ispravljenom rješenjem od 8. rujna 1992. godine suđeno je:

“I. Utvrđuje se suvlasništvo V.A. u 1/6 dijelova na nekretninama upisanim u zk.ul.br. 72 k.o. V., k.č.br. 1431/2, 1245, 1432/1 i 1433/1, te suvlasnik u 1/6 dijelova na sjeniku i ljetnoj kuhinji izgrađenoj na kat. čest. br. 1431/1, te je tuženi V.L. dužan izdati tužitelju ispravu podobnu za zemljišno-knjižni prijenos nekretnina označenih pod točkom I. ove presude i tamo priznatim omjerima, koju će u protivnom zamijeniti ova presuda, kao i naknaditi parnični trošak u iznosu od 10.523.- HRD / desettisućapetstodvadesettri HRD/, sve u roku od 15 dana.

II. U ostalom dijelu tužbeni zahtjev se odbija.”

Dopunskom presudom istog suda od 22. ožujka 1993. godine posl. br. 36/91 suđeno je:

“Utvrđuje se suvlasništvo tužitelja V.A. u 1/6 dijela i na nekretnini k.č.br. 1430 upisanoj u zk.ul.br. 72. k.o. V., što je tuženik V.L. dužan priznati i izdati tužitelju valjanu tabularnu ispravu podobnu za zemljišno-knjižni prijenos označene nekretnine u suvlasništvo tužitelja u 1/6 dijela, koju će u protivnom zamijeniti ova presuda, kao i naknaditi parnični trošak u iznosu od 10.523.- HRD / desettisućapetstodvadesettri HRD/, sve u roku od 15 dana.”

Presudom Okružnog suda u Rijeci od 9. lipnja 1993. godine posl. br. Gž 722/93 odbijene su žalbe stranaka kao neosnovane i navedene presude suda prvog stupnja potvrđene.

Protiv ove pravomoćne presude suda drugog stupnja reviziju je izjavio tuženik zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava te predložio da sud reviziju prihvati, pobijane presude ukine i predmet vrati sudu prvog stupnja na ponovno suđenje, odnosno, da reviziju prihvati, pobijane presude preinači tako da odbije tužbeni zahtjev i tužitelju naloži da tuženiku nadoknadi parnični trošak ovoga postupka uključujući parnični trošak revizijskog postupka.

Pravovremenu, potpunu i dopuštenu reviziju tuženika sud prvog stupnja dostavio je, primjenom čl. 390. st. 1. Zakona o parničnom postupku («Narodne novine», br. 53/91 i 91/92 - dalje ZPP), na odgovor tužitelju i na izjašnjenje nadležnom državnom odvjetništvu.

U odgovoru tužitelja na reviziju tuženika tužitelj je pobijao osnovanost navoda revizije i predložio da sud reviziju odbije kao neosnovanu.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske nije se izjasnilo o izjavljenoj reviziji.

Revizija je osnovana.

Revident osnovano tvrdi da je u ovoj pravnoj stvari ostvaren revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

Prema čl. 356. ZPP pogrešna primjena materijalnog prava postoji kad sud nije primijenio odredbu materijalnog prava koju je trebao primijeniti, ili kad takvu odredbu nije pravilno primijenio.

U ovoj pravnoj stvari tužitelj je tužbenim zahtjevom zahtijevao da sud utvrdi tužitelja suvlasnikom na nekretninama navedenim u izrekama presuda suda prvog stupnja smatrajući da je pravo suvlasništva stekao nasljeđivanjem iza smrti K.V. - majke tužitelja i supruge tuženika.

Tuženik je tijekom postupka pred nižim sudovima isticao prigovore:

- da je kod Općinskog suda Vrbovsko pod posl. br. O 25/87 vođen ostavinski postupak iza pok. K.V., da su se nasljednici (tuženik i njegovo dvoje djece) suglasili da ostaviteljica nije oporučno raspolagala imovinom niti ostavila druge imovine osim nekretnina navedenih u ostavinskom postupku i u rješenju o nasljeđivanju koje su na temelju sporazuma nasljednika uručene nasljednicima te u svezi s navedenim poziva se na učinak pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju - čl. 231. Zakona o nasljeđivanju («Narodne novine», br. 52/71 i 47/78 - dalje ZN) kao zapreku vođenju ovog postupka,
- prigovor pomanjkanja aktivne legitimacije,
- prigovor zastare pozivom na čl. 144. ZN,
- prigovor da se ne radi o zajedničkoj imovini bračnih drugova već posebnoj imovini tuženika L.V..

Da bi sudovi mogli zakonito odlučiti o osnovanosti tužbenog zahtjeva bilo je potrebno ocijeniti osnovanost svih navedenih prigovora.

Pravilno su niži sudovi ocijenili da je tužitelj aktivno legitimiran u ovoj pravnoj stvari. To iz razloga što je tužitelj zakonski nasljednik iza smrti majke K.V. s time da u smislu čl. 135. ZN ostavina umrle osobe prelazi na njezine nasljednike po sili zakona u času njezine smrti. Tužitelj kao zakonski nasljednik aktivno je legitimiran na podnošenje tužbe radi utvrđenja da je po osnovu nasljeđivanja (dakle derivativno) stekao pravo suvlasništva na imovini za koju smatra da predstavlja ostavinsku masu.

Revident neosnovano smatra da se u ovoj pravnoj stvari radi o nastupanju učinka pravomoćnosti pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju. Ovo iz razloga što pravomoćno rješenje o nasljeđivanju veže stranke koje su učestvovala u postupku ostavinske rasprave, ukoliko im nije priznato pravo da svoj zahtjev ostvaruju u parnici.

Prema ovoj zakonskoj odredbi pravomoćno rješenje o nasljeđivanju ima značenje *res iudicatae* ukoliko strankama nije priznato pravo da svoj zahtjev ostvaruju u parnici, ali samo u odnosu na osobe koje su sudjelovale u postupku raspravljanja ostavine i u pogledu imovine koja je bila predmet raspravljanja u ostavinskom postupku.

Pri tom valja navesti da se sporna imovina, ukoliko je bila vlasništvo ili suvlasništvo ostaviteljice smatra naknadno pronađenom imovinom. Ovo zato što se naknadno pronađenom imovinom smatra sva ona ostavinska imovina koja nije obuhvaćena pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju bez obzira na to da li se za vrijeme vođenja ostavinske rasprave znalo da ona postoji i da je dio ostavine ili ne.

Naknadno pronađenu imovinu treba raspraviti primjenom čl. 232. st. 1. ZN u ostavinskom postupku.

Međutim, kada je među nasljednicima sporno da li nekretnine koje su predmet tužbenog zahtjeva predstavljaju ostavinu tada bi sud morao primjenom čl. 223. toč. 1. ZN prekinuti ostavinsku raspravu i uputiti stranke na parnicu pa bi o predmetu spora bilo odlučeno u parničnom a ne u ostavinskom (izvanparničnom) postupku.

Zbog navedenih razloga nije bilo procesnih zapreka da se o pravu vlasništva sporne imovine a koji

tužitelj traži po osnovi naslješivanja raspravi u parnici.

Međutim, revident osnovano tvrdi da je pitanje da li je došlo do zastare trebalo ocijenjivati primjenom čl. 144. ZN. Ovo iz razloga što je navedenom odredbom propisano da pravo zahtjevati ostavinu kao nasljednik ostavitelja zastaruje prema savjesnom držatelju za godinu dana od kada je nasljednik saznao za svoje pravo i za držatelja stvari ostavine, a najkasnije za deset godina računajući za zakonskog nasljednika od smrti ostaviteljice a za oporučnog nasljednika od proglašenja oporuke. Prema nesavjesnom držatelju ovo pravo zastarjeva za dvadeset godina.

Tužitelj u ovoj pravnoj stvari polaže pravo kao nasljednik na nekretnine koje drži tuženik. Tuženik je također nasljednik iste ostaviteljice kao i tužitelj. Ukoliko bi bilo utvrđeno da je tužitelj isključivi vlasnik spornih nekretnina tada bi bio pravilan zaključak suda drugog stupnja da nebi bilo mjesta primjeni čl. 144. ZN. Međutim, ukoliko je ostaviteljica bila suvlasnik na spornim nekretninama tada bi tuženik bio osoba koja drži sporne nekretnine dijelom kao vlasnik a dijelom kao nasljednik te bi u takvom slučaju bilo mjesta primjeni čl. 144. ZN kod ocjene osnovanosti prigovora zastare. Za ocjenu osnovanosti tog prigovora niži sudovi nisu utvrdili da li je tuženik savjestan držatelj spornih nekretnina ili je tužitelj nesavjesan držatelj istih iako su upravo navedene okolnosti pravno odlučne za ocjenu osnovanosti prigovora zastare.

Zbog navedenih je razloga revizija tuženika primjenom čl. 395. st. 2. ZPP prihvaćena i pobijane presude nižih sudova ukinute i predmet vraćen sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.

U ponovnom postupku sud prvog stupnja će utvrditi da li je tuženik nesavjestan držatelj spornih nekretnina ili ne (koje je prethodno potrebno identificirati i označiti tako da opis spornih nekretnina sadrži podatke na koje upućuje čl. 11. Zakona o geodetskoj izmjeni katastru zemljišta a na koje podatke upućuje revident u revizij) i nakon toga odlučiti o osnovanosti prigovora zastare. Ukoliko sud prvog stupnja ocijeni prigovor zastare neosnovanim tada će ocijeniti pravni značaj ostalih prigovora tuženika - posebno prigovor da se radi o posebnoj imovini tužitelja te podredno i prigovor na visinu udjela ostaviteljice u stjecanju spornih nekretnina.

Tek nakon što postupi po navedenom moći će sud prvog stupnja odlučiti o tužbenom zahtjevu.

Odluka o parničnom trošku zasnovana je na odredbi čl. 166. st. 3. ZPP.

U Zagrebu, 22. veljače 1995.

Predsjednik vijeća:
dr. Ivo Grbin, v.r.

Raspoređivanje

(Čl. 232. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Naknadno pronađena imovina, za koju se nije znalo u vrijeme donošenja rješenja o nasljeđivanju, raspoređuje se na nasljednike bez ponovnog raspravljanja ostavine na temelju rješenja o nasljeđivanju i među nasljednicima se ponovno uspostavlja nasljednopravna zajednica, pa ako su ranije izvršena ustupanja ili odricanja od nasljedstva pojedinih nasljednika, sud će pozvati sve nasljednike radi rasporeda naknadno pronađene imovine, koji se može izvršiti drugačije od ranijeg rasporeda uključujući i sporazum nasljednika.

Kratki tekst odluke:

“Kad se radi o naknadno pronađenoj imovini i u tom slučaju se radi o nasljedničkoj zajednici između sunasljednika, pa ako je u ostavinskom postupku došlo do ustupanja nasljedstva, sud će u pogledu naknadno pronađene imovine, pogotovo ako se radi o vrednijoj imovini, pozvati sve nasljednike prije nego donese rješenje o rasporedu naknadno pronađene imovine, kako bi se izjasnili da se ustupanje ostavine odnosi i na naknadno pronađenu imovinu.”

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2473/00-2, od 21. XII. 2000.

Među nasljednicima sporno spada li naknadno pronađena imovina u ostavinu

(Čl. 234. st. 1. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Sentenca: Kad je među nasljednicima sporno spada li naknadno pronađena imovina u ostavinu, ostavinski sud odbit će zahtjev za raspoređivanje naknadno pronađene imovine.

Kratki tekst odluke:

“Zakonska nasljednica B. J. tražila je da se rasporedi čest. zem. 2490 zk. ul. 61 k.o. K., podneskom od 31. listopada 2002. godine, kao naknadno pronađena imovina, a zakonska nasljednica I. Nj. je podneskom od 27. travnja 2007. godine tražila da se rasporedi naknadno pronađena imovina, i to čest. zem. zk. ul. 61 k.o. K.

Međutim, zakonska nasljednica N. K. osporila je da se u konkretnom slučaju radi o naknadno pronađenoj imovini, tj. osporila je da ove nekretnine ulaze u ostavinu ostaviteljice.

U smislu odredbe čl. 234. st. 1. Zakona o nasljeđivanju (“Narodne novine”, br. 48/03, 163/03 i 35/05) sud će o naknadno pronađenoj imovini odlučiti u ostavinskom postupku pod uvjetom da je među nasljednicima neprijeporno da ta imovina spada u ostavinu. U protivnom, o toj imovini će se odlučiti u parnici.

S obzirom da je među nasljednicima bilo sporno ulazi li predmetna imovina u ostavinu pok., to je prvostupanjski sud pravilno odbio raspraviti tu imovinu kao naknadno pronađenu imovinu u ostavinskom postupku. Stranke će svoje zahtjeve moći ostvariti u parnici.”

Županijski sud u Dubrovniku, Gž-2738/07, od 24. IX. 2009.

Podnošenje dokaza uz prijedlog za odlučivanje o naknadno pronađenoj imovini

(Čl. 232. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 52/71, 47/78 i 56/00).

Sentenca: Sud će odbiti prijedlog za donošenje rješenja o naknadno pronađenoj imovini ako

predlagatelj ne podnese mjerodavan dokaz iz kojeg bi se nedvojbeno moglo utvrditi da postoji naknadno pronađena imovina.

Kratki tekst odluke:

“Neosnovano se žalbom zakonskog nasljednika osporava utvrđenje suda prvog stupnja jer je u ostavinskom postupku pravilno utvrđeno da je među nasljednicima zapravo prijeporno predstavlja li naknadno pronađena imovina ostavinsku imovinu, a budući da uz prijedlog za donošenje rješenja o naknadno pronađenoj imovini žalitelj nije podnio ni jedan mjerodavan dokaz iz kojeg bi se nedvojbeno moglo utvrditi da postoji naknadno pronađena imovina (izvadak iz zemljišne knjige), to je sud prvog stupnja, odbivši prijedlog imenovanog zakonskog nasljednika, pravilno primijenio odredbu iz čl. 232. Zakona o nasljeđivanju.”

NAPOMENA: v. sada važeću odredbu čl. 234. Zakona o nasljeđivanju (“Narodne novine”, br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Županijski sud u Rijeci, Gž-2091/08, od 29. XII. 2009.

Naknadno pronađena imovina i odricanje od nasljedstva

(Čl. 234. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Sentenca: Izjava o odricanju od nasljedstva dana u ostavinskom postupku, koji je dovršen donošenjem pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju, ne odnosi se na naknadno pronađenu imovinu.

Kratki tekst odluke:

“U ovom ostavinskom postupku dane izjave o odricanju od strane žalitelja, a prema čl. 234. Zakona o nasljeđivanju (“Narodne novine”, br. 48/03 i 163/03 - dalje: ZN), naknadno pronađena imovina rasporedit će se na temelju prije donesenog rješenja o nasljeđivanju, osim ako se neki od nasljednika odrekao nasljedstva, ili je nasljedni dio ustupio nasljedniku.

To znači da se izjava o odricanju od nasljedstva, dana u ostavinskom postupku, koji je dovršen donošenjem pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju, ne odnosi na naknadno pronađenu imovinu.

Iz ostavinskog predmeta proizlazi da su dane izjave o odricanju od nasljedstva, a da u trenutku davanja tih izjava imovina koja predstavlja naknadno pronađenu imovinu nije bila ni utvrđivana ni evidentirana.

Stoga je u konkretnom slučaju došlo do pogrešne primjene odredbe čl. 234. ZN-a, zbog čega ni činjenično stanje nije pravilno utvrđeno.”

Županijski sud u Zagrebu, Gž-3364/07, od 26. VI. 2007.

Poništenje rješenja o nasljeđivanju

(Čl. 232. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Kada je nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju poništeno u upravnom postupku rješenje o nacionalizaciji ostaviteljeve imovine, ta će se imovina raspraviti kao naknadno pronađena imovina.

Kratki tekst odluke:

“Tužitelj je u tužbi naveo da je zajedno s tuženikom naslijedio obiteljsku zgradu, svaki u 1/2 dijela (tužitelj naslijedio svoga oca, a tuženik suvlasnički dio dobio temeljem oporuke iza smrti svoje tete, sestre tužitelja). Predmet nasljeđivanja nisu bile poslovne prostorije u prizemlju jer su one bile nacionalizirane i upisane kao društveno vlasništvo. Budući da je tužitelj ishodio u upravnom postupku poništenje rješenja o nacionalizaciji poslovnog prostora (rješenje Ministarstva pravosuđa i uprave od 15.I.1992.g.), a predmetni je poslovni prostor bio u vlasništvu pok. oca tužitelja prije njegove smrti, te je tužitelj naslijedio svog oca, poslovni prostor je upisan u zemljišnim knjigama kao vlasništvo tužitelja. Tuženik je, pak, smatrajući da se radi o naknadno pronađenoj imovini pok. djeda, a nadalje i u 1/2 njegove tete, koju je tuženik naslijedio kao oporučni nasljednik, stavio je prijedlog ostavinskom sudu za donošenje rješenja o naknadno pronađenoj imovini, pa je Općinski sud u Z. donio rješenje na temelju kojega je utvrđeno da su stranke suvlasnici svaka u 1/2 dijela predmetne imovine. Došlo je, međutim, do spora među strankama u odnosu na predmetnu imovinu (tužitelj je izjavio žalbu na rješenje o nasljeđivanju u pogledu naknadno pronađene imovine), to je ostavinski sud uputio stranke da u parnici riješe pitanje naknadno pronađene imovine. Nižestupanjski su sudovi, imajući u vidu utvrđenje da je predmetna imovina bila nacionalizirana i u međuvremenu denacionalizirana, te da pok. teta tuženika-protutužitelja uistinu nije u oporuci navela sporni poslovni prostor, ali da to nije mogla jer je taj prostor bio u tom trenutku nacionaliziran, a da je u međuvremenu ta ograda otpala, zauzeli pravni stav stranke, jer su naslijedile zgradu na jednake dijelove, da imaju jednaka prava i na predmetnoj imovini. Opravdano revident ističe da su nižestupanjski sudovi pogrešno primijenili materijalno pravo kada je udovoljeno protutužbenom zahtjevu i utvrđeno da je protutužitelj vlasnik predmetnog poslovnog prostora u 1/2 dijela, a odbijen zahtjev tužitelja da se utvrdi vlasnikom istog prostora u cijelosti. Naime, po ocjeni ovog revizijskog suda, okolnost da su stranke naslijedile 1/2 zgrade, te da je u vrijeme vođenja ostavinskog postupka iza smrti pok. oca tužitelja, a djeda tuženika kao imovinu pok. oca tužitelja naslijedio tužitelj i njegova sestra i činjenice da je tuženik kao oporučni nasljednik naslijedio 1/2 dijela zgrade, nije zapreka da se sporna imovina raspravi i rasporedi i nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju kao naknadno pronađena imovina temeljem odredbe čl. 232. st. 1. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", br. 52/71 i 47/78, dalje ZN), jer se u ovom slučaju odlukom suda treba raspraviti o predmetnoj imovini, jer da postoji spor među strankama u tome pravcu. Naime, odredba čl. 232. ZN ne znači da sud u parničnom postupku ocjenjuje da se učinak rješenja o nasljeđivanju bezuvjetno protežu i na naknadno pronađenu imovinu koja je predmetom spora, jer se radi, kako revident opravdano navodi, o imovini koja je bila u vlasništvu pok. oca tužitelja., a čiji je jedini zakonski nasljednik tužitelj, odnosno sud ne može poći od pretpostavke da bi pok. sestra tužitelja preporučno ostavile tuženome 1/2 dijela predmetne imovine. To nadalje znači da je o daljoj sudbini predmetne imovine valjalo raspraviti.”

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 990/1996. od 19. veljače 1998.

Koja se imovina smatra naknadno pronađenom

(Čl. 232. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Naknadno pronađenom imovinom smatra se ona ostavinska imovina koja nije obuhvaćena pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju bez obzira na to da li se za vrijeme vođenja ostavinske rasprave znalo da ona postoji i da je dio ostavinske imovine ili ne.

Kratki tekst odluke:

“Valja navesti da se sporna imovina, ukoliko je bila vlasništvo ili suvlasništvo ostaviteljice, smatra naknadno pronađenom imovinom. Ovo zato što se naknadno pronađenom imovinom smatra sva ona ostavinska imovina koja nije obuhvaćena pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju bez obzira na to da li se za vrijeme vođenja ostavinske rasprave znalo da ona postoji i da je dio ostavine ili ne. Naknadno pronađenu imovinu treba raspraviti primjenom čl. 232. st. 1. ZN u ostavinskom postupku. Međutim, kada je među nasljednicima sporno da li nekretnine koje su predmet tužbenog zahtjeva predstavljaju ostavinu, tada bi sud morao primjenom čl. 232. toč. 1. ZN prekinuti ostavinsku raspravu i uputiti stranke na parnicu, pa bi o predmetu spora bilo odlučeno u parničnom a ne u ostavinskom (izvanparničnom) postupku.”

Županijski sud u Gradu Zagrebu, Gž-3127/93 od 22. II. 1995.

Izjava o ustupanju svog nasljednog dijela

(Čl. 139. st. 2. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: U slučaju kad je nasljednik ustupio svoj nasljedni dio, jednako kao i kod odricanja od nasljedstva, ukoliko je naknadno pronađena imovina veće vrijednosti, nasljedniku treba omogućiti da se ponovno izjasni.

Kratki tekst odluke:

“Osim toga, uopće nije odlučno je li u postupku dana izjava o odricanju iz čl. 136. st. 1. i 2. ZN-a, ili je pak došlo do “odricanja” iz čl. 139. st. 2. ZN-a, tj. ustupanja svog nasljednog dijela u korist nekog od sunasljednika. Naime, ukoliko se utvrdi da je naknadno pronađena imovina veće vrijednosti u odnosu na ranije utvrđenu ostavinu, tada ne samo u slučaju odricanja već i u slučaju nasljednopravnog ustupa treba ispitati pravu volju stranaka i omogućiti osobi koja je već dala izjavu o odricanju ili ustupanju da se ponovno izjasni, pa i tako da da novu nasljedničku izjavu u pogledu naknadno pronađene imovine.”

Županijski sud u Rijeci, Gž-1499/03, od 10. IX. 2003.

Suglasnost nasljednika - nekretnina u izvanknjižnom vlasništvu postaje ostavinska imovina

(Čl. 232. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78 te čl. 234. sada važećeg Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 48/03).

Sentenca: Kada među nasljednicima o tome nema spora, tada i nekretnina u izvanknjižnom vlasništvu ostavitelja predstavlja ostavinsku imovinu.

Kratki tekst odluke:

“Donoseći pobijano rješenje prvostupanjski je sud utvrdio da nasljednici nisu dokazali vlasništvo (knjižno ili izvanknjižno) ostavitelja nad prijavljenom imovinom, pa je pozivom na odredbu čl. 214. u vezi s čl. 177. ZN-a obustavio postupak.

Međutim, kada među nasljednicima nema spora o tome da rečena nekretnina predstavlja ostavinsku imovinu, tada nema ni zapreka da se i takvo (izvanknjižno) vlasništvo smatra i utvrdi ostavinom. To znači da ukoliko ne postoje okolnosti koje bi već sada nedvojbeno isključivale mogućnost da predmetna nekretnina bude u vlasništvu prednika žalitelja, odnosno imovina kao naknadno pronađeno izvanknjižno vlasništvo, temeljem čl. 232. ZN-a (sada čl. 234. ZN/03) može se rasporediti na postojeće nasljednike.

Takvo ostavinsko rješenje, istina, nema pravni učinak prema trećem (možebitnom) stvarnom vlasniku predmetne nekretnine, odnosno prema onima koji nisu sudjelovali u ostavinskom postupku, ali svakako ima i može imati sve one ostale učinke iz čl. 231. ZN-a.”

Županijski sud u Rijeci, Gž-2137/03, od 19. XI. 2003.

Naknadno pronađena imovina - postupovne odredbe

(Čl. 253. st. 1. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03 i 163/03).

Sentenca: U postupku povodom prijedloga za raspoređivanje naknadno pronađene imovine ne primjenjuje se Zakon o nasljeđivanju (“Narodne novine”, br. 48/03) u onim slučajevima u kojima je do trenutka njegove primjene nastupila pravomoćnost rješenja o nasljeđivanju.

Kratki tekst odluke:

“Međutim, prema prijelaznoj odredbi iz čl. 253. st. 1. ZN-a prava stranaka u vezi s nasljeđivanjem prosuđivat će se po zakonu koji se primjenjivao u času otvaranja nasljedstva, dok se prema stavku 2. te pravne norme postupovne odredbe ovoga Zakona primjenjuju na sve slučajeve nasljeđivanja o kojima nije do časa primjene ovoga Zakona doneseno pravomoćno rješenje o nasljeđivanju, niti je nasljeđivanje sporazumom, diobom ili na drugi način konačno uređeno. Stoga, budući da je u ovom ostavinskom predmetu već doneseno rješenje o nasljeđivanju, i to još dana 10. ožujka 1989. godine, to se u postupku povodom prijedloga za raspoređivanje naknadno pronađene imovine morao primjenjivati Zakon o nasljeđivanju (“Narodne novine”, br. 52/71, 47/78 i 56/00), a ne novi nasljednopravni propis (“Narodne novine”, br. 48/03 i 163/03).”

Županijski sud u Rijeci, Gž-3756/07, od 29. XI. 2007.

7. ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVITELJA

ŽUPANIJSKI SUD U VARAŽDINU

Broj: Gž.1571/05-2

Sentenca: Kada ima više nasljednika iza ostavitelja, oni odgovaraju solidarno za dugove ostaviteljeve i to svaki do visine vrijednosti svojeg nasljednog dijela, bez obzira da li je izvršena dioba nasljedstva, iz kojeg razloga nema bitnog utjecaja na odluku o tužbenom zahtjevu tužitelja, činjenica da je tuženik samo jedan od nasljednika u ostavinskom postupku.

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Županijski sud u Varaždinu, po sucu toga suda Dubravki Vinceković, kao sucu pojedincu u pravnoj stvari tužitelja I. d.d. I., ..., zastupanog po punomoćniku J. Š., dipl. pravniku, protiv tuženika M. B. iz L., ..., radi isplate, a povodom žalbe tuženika izjavljene protiv presude Općinskog suda u Ivancu od 17. lipnja 2005. g. broj P.203/05-12, dana 28. listopada 2005. godine,

p r e s u d i o j e :

Žalba tuženika odbija se kao neosnovana i potvrđuje se presuda Općinskog suda u Ivancu broj P.203/05-12 od 17.lipnja 2005. godine.

Obrazloženje

Pobijanom presudom naloženo je tuženiku da je dužan isplatiti tužitelju ukupni iznos od 1.167,18 kn sa zakonskom zateznom kamatom na pojedinačne iznose po stopi i na način kako je to pobliže navedeno u izreci presude, te je ujedno obvezan naknaditi tužitelju trošak postupka u iznosu od 200,00 kn.

Pravodobno izjavljenom žalbom tuženik pobija navedenu presudu, ne navodeći zakonske žalbene razloge, s prijedlogom da se pobijano «rješenje poništi».

Na žalbu tuženika nije odgovoreno.

Žalba tuženika nije osnovana.

Prije upuštanja u ocjenu žalbenih navoda tuženika, valja upozoriti da se u konkretnom slučaju u smislu odredbe čl. 458 st. 1 Zakona o parničnom postupku (dalje:ZPP) radi o sporu male vrijednosti.

Naime, prema odredbi čl. 458 st. 1 ZPP-a sporovi male vrijednosti su sporovi u kojima se tužbeni zahtjev odnosi na potraživanje u novcu koje ne prelazi svotu od 5.000,00 kn. Kako se tužbeni zahtjev tužitelja odnosi na novčano potraživanje u iznosu od 1.167,18 kn, to se u konkretnom slučaju nedvojbeno radi o sporu male vrijednosti.

Prema odredbi čl. 467 st. 1 ZPP-a presuda kojom se završava spor u postupku u sporovima male vrijednosti može se pobijati samo zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354 st. 2 toč. 1, 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10 i 11 ZPP-a i zbog pogrešne primjene materijalnog prava. To znači da se presuda u sporovima male vrijednosti ne može pobijati zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Tuženik u žalbi isključivo osporava činjenični supstrat na kojem je temeljena prvostupanjska presuda, pa obzirom na sadržaj citirane odredbe čl. 467 st. 1 ZPP-a, ovaj sud se ne može upuštati u ocjenu osnovanosti žalbenih navoda kojima se osporava činjenični supstrat utvrđen po prvostupanjskom sudu, a na kojem je temeljena prvostupanjska odluka, budući da nije ovlašten upuštati se u ocjenu istinitosti, odnosno neistinitosti žalbenih navoda tuženika koji su isključivo činjenične prirode, niti je ovlašten ispitivati da li i u kojoj mjeri činjenični navodi žalbe imaju utjecaja na pravilnost činjeničnog supstrata utvrđenog po prvostupanjskom sudu, a na kojem je temeljena njegova odluka o prihvaćanju osnovanim tužbenog zahtjeva tužitelja.

Tuženik u žalbi, osim toga, ističe prigovor zastare potraživanja tužitelja, pa valja ukazati da sukladno već navedenoj odredbi čl. 467 st. 1 ZPP-a presuda u postupku u sporovima male vrijednosti ne može se pobijati iz žalbenog razloga pogrešno, odnosno nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pa tuženik ne može s uspjehom tek u žalbenom postupku iznositi prigovor zastare potraživanja, jer je u trenutku zaključenja glavne rasprave pred prvostupanjskim sudom prekludiran u pravu na podnošenje takvog prigovora, obzirom da mu je pravo na iznošenje novih činjenica (i/ili predlaganja novih dokaza) oduzeto odredbom čl. 467 st. 1 ZPP-a.

Naime, ocjena osnovanosti prigovora zastare potraživanja ovisi o utvrđenju činjenica kada je potraživanje tužitelja dospjelo, od kada počinje teći rok zastare potraživanja tužitelja, pa se, nedvojbeno, radi o žalbenom razlogu koji je činjenične prirode, pa kako se, kako je to već navedeno, u sporovima male vrijednosti presuda ne može pobijati iz žalbenog razloga pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, to se niti ovaj sud ne može upuštati u ocjenu osnovanosti iznesenog prigovora zastare potraživanja.

Prvostupanjski sud je pobijanom presudom obvezao tuženika na isplatu dugovanja s osnove izvršene usluge skupljanja i odvoza komunalnog otpada u iznosu navedenom u izreci presude, kao nasljednika pok. S. B. (ranijeg obveznika plaćanja navedene naknade), te kao suvlasnika nekretnine i korisnika navedene komunalne usluge.

Naime, postupak u ovom predmetu je pokrenut protiv S. B., oca tuženika, pa je rješenjem prvostupanjskog suda od 23. siječnja 2003. g. određen prekid postupka temeljem odredbe čl. 212 toč. 1 ZPP-a u vezi s čl. 19 Ovršnog zakona (dalje: OZ), koji je nastavljen nakon što je tuženik po prijedlogu tužitelja preuzeo postupak.

Kako je prema sadržaju rješenja o nasljeđivanju broj O.126/01-4 od 19. ožujka 2001. g. (list 10 spisa) tuženik jedan od nasljednika svojeg oca S. B., tuženik kao nasljednik u smislu odredbe čl. 145 st. 1 Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN) odgovara za dugove ostavitelja, svojeg pok. oca do visine vrijednosti naslijeđene imovine.

Okolnost da je tuženik samo jedan od nasljednika u ostavinskom postupku iza pok. oca nema bitnog utjecaja u odnosu na odluku o tužbenom zahtjevu tužitelja, jer u smislu odredbe čl. 145 st. 3 ZN kad ima više nasljednika oni odgovaraju solidarno za dugove ostaviteljeve i to svaki do visine vrijednosti svojeg

nasljednog dijela, bez obzira da li je izvršena dioba nasljedstva.

Kako se radi o solidarnoj odgovornosti nasljednika za dugove ostavitelja, to u smislu odredbe čl. 414 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) svaki dužnik solidarne obveze odgovara vjerovniku za cijelu obvezu i vjerovnik može zahtijevati njezino ispunjenje od koga hoće, sve dok ne bude potpuno ispunjena, ali kad jedan dužnik ispuni obvezu, ona prestaje i svi se dužnici oslobađaju, pa je tuženik ovlašten zahtijevati od ostalih nasljednika da mu naknade dio isplaćenog dugovanja ostavitelja koji otpada na svakog nasljednika, budući da se među nasljednicima dugovi dijele razmjerno njihovim nasljednim dijelovima, ako oporukom nije drugačije određeno.

Budući da se radi o dugovanju s osnove izvršene komunalne usluge skupljanja i odvoza komunalnog otpada, koja se u smislu odredbe čl. 20 st. 5 Zakona o komunalnom gospodarstvu plaća tužitelju kao isporučitelju usluge, a obveznik plaćanja je vlasnik ili korisnik nekretnine, tuženika i kao korisnika nekretnine tereti obveza plaćanja navedene komunalne usluge, pa je prvostupanjski sud pravilno primjenio materijalno pravo udovoljivši tužbenom zahtjevu tužitelja.

Imajući u vidu sve navedeno, žalbeni navodi tuženika ne mogu se prihvatiti osnovanim, pa je njegovu žalbu kao neosnovanu valjalo odbiti i potvrditi presudu prvostupanjskog suda temeljem odredbe čl. 368 ZPP-a.

U Varaždinu, 28. listopada 2005. godine.

S U D A C :

Dubravka Vinceković, v. r.

Trošak sprovoda - posmrtna pomoć - uračunavanje u trošak sprovoda

(Čl. 145. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Novčana pomoć koju jedan nasljednik primi sukladno odredbi čl. 64. Kolektivnog ugovora od svog poslodavca nisu namjenska sredstva za podmirenje troškova sprovoda i za taj iznos se ne umanjuju obveze drugog nasljednika na naknadu troškova sprovoda koju je platio nasljednik koji je primio novčanu pomoć.

Kratki tekst odluke:

“Tuženica je u postupku tvrdila da ukupno plaćeni iznos troškova sprovoda treba umanjiti i za iznos koji je tužiteljica primila kao novčanu pomoć od svojeg poslodavca prema Kolektivnom ugovoru. U odnosu na ovu činjenicu sud utvrđuje da je tužiteljica doista od svog poslodavca primila novčanu pomoć zbog smrti člana uže obitelji u iznosu od 2.500,00 kn, međutim, sud na temelju sadržaja Kolektivnog ugovora ocjenjuje da se ne radi o namjenskim sredstvima koje bi korisnik novčane pomoći trebao iskoristiti za podmirenje troškova sprovoda, zbog čega smatra da se za iznos novčane pomoći koji je primila tužiteljica, ne može umanjiti ukupan iznos koji tužiteljica ima pravo tražiti od tuženice kao zakonske nasljednice.

Protivno tvrdnji tuženice i po ocjeni ovog suda sud prvog stupnja pravilno je ocijenio da novčana pomoć koju je tužiteljica primila prema čl. 64. Kolektivnog ugovora nisu namjenska sredstva za podmirenje

troškova sprovoda, pa je pravilna ocjena suda prvog stupnja da za taj iznos nije trebalo umanjiti obvezu tužene za naknadu troškova koje je platila tužiteljica.”

Županijski sud u Koprivnici, Gž-249/02-2, od 16. V. 2002.

VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: Rev-1830/1997-2

Sentenca: Kad je tužba za naplatu dugovanja ostavitelja podnesena protiv jednog od nasljednika njegov prigovor da nije jedini nasljednik nije odlučan, budući da nasljednici odgovaraju solidarno za dugove ostavitelja, ali do visine naslijeđenog dijela.

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Borisa Guttmanna, kao predsjednika vijeća, te Vlatke Potočnjak-Radej, Ivana Mikšića, Petra Milasa i Miroslave Vekić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja S. Š. iz Z., kojeg zastupa B. M., odvjetnik iz Z., protiv tuženice Z. P. iz Z., koju zastupaju punomoćnici M. O. i D. O., odvjetnici iz Z., radi isplate, odlučujući o reviziji tužene protiv pravomoćne presude Županijskog suda u Zagrebu od 23. srpnja 1996. godine, broj Gž-1590/95, kojom je potvrđena presuda Općinskog suda u Zagrebu od 20. listopada 1994. godine, broj P-2591/94 u pobijanom dosuđujućem dijelu (toč. 1 izreke), u sjednici održanoj dana 12. rujna 2001. godine,

p r e s u d i o j e:

Revizija tužene odbija se kao neosnovana.

Obrazloženje:

Presudom suda prvog stupnja suđeno je:

I Tužena P.Z. iz Z., dužna je isplatiti tužitelju Š.S. iz Z. zateznu kamatu u visini stope koju banke isplaćuju na devizne štedne uloge po viđenju sa saldom u DEM na iznos protuvrijednosti u kunama od 17.000,00 DEM na dan isplate počevši od 02.12.1987. godine do isplate, kao i platiti mu iznos od 3.288,00 DEM prema srednjem tečaju NBH na dan isplate sa zakonskom zateznom kamatom koje banke isplaćuju na devizne štedne uloge po viđenju sa saldom u DEM, počevši od 12.03.1991. godine do isplate, sve u protuvrijednosti u kunama na dan isplate, kao i naknaditi parnični trošak u iznosu od 371,00 kuna u roku od 15 dana pod prijetnjom ovrhe ,sve u roku od 15. dana.

II Odbija se tužitelj sa viškom tužbenog zahtjeva u iznosu od 6.712,00 DEM u kunsnoj protuvrijednosti na dan isplate sa zakonskom zateznom kamatom počevši od 02.12.1987 godine, do isplate.

Presudom Županijskog suda u Gradu Zagrebu od 23. srpnja 1996. godine, broj Gž-1590/95 odbijena je žalba tuženice kao neosnovana i potvrđena je presuda Općinskog suda Zagreb od 20. listopada 1994. godine, broj P-2919/94 u dijelu u kojem je prihvaćen tužbeni zahtjev (stavak I. izreke).

Protiv pravomoćne presude suda drugog stupnja tužena je pravovremeno izjavila reviziju zbog bitne

povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava.

Predlaže da revizijski sud prihvati reviziju kao osnovanu, ukine obje nižestupanjske presude i predmet vrati sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Državni odvjetnik Republike Hrvatske o reviziji se nije izjasnio.

Revizija nije osnovana.

Ispitujući pobijanu presudu u smislu odredbe čl. 386. Zakona o parničnom postupku («Narodne novine», br 53/91, 91/92 i 112/99 - u daljnjem tekstu ZPP) ovaj sud je utvrdio da se nije ostvarila bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 10. ZPP, na koju revizijski sud pazi po službenoj dužnosti, a ostvarenje koje i tužena ističe u reviziji.

Ovo stoga, što u smislu odredbe čl. 77. ZPP stranka u postupku može biti svaka fizička i pravna osoba, dok je prigovor pomanjkanja aktivne legitimacije materijalno-pravno pitanje o kojem ovisi osnovanost ili neosnovanost tužbenog zahtjeva.

O ostalim procesnim povredama ovaj Vrhovni sud smije voditi računa samo ako se podnositelj revizije na njih izričito poziva, što tužena nije učinila.

Nije ostvaren niti revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

Nižestupanjski sudovi utvrdili su sve pravno relevantne činjenice i okolnosti o kojima ovisi osnovanost tužbenog zahtjeva i pravilna primjena materijalnog prava.

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je bio zahtjev tužitelja radi vraćanja zajma, koji je brat tužitelja pozajmio pravnom predniku tužene, tj. njezinom pok. suprugu P.S.

O tom zahtjevu u pogledu dijela glavnog duga već je pravomoćno presuđeno na način da je tužena obvezana isplatiti tužitelju iznos od 17.000,00 DEM u kunskoj protuvrijednosti na dan plaćanja, a koja odluka nije predmet pobijanja u ovoj reviziji.

U ovom revizijskom stadiju postupka sporna je aktivna legitimacija tužitelja, pasivna legitimacija tužene i visina ugovorne kamate.

U postupku pred sudom prvog stupnja, koja utvrđenja kao pravilna prihvaća i sud drugog stupnja utvrđeno je slijedeće:

P.S., pok. suprug tuženice sklopio je ugovor o zajmu sa Š.P. - bratom tužitelja iz kojeg proizlazi da je dana 01.12.1986. godine potonji pozajmio pravnom predniku tužene iznos od 60.000,00 DEM na rok od godine dana, te da su na taj iznos ugovorili kamatu u visini od 10.000,00 DEM za vrijeme od godine dana.

U pogledu glavnog duga već je pravomoćno presuđeno na način da je tuženica obvezana isplatiti tužitelju iznos glavnice u visini od 17.000,00 DEM u protuvrijednosti u kunama.

Brat tužitelja, P.Š., svojom izjavom od 27. 08.1991. godine (list 12 spisa) u cijelosti je ustupio tužitelju svoje potraživanje koje je imao prema pravnom predniku tužene.

Stoga nisu osnovani revizijski razlozi o pomanjkanju aktivne legitimacije na strani tužitelja, jer su nižestupanjski sudovi na pravni odnos među strankama pravilno primijenili odredbe čl. 436. st. 1. čl. 437. i 438. Zakona o obveznim odnosima, koje reguliraju uvjete za cesiju, s obzirom da iz utvrđenja nižestupanjskih sudova nedvojbeno proizlazi da se u ovoj pravnoj stvari radilo o prijenosu potraživanja na tužitelja, za valjanost kojeg prijenosa su u smislu rečenih odredbi bile ispunjene sve pravne pretpostavke.

Naime, odredba čl. 438. st. 1. ZOO propisuje da za prijenos potraživanja nije potreban pristanak dužnika, već da je ustupilac dužan obavijestiti dužnika o izvršenom potraživanju. Suprotno revizijskim navodima, činjenica da dužnik nije obaviješten o izvršenom prijenosu potraživanja ne utječe na pravnu valjanost tog prijenosa, već ista može biti pravno relevantna samo u pogledu sadržaja odnosa između dužnika i ustupitelja (čl. 438. st. 2. ZOO), što u konkretnom predmetu također nije slučaj, jer je tužena najkasnije tijekom ovog postupka saznala za izvršeno ustupanje potraživanja.

U pogledu prigovora pomanjkanja pasivne legitimacije treba odgovoriti da bi isti bio pravno relevantan samo u slučaju kada bi tijekom postupka, a što tuženica nije učinila, bio istaknut prigovor usmjeren na utvrđenje da nije naslijedila imovinu iza svojeg bivšeg supruga, jer bi u smislu odredbe čl. 145. st. 1. ZN, koji propisuje da nasljednik odgovara za dugove ostaviočeve do visine vrijednosti naslijeđene imovine, o tome ovisila osnovanost tužbenog zahtjeva tužitelja.

Prigovor tuženice da nije jedina nasljednica iza pok. supruga, kojeg je doduše istaknula tek u žalbi, bez istaknutog prigovora da je visina vrijednosti njezinog nasljednog dijela eventualno manja od utuženog potraživanja nije pravno relevantan i to iz razloga što nasljednici, ako ih je više, odgovaraju za dugove ostaviočeve solidarno (čl. 145 st. 3. ZN), iz čega proizlazi da vjerovnik može tražiti naplatu svog potraživanja od bilo kojeg nasljednika, do visine vrijednosti naslijeđene imovine tog nasljednika.

Nižestupanjski su sudovi pravilno primijenili materijalno pravo i odredbu čl. 277. st. 1. ZOO-a kada su naložili tuženoj da na pravomoćno dosuđeni iznos glavnice u kunsjoj protuvrijednosti od 17.000,00 DEM isplati tužitelju zateznu kamatu u visini stope koje banke isplaćuju na devizne štedne uloge po viđenju za DEM od dospelosti do isplate. Nižestupanjski su sudovi također pravilno primijenili materijalno pravo i u pogledu ugovorne kamate, obvezavši tuženu da isplati tužitelju u skladu sa odredbom čl. 399. st. 1. ZOO ugovornu kamatu po stopi koja se u mjestu ispunjenja plaća na štedne uloge po viđenju, a koja ugovorna kamata po utvrđenju sudova na dugovani iznos od 60.000,00 DEM za period od godine dana, odnosno od 01.12.1986. godine do 01.12.1987. godine prema dozvoljenoj kamatnoj stopi iznosi dosuđeni iznos od 3.288,00 DEM u protuvrijednosti u kunama, jer su pravilno zaključili da su prednici stranaka ugovorili ugovornu kamatu u iznosu od 10.000,00 DEM, koja je veća od zakonom dozvoljene u smislu odredbe čl. 399. st. 1. ZOO-a.

Također je neosnovan revizijski prigovor da su sudovi pogrešno dosudili tužitelju kamatu na kamatu, jer su pravilnom primjenom odredbe čl. 279. st. 2. ZOO dosudili tužitelju na dospjelu ugovornu kamatu zatezne kamate od dana podnošenja tužbe sudu.

Iz iznesenog slijedi da nisu ostvareni revizijski razlozi, slijedom čega je reviziju tuženika trebalo odbiti kao neosnovanu i odlučiti kao u izreci temeljem odredbe čl. 393. ZPP.

U Zagrebu, 12. rujna 2001. godine

Predsjednik vijeća:

Boris Guttmann, v.r.

Dugovi ostavitelja

(Čl. 226. u vezi s čl. 139. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 48/03 i 163/03).

Sentenca: Dugovi ostavitelja ne smatraju se sastavnim dijelom ostavine, pa se u rješenje o nasljeđivanju ne unosi odredba o odgovornosti nasljednika za dugove ostavitelja.

Kratki tekst odluke:

“Žalba nije u pravu kada traži da se u rješenju o nasljeđivanju unese odredba odgovornosti nasljednika za dugove ostavitelja, jer je ta odgovornost nastala po sili zakona, pa stoga ni ne postoji obveza vjerovnika da prijavi svoja potraživanja, a ni dužnost ostavinskog suda da ispituje i utvrđuje osnovanost i visinu ostaviteljevih dugova. Dakle, predmet nasljeđivanja je sva imovina ostavitelja bez obzira na dugove i njihovu visinu i neovisno o postojanju dugova, pa se dugovi ostavitelja ne smatraju sastavnim dijelom ostavine, oni ne terete ostavinu, nego osobno nasljednike, postoje kao osobni dugovi pojedinog nasljednika u razmjeru s vrijednošću njegovog nasljednog dijela (čl. 145. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71, 47/78 i 56/00, sada čl. 139. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 48/03 i 163/03).”

Županijski sud u Dubrovniku, Gž-1436/05, od 11. V. 2006.

Odgovornost cijelom imovinom

(Čl. 145. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Za dugove ostavioca nasljednici odgovaraju cijelom svojom imovinom ali do visine vrijednosti naslijeđene imovine.

Kratki tekst odluke:

“Novčano potraživanje koje se u ovom postupku prisilno naplaćuje jest dug prednika ovršenika pok. V.D. a ovršenici su pravomoćnom presudom obvezni da potraživanje namire ovrhovoditelju. Ovrhovoditelji ističu da je predmet ovrhe kuća koja je prije smrti pok. V.D. bila suvlasništvo njega u 1/2 dijela i ovršenice B.D. u 1/2 dijela a ovršenici su sada na jednake dijelove naslijedili suvlasnički dio pok. V.D. pa smatraju da se ovrha može provesti samo na dijelu koji je naslijeđen od pok. V.D. Prema čl. 145. st. 1. Zakona o nasljeđivanju nasljednik odgovara za dugove ostaviočeve do visine vrijednosti naslijeđene imovine. Pri tome nasljednici ne odgovaraju za dugove samo naslijeđenom imovinom kako to pogrešno drže ovršenici već cjelokupnom svojom imovinom ali do visine vrijednosti naslijeđene imovine.”

Županijski sud u Koprivnici, Gž 667/98-2, od 17. XII. 1998.

Moralna obveza

(Čl. 139. st. 1. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 48/03, 163/03 i 35/05 te čl. 1114. Zakona o obveznim odnosima - "Narodne novine", br. 35/05 i 41/08).

Sentenca: Supruga ostavitelja nije ovlaštena tražiti povrat troškova sahrane ostavitelja od oporučne nasljednice.

Kratki tekst odluke:

“Pobijanim dijelom prvostupanjske presude odbijen je protutužbeni zahtjev tužene radi naknade joj troškova sahrane koje je snosila iza svog pok. supruga J. M. a oca tužiteljice, s obzirom na stajalište prvostupanjskog suda da, doduše, sukladno odredbi čl. 139. st. 1. Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN), nasljednik odgovara za dugove ostavitelja, no da dugovi ostavitelja predstavljaju teret koji je osobno teretio ostavitelja za njegova života, zbog čega troškovi sahrane ne ulaze u kategoriju “dugova ostavitelja” jer su nastali nakon ostaviteljeve smrti. Iako je tužiteljica naslijedila cjelokupnu imovinu pok. ostavitelja kao njegova oporučna nasljednica, prvostupanjski sud zaključuje da nije u obvezi naknaditi tuženici troškove pogreba koje je ista snosila, pa ni u znak zahvalnosti ili poštovanja, zbog čega je pozivom na odredbu čl. 139. st. 1. ZN-a odbio protutužbu tuženice. Naime, valja navesti da nije sporno da je tužiteljica oporučna nasljednica cjelokupne ostavinske imovine iza svog pok. oca J. M., umrlog dana 17. prosinca 2006., kao i da je troškove sahrane snosila njegova supruga, tužena. No, prema odredbi čl. 1114. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), ne može se zahtijevati povrat onoga što je dano ili učinjeno na ime ispunjenja neke naravne ili moralne obveze. Imajući u vidu što je tužena kao supruga pok. ostavitelja evidentno u tom svojstvu snosila troškove njegove sahrane, a što valja sagledati kroz kontekst njezine moralne obveze, to ista, s obzirom na sadržaj prethodno navedene odredbe ZOO-a nema ni pravne ni zakonske osnove zahtijevati od tužiteljice (iako kćeri i kao takve pod određenim pretpostavkama također u moralnoj obvezi na snošenje takvih troškova) kao oporučne nasljednice povrat tih troškova.”

Županijski sud u Varaždinu, 10 Gž-2049/11-2, od 19. IV. 2011.

Redosljed namirivanja vjerovnika ostavitelja

(Čl. 139. st. 1. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Sentenca: Nasljednici odgovaraju za ostaviteljeve dugove do visine vrijednosti naslijeđene imovine, s time da isti nisu dužni namirivati vjerovnike ostavitelja određenim redosljedom.

Kratki tekst odluke:

“Odredbom čl. 139. st. 1. Zakona o nasljeđivanju propisano je da nasljednik odgovara za ostaviteljeve dugove, dok je st. 3 citirane odredbe propisano da nasljednik odgovara za ostaviteljeve dugove do visine vrijednosti naslijeđene imovine, s time da na visinu vrijednosti naslijeđene imovine i vrijednost ostaviteljevih dugova koje je nasljednik već podmirio sud pazi samo na prigovor nasljednika. Dakle, iz navedenih odredaba proizlazi da nasljednik odgovara za ostaviteljeve dugove do visine naslijeđene imovine, s time da nasljednik odgovara svojom a ne samo naslijeđenom imovinom, ali samo do visine naslijeđene imovine koja ustvari predstavlja vrijednost za koju je u trenutku ostaviteljeve smrti uvećana nasljednikova imovina. Međutim, suprotno stajalištima tužitelja, nasljednici odgovaraju za ostaviteljeve dugove do visine vrijednosti naslijeđene imovine pa i kad su potpunom isplatom samo nekih ostaviteljevih vjerovnika oštetili ostale vjerovnike (tako i VSRH Rev. -1470/63). Dakle, iz navedenog proizlazi da tužena nije bila dužna namirivati vjerovnike ostavitelja određenim redosljedom, već samo u iznosu njezine limitirane odgovornosti, tim više što se u parnici ne može obvezati nasljednika da plati ostaviteljev dug u iznosu koji prelazi vrijednost ostaviteljeve imovine, zbog čega ako nasljednik

prigovori da ostavitelj dug, čija se isplata od njega traži, premašuje visinu vrijednosti imovine koju je naslijedio, sud prvog stupnja dužan je utvrditi vrijednost te imovine i samo u tom opsegu udovoljiti tužbenom zahtjevu. Budući da je tijekom postupka utvrđeno da je tužena vratila i više nego što je naslijedila, to je sud prvog stupnja pravilno odbio tužitelje s tužbenim zahtjevom.”

Županijski sud u Varaždinu, Gž-1033/08-2, od 10. VI. 2008.

Zastara potraživanja punomoćnika

(Čl. 145. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03, 163/03 i 35/05 te čl. 361. st. 1. Zakona o obveznim odnosima - “Narodne novine”, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01).

Sentenca: Činjenica da je tužena izdala tužitelju punomoć za zastupanje u parnici koju je preuzela kao nasljednik, nema nikakvog utjecaja u odnosu na ocjenu osnovanosti prigovora zastare potraživanja tužitelja koje je isti imao prema ostavitelju, iz razloga što punomoćnik ima pravo zahtijevati isplatu naknade za izvršene odvjetničke usluge po izvršenju svake poduzete radnje.

Kratki tekst odluke:

“Tužena je 14. siječnja 2002. izdala tužitelju punomoć za zastupanje u parnici koju je preuzela kao nasljednik svojeg supruga, a punomoć je, u skladu s odredbom čl. 89. st. 1. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), ovlaštenje za zastupanje što ga vlastodavac pravnim poslom daje punomoćniku. Dakle, tužena je od 14. siječnja 2002. u ugovornom odnosu s tužiteljem pa za obveze svojeg pok. supruga iz ugovora o zastupanju u istoj parnici sklopljenog s tužiteljem može odgovarati jedino kao njegova nasljednica, u skladu s odredbom čl. 145. st. 1. Zakona o nasljeđivanju. Međutim, navedena okolnost, protivno žalbenim navodima tužitelja, nema nikakvog utjecaja u odnosu na ocjenu osnovanosti prigovora zastare potraživanja tužitelja. Prema odredbi čl. 361. st. 1. ZOO-a zastarijevanje počinje teći prvog dana poslije dana kada je vjerovnik imao pravo zahtijevati ispunjenje obveze. Prema ocjeni ovog Suda odvjetniku u smislu odredbe čl. 18. st. 1. Zakona o odvjetništvu i čl. 1. st. 1. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika pripada pravo na naknadu s osnove nagrade i troškova u vezi s obavljenim radom, po izvršenju svake radnje u korist stranke. Dakle, odvjetnik je ovlašten zahtijevati isplatu nagrade i troškova vezanih uz izvršene odvjetničke usluge nakon izvršenja svake pojedine radnje koju poduzima za stranku. Budući da se tražbina tužitelja koja je predmet tužbenog zahtjeva odnosi na naknadu za izvršene odvjetničke usluge, koje zastarijevaju u općem zastarnom roku od 5 godina, sukladno odredbi čl. 371. ZOO-a, to je pravilan zaključak prvostupanjskog suda da je, s obzirom na činjenicu da je tužitelj podnio tužbu prvostupanjskom sudu 21. srpnja 2006., tražbina tužitelja s osnove naknade za radnje poduzete do 20. srpnja 2001. zastarjela, pa je prvostupanjski sud, prihvativši djelomično osnovanim prigovor zastare, pravilno zahtjev tužitelja koji se odnosi na odvjetničke radnje poduzete do 20. srpnja 2001. ocijenio neosnovanim. Za ocjenu početka tijeka zastarnog roka bez ikakvog je značaja činjenica da je tužena preuzela postupak na strani svojeg pok. supruga, kao njegova nasljednica, jer je tužitelj, imajući u vidu sadržaj odredbe čl. 361. st. 1. ZOO-a, imao pravo zahtijevati isplatu naknade za izvršene odvjetničke usluge po izvršenju svake poduzete radnje.”

Županijski su u Varaždinu, Gž-243/08-2, od 3. III. 2008.

Solidarna odgovornost nasljednika

(Čl. 145. st. 3. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71, 47/78 i 56/00).

Sentenca: Kada iza ostavitelja ima više nasljednika, oni odgovaraju solidarno za dugove ostavitelja i to svaki do visine vrijednosti svojeg nasljednog dijela, bez obzira je li izvršena dioba nasljedstva.

Kratki tekst odluke:

“Budući da je prema sadržaju rješenja o nasljeđivanju broj O. __/01-4 od 19. ožujka 2001. (list 10 spisa) tuženik jedan od nasljednika svojeg oca S. B., on kao nasljednik u smislu odredbe čl. 145. st. 1. Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN) odgovara za dugove ostavitelja, svojeg pok. oca do visine vrijednosti naslijeđene imovine. Okolnost da je tuženik samo jedan od nasljednika u ostavinskom postupku iza pok. oca nema bitnog utjecaja u odnosu na odluku o tužbenom zahtjevu tužitelja, jer u smislu odredbe čl. 145. st. 3. ZN kada ima više nasljednika, oni odgovaraju solidarno za dugove ostaviteljeve i to svaki do visine vrijednosti svojeg nasljednog dijela, bez obzira je li izvršena dioba nasljedstva. Kada se radi o solidarnoj odgovornosti nasljednika za dugove ostavitelja, to u smislu odredbe čl. 414. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01) svaki dužnik solidarne obveze odgovara vjerovniku za cijelu obvezu i vjerovnik može zahtijevati njezino ispunjenje od koga hoće, sve dok ne bude potpuno ispunjena, ali kad jedan dužnik ispuni obvezu, ona prestaje i svi se dužnici oslobađaju, pa je tuženik ovlašten zahtijevati od ostalih nasljednika da mu naknade dio isplaćenog dugovanja ostavitelja koji otpada na svakog nasljednika, budući da se među nasljednicima dugovi dijele razmjerno njihovim nasljednim dijelovima, ako oporukom nije drugačije određeno.”

NAPOMENA: Sada vidjeti čl. 139. st. 3. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Županijski sud u Varaždinu, Gž-1571/05-2, od 28. X. 2005.

Utvrđivanje dugova ostavitelja u ostavinskoj raspravi

(Čl. 225. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 48/03 i 163/03).

Sentenca: U ostavinskoj raspravi sud ne ispituje i ne utvrđuje postojanje i visinu dugova ostavitelja, osim kada se radi o izračunavanju nužnog djela, iz kojeg razloga niti nije dužan u rješenju o nasljeđivanju utvrđivati dugove ostavitelja, a to zbog toga što je rješenje o nasljeđivanju deklaratorna, a ne kondemnatorna sudska odluka, pa takva odluka ne može sadržavati izreku u kojoj bi se nasljednicima nalagala obveza na činidbu.

Kratki tekst odluke:

“Naime, prvostupanjski sud, nakon što su nasljednice B. M. (supruga pok. ostavitelja) i B. M. te K. M. (kćerke pok. ostavitelja) odustale od raspravljanja pokretnina u ovom postupku, prvostupanjski sud, nakon što je odlučio da se ostavina iza pok. ostavitelja ne raspravlja, nije imao osnove ni deklaratorno zabilježiti postojanje ostaviteljevog duga prema vjerovniku. Pravilno je pri tome prvostupanjski sud zauzeo stajalište da se u smislu čl. 2. Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN) mogu nasljeđivati stvari i prava koja pripadaju pojedincu, pa da su prema tome predmet nasljeđivanja pokretne i nepokretne stvari te

imovinska i neimovinska prava, pri čemu dugovi ostavine nisu sastavni dio ostavine. Stoga sud i da je donosio rješenje o nasljeđivanju i u odnosu na pokretnine, ne bi imao osnovu ispitivati i utvrđivati postojanje i visinu dugova ostavitelja, osim kada bi se radilo o izračunavanju nužnog djela (čl. 33. ZN). To stoga što rješenje o nasljeđivanju nije kondemnatorna, već deklaratorna sudska odluka, pa takva odluka ne može sadržavati izreku u kojoj bi se nasljednicima nalagala obveza na činidbu. Prema tome, i da je prvostupanjski sud donosio rješenje o nasljeđivanju u pogledu pokretnina iza pok. ostavitelja, ne bi imao ovlaštenja, a niti obvezu ispitivanja i utvrđivanja postojanja i visine ostavinskih dugova. Ovdje valja napomenuti da se u smislu odredbe čl. 196. st. 3. ZN-a dugovi samo mogu, prilikom popisa ostavine zabilježiti. To, međutim, nije bio konkretan slučaj, jer se ostavina glede pokretnina nije raspravljala. Stoga je pogrešno stajalište žalbe vjerovnika da je prvostupanjski sud trebao u predmetnom ostavinskom postupku, kao sastav ostavine utvrditi dug ostavitelja prema vjerovniku te isti i raspraviti, a ne ga pogrešno uputiti na vođenje posebne parnice. Naime, kao što je već rečeno, prije svega dugovi ne predstavljaju dio ostavine, slijedom čega i da je doneseno rješenje o nasljeđivanju, ne unosi se obveza nasljednika da podmire dug. Osim toga, predmet pobijanja niti nije rješenje o nasljeđivanju, nego rješenje kojim je odlučeno da se ostavina glede pokretnina ne raspravlja, pa tim više sud nije imao nikakve osnove čak niti deklaratorno u takvu odluku unositi i samo postojanje duga ostavitelja prema vjerovniku, dok glede raspravljanja, a to znači utvrđivanja postojanja obveze i visine obveze u ostavinskom postupku, nema nikakve osnove, i kada se donosi rješenje o nasljeđivanju, provoditi, jer prema već navedenom to nije pravna priroda odluke koju sud donosi u ostavinskom postupku, a to je rješenje o nasljeđivanju, čiji je obvezatni sadržaj propisan odredbom čl. 225. ZN-a, a kojom odredbom prema pravilnom stajalištu prvostupanjskog suda nije određeno da bi se u rješenje o nasljeđivanju uopće trebalo unositi i dugove ostavitelja. Budući da je prema pravilnom zaključku prvostupanjskog suda dug ostavitelja posebna pravna kategorija, a odgovornost za namirenje duga propisano je posebnim propisom iz čl. 145. st. 1. ZN-a prema kojem nasljednik odgovara za dugove ostavitelja do visine vrijednosti naslijeđene imovine, prema tome to je zakonska obveza nasljednika, što znači da ako vjerovnik, što je konkretan slučaj, ima potraživanje prema ostavitelju, onda to potraživanje, a u smislu citirane zakonske odredbe, ima ovlaštenje ostvarivati izvan ostavinskog postupka, u posebnoj parnici, a protiv nasljednika, koji u smislu odredbe čl. 145. st. 3. ZN-a za dugove ostavitelja odgovaraju do visine vrijednosti nasljednog dijela, i to solidarno.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž-220/05-2, od 15. II. 2005.

Utvrđivanje vrijednosti naslijeđene imovine

(Čl. 145. st. 1. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71, 47/78 i 56/00).

Sentenca: Nasljednik odgovara za dugove ostavitelja prema tržišnoj vrijednosti naslijeđene imovine koju je ona imala u momentu smrti ostavitelja.

Kratki tekst odluke:

“Naime, prema odredbi čl. 145. st. 1. Zakona o nasljeđivanju nasljednik odgovara za dugove ostavitelja do visine vrijednosti naslijeđene imovine. Opseg odgovornosti nasljednika za ostaviteljeve dugove prosuđuje se prema vrijednosti naslijeđene imovine koju je ona imala u času prijelaza na nasljednika, dakle u momentu smrti ostavitelja. Ona se procjenjuje prema tržišnoj vrijednosti stvari u času smrti, pa kasnije promjene nastale u vrijednosti naslijeđenih predmeta ostavine ne utječu na veličinu i opseg nasljednikove odgovornosti. Budući da iz rješenja o nasljeđivanju proizlazi da je M. B. umro 25.4.1998.

godine, to je sud bio dužan vrijednost ostavinske imovine koju je tuženica naslijedila, utvrditi u vrijeme smrti pok. M. B., a ne u vrijeme neposredno prije donošenja sudske odluke. O pravilno utvrđenoj vrijednosti ostavinske imovine ovisi i odgovornost tužene za naknadu štete koju potražuje tužitelj, budući da, ukoliko zatraženi iznosi naknade štete premašuju vrijednost ostavinske imovine koju je tuženica naslijedila, sud može udovoljiti tužbenom zahtjevu samo u opsegu vrijednosti ostavinske imovine.”

Županijski sud u Varaždinu, Gž-748/03-2, od 2. VI. 2003.

Ovršni postupak u odnosu na sve nasljednike

(Čl. 129. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03 i 163/03).

Sentenca: Ovršni postupak nastaviti će se nakon smrti ovršenika u odnosu na sve njegove zakonske nasljednike, bez obzira na činjenicu što nekretnina koja je predmet ovršnog postupka nije rješenjem o nasljeđivanju raspoređena na određene nasljednike.

Kratki tekst odluke:

“U skladu s citiranom zakonskom odredbom čl. 129. st. 1. Zakona o nasljeđivanju ostaviteljevom smrću njegova ostavina prelazi na nasljednike i time postaje njihovo nasljedstvo, a u kojem trenutku se osniva i nasljednička zajednica nasljednika te isti u skladu s odredbom čl. 57. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima postaju na ostavini zajednički vlasnici, odnosno ostavina postaje zajedničko vlasništvo, a što znači da svi u njoj imaju udjela, s time da veličina njihovih udjela nije određena. Prema tome, pravilno je stajalište prvostupanjskog suda da i bez obzira što dio stana koji je predmetom ovrhe u ovom postupku nije bio i predmetom nasljeđivanja u do sada provedenom ostavinskom postupku iza pok. ovršenika, te u odnosu da nisu određeni dijelovi nasljednog prava koji pripadaju nasljednicima, a zbog toga što su isti na predmetnom stanu, do utvrđenja njihovih nasljednih dijelova u nasljedničkoj zajednici, a to znači zajednički vlasnici, da se u odnosu na sve ovršenike predmetni postupak, kao zajedničke vlasnike dijela predmetne nekretnine, može nastaviti.”

Županijski sud u Varaždinu, Gž-1841/06-2, od 20. XII. 2006.

Zastara

(Čl. 172. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 52/71, 47/78 i 56/00).

Sentenca: Okolnost da je u pravomoćnom rješenju o nasljeđivanju utvrđeno da postoji dug ostavine u određenom novčanom iznosu prema određenom trgovačkom društvu ne znači istodobno i da su potraživanja tog trgovačkog društva utvrđena pravomoćnom sudskom odlukom, niti da zastarni rok na temelju odredbe čl. 379. st. 1. Zakona o obveznim odnosima iznosi 10 godina, a to iz razloga što sud u ostavinskoj raspravi nije ovlašten utvrđivati dugove ostavitelja, odnosno njihovu visinu, a ako vjerovnici prijave svoja potraživanja, o njima se ne raspravlja u ostavinskom postupku.

Kratki tekst odluke:

“Sud prvog stupnja u razlozima pobijane presude navodi da nije protekao zastarni rok, odnosno da

potraživanje tužitelja nije zastarjelo, jer je njegovo potraživanje utvrđeno pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju iza pok. B. G., čiji je broj O. ___/03-8, od 1. listopada 2003. Kako je, dakle, potraživanje tužitelja utvrđeno pravomoćnom sudskom odlukom, koja je postala pravomoćna 1. listopada 2003., to potraživanje tužitelja zastaruje prema čl. 379. st. 1. Zakona o obveznim odnosima (“Narodne novine”, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01) u roku od 10 godina, a taj rok još nije protekao. Istina je da je doneseno pravomoćno rješenje o nasljeđivanju iza B.G. br. O. ___/03-8, od 1. listopada 2003., kojim su tuženici proglašeni njegovim nasljednicima, a istina je i to da je toč. II izreke tog rješenja utvrđeno: “da postoji dug ostavine, i to prema trgovačkom društvu “XX” d.o.o. I. u iznosu od 49.221,53 kn, prema trgovačkom društvu “YY” d.o.o. I. u iznosu od 41.446,26 kn”. Međutim, sud prvoga stupnja je potpuno ispustio iz vida odredbu čl. 172. Zakona o nasljeđivanju (“Narodne novine”, br. 52/71, 47/78 i 56/00), koji Zakon se ima primijeniti u konkretnom slučaju. Naime, prema toj zakonskoj odredbi, u postupku za ostavinsku raspravu sud utvrđuje: 1. tko su nasljednici umrlog, 2. koja imovina sačinjava njegovu ostavinu, te 3. koja prava iz ostavine pripadaju nasljednicima, zapisovnicima i drugim osobama. Dakle, tom zakonskom odredbom je propisano što sve mora utvrditi ostavinski sud. Potpuno je jasno da prema citiranoj zakonskoj odredbi nije ovlašten utvrđivati dugove ostavitelja, odnosno njihovu visinu. S druge strane, čl. 225. naprijed citiranog Zakona propisan je sadržaj rješenja o nasljeđivanju. Prema citiranoj zakonskoj odredbi, u sadržaj rješenja o nasljeđivanju nikako ne spada da su navodno utvrđena neka potraživanja vjerovnika spram ostavitelja. Upravo zbog toga, imajući u vidu naprijed citirane zakonske odredbe, potpuno je jasno da se ne može prihvatiti stajalište suda prvoga stupnja, kako su potraživanja tužitelja utvrđena pravomoćnom sudskom odlukom i da je stoga zastarni rok od 10 godina. S druge strane, u skladu s čl. 136. navedenog Zakona, ostaviteljevi vjerovnici mogu zahtijevati u roku od 3 mjeseca od otvaranja nasljedstva, da se ostavina odvoji od imovine nasljednika. Nadalje, ostaviteljevi vjerovnici, koji su tražili ovo odvajanje, mogu naplatiti svoja potraživanja samo iz sredstva ostavine. Prema ostavinskom spisu br. O. ___/03 nikada nije doneseno rješenje o odvajanju ostavine od imovine nasljednika. S druge strane, vjerovnici ostavitelja imaju samo pravo u ostavinskom postupku prijaviti svoja potraživanja spram ostavitelja. Dakle, povodom njihove prijave ne raspravlja se o visini njihovih potraživanja, jesu li potraživanja osnovana i sl., već se radi samo o prijavi potraživanja o čemu se ne raspravlja. Uz takvo stanje stvari, potpuno je jasno da se ne može prihvatiti naprijed navedeno stajalište suda prvoga stupnja, da je potraživanje tužitelja utvrđeno pravomoćnom sudskom odlukom i da nije protekao zastarni rok od 3 godine, jer u konkretnom slučaju potraživanje tužitelja zastaruje za 10 godina u skladu s čl. 379. st. 1. Zakona o obveznim odnosima. Zbog pogrešnog pravnog stajališta, sud prvog stupnja je propustio raspraviti navedeni prigovor tuženika, odnosno da je potraživanje tužitelja zastarjelo u roku od 3 godine.”

Županijski sud u Varaždinu, GŽ-921/06-2, od 10. VII. 2006.

Utvrđivanje vrijednosti naslijeđene imovine

(Čl. 145. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 52/71, 47/78 i 56/00).

Sentenca: Parnični sud, a ne tek ovršni sud, utvrđuje vrijednost naslijeđene imovine koju je ona imala u času prijelaza na nasljednika, jer kasnije promjene u vrijednosti predmeta ostavine ne utječu na veličinu i opseg nasljednikove odgovornosti.

Kratki tekst odluke:

“Prvostupanjski sud odbija tužbeni zahtjev iz razloga što stranke nisu pružile odgovarajuće dokaze na

okolnost utvrđivanja točne vrijednosti naslijeđene imovine iza pok. Lj. Š. (prednice tuženika), zbog čega sud nije mogao sa sigurnošću utvrditi opseg obveze tuženika, koji prema odredbi čl. 145. st. 1. Zakona o nasljeđivanju važećeg u vrijeme smrti Lj. Š. (umrla 17. 3. 2002.) odgovara za dugove ostaviteljice do visine vrijednosti naslijeđene imovine.

S takvim zaključkom suda prvog stupnja ovaj Sud, za sada, ne može se suglasiti.

Naime, nasljednik odgovara za dugove ostavioca do visine vrijednosti naslijeđene imovine, čiji opseg je utvrđen u ostavinskom postupku, te se do donošenja presude u parničnom postupku mora utvrditi je li nasljednik naslijedio kakvu imovinu, a ne tek kasnije tijekom ovršnog postupka.

Opseg odgovornosti nasljednika za ostaviteljeve dugove prosuđuje se prema vrijednosti naslijeđene imovine koju je ona imala u času prijelaza na nasljednika, dakle u trenutku ostaviteljeve smrti, a kasnije promjene u vrijednosti predmeta ostavine ne utječu na veličinu i opseg nasljednikove odgovornosti.

Ako nasljednik prigovori da ostaviteljev dug čija se isplata od njega traži premašuje visinu vrijednosti imovine koju je on naslijedio, sud ima utvrditi vrijednost te imovine i samo u tom opsegu udovoljiti tužbenom zahtjevu.

Prema tome, samo u situaciji kada bi tuženik prigovorio u smislu naprijed navedenog, tada bi sud morao utvrditi vrijednost naslijeđene imovine, i to, protivno žalbenim navodima tužiteljice, u parničnom, a ne tek u ovršnom postupku.”

NAPOMENA: v. sada odredbu čl. 139. st. 3. Zakona o nasljeđivanju (“Narodne novine”, br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Županijski sud u Zagrebu, Gž-3132/08-2, od 22. IX. 2009.

Odgovornost nasljednika za ostaviteljeve dugove - obveze po kreditu

(Čl. 139. st. 1. i 4. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Sentenca: Nasljednici glavnog dužnika, glede svoje odgovornosti za namirenje potraživanja, ne mogu se pozivati na činjenicu da je za namirenje obveze ugovoreno osiguranje kredita, budući da njihova obveza predstavlja glavnu obvezu, dok obveza jamca može biti sporedna ili izjednačena s obvezom glavnog dužnika odnosno njegovih nasljednika.

Kratki tekst odluke:

“Nebitno je za pitanje opstojnosti/neopstojnosti tužiteljčina potraživanja, s naslova dijela neplaćenog kredita prednika tuženika, je li ostaviteljevo dugovanje prijavljeno ili nije u ostavinskom postupku iza pok. korisnika kredita, koji je vođen kod javnog bilježnika, jer prijava takvog potraživanja u ostavinu ovisi o dispoziciji vjerovnika, a neprijavlivanje takvog potraživanja u ostavinu ne proizvodi za vjerovnika nikakve materijalno-pravne posljedice, uz jasnu zakonsku odredbu iz odredbe čl. 139. st. 1. i 4. Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN) prema kojoj odredbi nasljednik (nasljednici) odgovara (odgovaraju) za ostaviteljeve dugove, a kad ima više nasljednika, oni za ostaviteljeve dugove odgovaraju solidarno; sadržaj rješenja o nasljeđivanju regulira odnos između sunasljednika ili glede njihovih prava i obveza nastalih na temelju nasljeđivanja legitimira prema trećima. Nema dvojbe da nepodmireni kredit u visini tužiteljčina osnovanog obvezno-pravnog potraživanja predstavlja dug ostavine za koji nasljednici

odgovaraju prema spomenutoj zakonskoj odredbi, pri čemu je ishod ostavinskog postupka mjerodavan samo za određenje pitanja osoba nasljednika i visine odgovornosti nasljednika, ako se nasljednici pozivaju na ograničenje odgovornosti prema vrijednosti naslijeđenog dijela ostavinske imovine, što ovdje nije slučaj. Tužiteljica, ako je imala sredstva osiguranja, nije iste dužna koristiti, te je u svakom slučaju ovlaštena namirenje svog potraživanja tražiti od glavnog dužnika, odnosno njegovih nasljednika, te u tom smislu njihova obveza predstavlja glavnu obvezu (dok obveza jamca može biti sporedna ili izjednačena s obvezom glavnog dužnika, odnosno njegovih pravnih sljednika). U svakom slučaju, pravni sljednici glavnog dužnika, glede svoje odgovornosti za namirenje potraživanja, ne mogu se pozivati na činjenicu da je za namirenje obveze ugovoreno osiguranje (prema odredbi čl. 1004. st. 3. ZOO-a čak i u slučaju kada se jamac obvezao kao jamac platac, vjerovnik može zahtijevati ispunjenje obveze bilo od glavnog dužnika, bilo od jamca ili obojice u isto vrijeme).”

Županijski sud u Varaždinu, Gž-1346/08-2, od 18. II. 2009.

Odvajanje ostavine

(Čl. 140. i čl. 175. st. 2. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03 i 163/03 i čl. 7. st. 1., čl. 219. st. 1., čl. 299. i 352. Zakona o parničnom postupku - “Narodne novine”, br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01 i 117/03).

Sentenca: Da bi se moglo osnovano tražiti odvajanje ostavine, moraju biti kumulativno ispunjene dvije pretpostavke, i to vjerojatnost postojanja tražbine i opasnost da bez odvajanja ostavine ostaviteljev vjerovnik koji zahtijeva odvajanje ne bi mogao namiriti svoju tražbinu, a činjenice i dokazi kojima se čini vjerojatnim postojanje ovih pretpostavki moraju se iznijeti najkasnije do donošenja prvostupanjske odluke o takvom zahtjevu.

Kratki tekst odluke:

“Prema odredbi čl. 140. st. 1. Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN) ostaviteljevi vjerovnici mogu zahtijevati u roku od tri mjeseca od otvaranja nasljedstva da se ostavina odvoji od imovine nasljednika, ako učine vjerojatnim postojanje tražbine i opasnost da bez odvajanja ne bi mogli namiriti svoju tražbinu.

Dakle, ove dvije pretpostavke osnovanosti zahtjeva za odvajanje ostavine od imovine nasljednika (vjerojatnost postojanja tražbine i opasnost da bez odvajanja ostavine ostaviteljev vjerovnik koji zahtijeva odvajanje ne bi mogao namiriti svoju tražbinu) moraju biti kumulativno ispunjene. A činjenice i dokaze kojima čini vjerojatnim postojanje ovih dviju pretpostavki ostaviteljev vjerovnik, podnositelj zahtjeva za odvajanje ostavine, dužan je iznijeti najkasnije do donošenja prvostupanjske odluke o takvom zahtjevu, jer u žalbi to ne može (čl. 7. st. 1., 219. st. 1., 299. i 352. st. 1. Zakona o parničnom postupku, koje se odredbe u smislu čl. 175. st. 2. ZN na odgovarajući način primjenjuju i u ostavinskom postupku).

T, međutim, podnositeljica zahtjeva za odvajanje ostavine nije učinila.

Naime, u svom “prijedlogu” od 30. kolovoza 2004. godine (list 3. i 4.) i u prigovoru od 22. listopada 2004. godine (list 40. i 41.) protiv rješenja koje je donio javni bilježnik podnositeljica zahtjeva za odvajanje ostavine iznosila je samo činjenice i dokaze kojima je činila vjerojatnim postojanje svoje tražbine, a ne i činjenice i dokaze kojima bi činila vjerojatnim postojanje i druge pretpostavke iz čl. 140.

st. 1. ZN, tj. da bez odvajanja ostavine ne bi mogla namiriti svoju tražbinu.

Stoga je prvostupanjski sud, odlučujući u smislu odredbe čl. 177. st. 2. ZN, pravilno odbio prigovor i održao u cijelosti na snazi rješenje koje je donio javni bilježnik.”

Županijski sud u Dubrovniku, Gž-505/05, od 7. VII. 2005.

Sadržaj rješenja o nasljeđivanju

(Čl. 172. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: U rješenje o nasljeđivanju ne unosi se obveza nasljednika da podmiri dugove ostavitelja do visine naslijeđene imovine, niti se oni utvrđuju u ostavinskom postupku.

Kratki tekst odluke:

“Sud prvog stupnja je sukladno odredbi čl. 172. Zakona o nasljeđivanju (“Narodne novine”, br. 52/71 i 47/78) u ostavinskom postupku iza pok. M. L. umrle 1. 10. 1952. godine, utvrdio tko su nasljednici (toč. II.), te koja imovina čini njezinu ostavinu (toč. I.).

U odnosu na jedini žalbeni navod u vezi s dugom prema ostavini, žalitelju treba odgovoriti da dugovi ostavine nisu sastavni dio ostavine, pa se u rješenje o nasljeđivanju ne unosi obveza nasljednika da podmire dug do visine naslijeđene imovine, niti postoji obveza ostavinskog suda ispitivati i utvrđivati postojanje i visinu ostavinskih dugova (osim kad se radi o izračunavanju nužnog dijela).”

Županijski sud u Zagrebu, Gž-8282/00, od 29. X. 2002.; Gž-13050/01, od 28. I. 2003.

Nabava nadgrobnog spomenika

(Čl. 145. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Ne predstavlja dug ostavitelja trošak za nabavu nadgrobnog spomenika za koji ostavitelj nije izrazio volju.

Kratki tekst odluke:

“U pravu je revident kada ističe da trošak nadgrobnog spomenika koji je tužiteljica podigla po svojoj volji i odluci u čast pok. Josipa ne predstavlja dug ostavitelja pok. Josipa za koji odgovaraju nasljednici. Nasljednici kada preuzimaju prava umrlog, preuzimaju i njegove obveze imovinske prirode. Dugovi ostavitelja su teret koji su osobno teretili ostavitelja, a to nije slučaj s troškom za nadgrobnog spomenik koji ostavitelj nije “naručio” prije smrti i tužiteljica, kada je učinila trošak za takav spomenik, učinila ga je za sebe te ne može to potraživati kao vjerovnik prema ostavitelju, jer on taj dug nije učinio.”

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 3054/93, od 28. XII. 1994.

8. UPUĆIVANJE NA PARNICU

ŽUPANIJSKI SUD U ZAGREBU

Posl. br.: XVIII Gž-1332/06-2

Sentenca: Na parnicu se u smislu odredbe čl. 224. st. 2. Zakona o nasljeđivanju upućuje stranka koja osporava predmnjevu o istinitosti javne odnosno javno ovjerovljene isprave, a ne stranku čije pravo smatra manje vjerojatnim.

R J E Š E N J E

Županijski sud u Zagrebu kao sud drugog stupnja, po sucu toga suda Teodori Tomšić, u ostavinskom postupku iza pok. J. V. iz Z., odlučujući o žalbi Z. V. iz Z., protiv rješenja Općinskog suda u Zagrebu poslovni broj O-7819/02 od 26. siječnja 2005. godine, dana 4. travnja 2006. godine

r i j e š i o j e:

Ukida se rješenje Općinskog suda u Zagrebu od 26. siječnja 2005. godine poslovni broj O-7819/02 i predmet vraća sudu prvog stupnja na ponovni postupak.

Obrazloženje

Rješenjem suda prvog stupnja odlučeno je:

„I/ Prekida se ostavinski postupak iza pok. V. J., iz Z., ..., rođ.1933.g., a umro2002.g.

II/ Upućuje se V. Z. iz Z., ..., da u roku od 30 dana od pravomoćnosti ovog rješenja pokrene parnični postupak protiv M. A. iz L., ..., B. M. iz I. G., ..., T. J. iz B., ..., sve zastupane po odv. S. B., te protiv T. A. iz T. M., ..., zastupane po H. D., iz T. M., ... i J. N. iz K., ..., radi utvrđenja činjenice da u ostavinskom imovinu ulazi samo 1 dijela stana u ..., s obzirom da je u preostalim 1 dijela njegovo suvlasništvo s osnova bračne stečevine.

III/ Prekid postupka trajati će do pravomoćnosti okončanja parničnog postupka, a o pokretanju parničnog postupka dužni su nasljednici obavijestiti ovaj sud dostavom primjerka tužbi pozivom na broj ovog rješenja.

IV/ Ukoliko u gore navedenom roku stranke ne podignu tužbu na utvrđenje činjenica iz točke II, izreke, ostavinski postupak će se nastaviti, te ako do završetka ostavinskog postupka isti ne pruže dokaz da su pokrenuli parnične postupke, ostavinski postupak će se nastaviti bez obzira na prigovore radi kojih su nasljednici bili upućeni na parnicu.“

Protiv rješenja žalbu podnosi zakonski nasljednik Z. B. – suprug ostaviteljice ne navodeći određeno žalbene razloge, ali sadržaj žalbe upućivao bi na zaključak da se žali iz svih razloga predviđenih odredbom članka 353. stavak 1. – 3. Zakona o parničnom postupku (“Narodne novine”, broj 53/91,

91/92, 112/99, 88/01 i 117/03 – dalje: ZPP). Predlaže pobijano rješenje ukinuti i predmet vratiti sudu prvog stupnja na ponovni postupak.

Žalba je osnovana.

Sud prvog stupnja donosi pobijano rješenje, a u razlozima navodi da je tijekom ostavinskog postupka došlo do spora oko opsega ostavinske imovine, obzirom da suprug ostaviteljice tvrdi da stan predstavlja njegovo suvlasništvo u 1 dijela s osnova bračne tečevine (a što mu preostali zakonski nasljednici osporavaju). Kako je ostaviteljica bila upisana kao isključiva vlasnica predmetnog stana, zaključuje da na pokretanje parničnog postupka treba uputiti supruga ostaviteljice temeljem odredbe članka 224. stavak 1. i 2. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", broj 52/71, 47/78 i 53/91 – dalje: ZN). Naime, ukoliko su sporne činjenice koje se mogu utvrditi na temelju javnih ili javno ovjerenih isprava, sud će na temelju predmnijeve da je sadržaj tih isprava istinit, uputiti u parnicu onog nasljednika koji tvrdi suprotno. Zaključuje da je među nasljednicima došlo do spora oko opsega ostavinske imovine, slijedom čega ostavinski postupak valja prekinuti temeljem odredbe članka 222. ZN, te članka 225. stav 1. ZN, supruga ostaviteljice uputiti na pokretanje parnice.

Žalitelj osporava pravilnost i zakonitost pobijanog rješenja tvrdnjom da su na pokretanje parničnog postupka trebali biti upućeni ostali zakonski nasljednici, i to na utvrđenje „da je cijeli stan vlasništvo ostaviteljice“.

Pravilnost i zakonitost pobijanog rješenja ne može se ispitati obzirom da su razlozi koje u obrazloženju navodi sud prvog stupnja proturječni sa izrekom pobijanog rješenja.

Naime, u obrazloženju sud navodi „ukoliko su sporne činjenice koje se mogu utvrditi na temelju javnih ili javno ovjerenih isprava, sud će na temelju predmnijeve da je sadržaj tih isprava istinit uputiti u parnicu onog nasljednika koji tvrdi suprotno“. Navedeno navodi pozivom na odredbu članka 224. stavak 2. ZN. Međutim, stavkom 1. izreke određuje prekid ostavinskog postupka (članak 224. stavak 1. ZN), a što je suprotno sa stavkom 2. citirane odredbe koja navodi da sud neće prekinuti postupak ako su sporne činjenice koje može utvrditi na temelju javnih ili javno ovjerenih isprava. U takovom će slučaju na temelju predmnijeve da je sadržaj tih javnih isprava istinit donijeti rješenje o nasljeđu (članak 226. ZN), a onog koji tvrdi suprotno uputit će da to dokaže u parnici. Upravo navedeno iznimka je iz odredbe članka 225. stavak 1. ZN (na koju se sud prvog stupnja isto tako poziva) prema kojoj sud upućuje na parnicu stranku čije pravo smatra manje vjerojatnim. U konkretnom se slučaju upućivanje na parnicu ne zasniva na manjoj vjerojatnosti prava, već na osporavanju predmnijeve o istinitosti javnih isprava.

Upravo uočeno proturječje (određivanje prekida, upućivanje na parnicu, te navođenje citiranih zakonskih odredbi – članak 224. stavak 1. i 2., članak 222. i članak 225. stav 1. ZN) dovodi do nemogućnosti ispitivanja pravilnosti i zakonitosti pobijanog rješenja, čime je u postupku pred sudom prvog stupnja počinjena bitna povreda iz odredbe članka 354. stavak 2. toč. 11. ZPP.

Obzirom na izneseno, valjalo je temeljem odredbe članka 380. toč. 3. ZPP pobijano rješenje ukinuti i predmet vratiti sudu prvog stupnja na ponovno odlučivanje.

U ponovnom postupku sud prvog stupnja otklonit će uočeno proturječje imajući u vidu odgovarajuće odredbe Zakona o nasljeđivanju. Odlučit će da li je u konkretnom slučaju potrebno odrediti prekid postupka, ili postupiti sukladno odredbi članka 224. stavak 2. ZPP (donijeti rješenje o nasljeđivanju, a

žalitelja uputiti na pokretanje parničnog postupka). Ovisno o utvrđenju do kojeg dođe donijeti će novu i na zakonu osnovanu odluku.

U Zagrebu, 4. travnja 2006. godine

Sudac:

Teodora Tomšić

Ponovno upućivanje na parnicu

(Čl. 225. st. 4. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 48/03 i 163/03).

Sentenca: Ako stranka u određenom roku ne postupi po rješenju ostavinskog suda nego parnicu pokrene kasnije, onda nema mjesta ponovnom prekidu postupka.

Kratki tekst odluke:

“Međutim, budući da je dana 3. listopada 2003. godine stupio na snagu novi Zakon o nasljeđivanju (“Narodne novine”, br. 48/03 i 163/03 - dalje: ZN), to je prvostupanjski sud, na temelju prijelaznog čl. 253. st. 2. tog propisa, bio dužan primijeniti nove postupovne odredbe i u ovom ostavinskom predmetu s obzirom da su za to ispunjene sve pretpostavke iz naznačene pravne norme.

To znači da je u konkretnom slučaju valjalo primijeniti posebnu odredbu iz čl. 225. st. 4. ZN-a, koja glede trajanja prekida, uz ostalo, određuje da, ako stranka u određenom roku ne postupi po rješenju suda, prekinuti će se postupak nastaviti i dovršiti bez obzira na zahtjeve glede kojih je stranka upućena na parnicu, s time da stranka koja je upućena na parnicu može u tom slučaju svoja prava ostvarivati u postupku na koji je upućena.

Dakle, u ovom je slučaju, u kojem nije sporno da je zakonski nasljednik upućen na parnicu pa ju je pokrenuo izvan određenog roka, valjalo postupiti sukladno čl. 225. st. 4. ZN-a. Stoga, kako se to osnovano ukazuje žalbom, nije bilo mjesta ponovnom prekidu ostavinskog postupka.”

Županijski sud u Rijeci, Gž-542/02, od 30. IV. 2004.

Prigovor zastare

(Čl. 221. st. 2. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71, 47/78 i 56/00).

Sentenca: Ako u ostavinskom postupku nisu sporne činjenice o kojima ovisi osnovanost istaknutog materijalno-pravnog prigovora zastare, taj se prigovor mora riješiti u ostavinskom postupku a ne upućivanjem nasljednika koji stavlja prigovor zastare na pokretanje parnice.

Kratki tekst odluke:

“Žaliteljica, kako je već rečeno, osporava pravo na nužni dio zakonskoj nasljednici isključivo se pozivajući na zastaru njezina prava da zahtijeva nasljedstvo. Ovdje treba reći da je prema ustaljenoj

sudskoj praksi u izjavi nužnog nasljednika kojim osporava valjanost oporuke sadržan, osim zahtjeva za zakonsko nasljeđivanje i zahtjev za umanjenje oporučnog raspolaganja zbog povrede nužnog dijela. Naime, budući da osporavanje valjanosti oporuke sadrži zahtjev za nasljeđivanje na temelju zakona (dakle, i više od nužnog dijela), to svakako ovakav veći zahtjev u sebi sadrži i manje od toga, odnosno zahtjev za nužnim djelom, a ovakvo umanjenje raspolaganja oporukom zahtijevajući svoj nužni dio zastarijeva u roku od tri godine od dana proglašenja oporuke (čl. 45. i 46. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71, 47/78 i 56/00, dalje: ZN, odnosno čl. 83. i 84. sada važećeg Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 48/03, 163/03 i 35/05, dalje: sada važeći ZN). Odredba čl. 144. ZN-a (istovjetna odredba je sadržana u čl. 138. sada važećeg ZN-a) regulira zastaru prava zahtijevati ostavinu kao nasljednik, ako se ovo pravo ostvaruje u ostavinskom postupku, kao i ako se ostvaruje izvan ostavinskog postupka u parnici o nasljeđivanju (hereditatis petitio), pa tako pravo zahtijevati ostavinu kao nasljednik ostavitelja prema poštenom posjedniku koji također na nju ima pravo kao nasljednik zastarijeva za godinu dana od kada je nasljednik saznao za svoje pravo i za posjednika ostavine (subjektivni rok) odnosno u roku od 10 godina od smrti ostavitelja za zakonskog nasljednika, odnosno od proglašenja oporuke za oporučnog nasljednika. Zakonska nasljednica Š. B. već samim osporavanjem valjanosti odnosno istinitosti oporuke zahtijevala je ostavinu kao zakonski nasljednik. Prema tome, osporavanje oporuke u ostavinskom postupku ima za posljedicu prekid zastarijevanja koji traje do pravomoćnosti rješenja ostavinskog suda o upućivanju na parnicu, te u slučaju pokretanja parnice sve do pravomoćnosti okončanja parnice, dakle zahtjev za ostvarivanje prava na nužni dio nasljednica Š. B. nije dala tek svojom nasljedničkom izjavom nakon nastavka ovog ostavinskog postupka po dovršetku parnice kojom je osporavala istinitost oporuke već tada kada je u ostavinskom postupku osporila oporuku pok. N. B. Budući da sve prethodno istaknuto nisu sporne činjenice, a o istima ovisi osnovanost odnosno neosnovanost istaknutog materijalno pravnog prigovora zastare, to se taj prigovor, a koji se odnosi na primjenu materijalnog prava, mora riješiti u ostavinskom postupku, a ne upućivanjem nasljednika koji stavlja prigovor zastare na pokretanje parnice."

Županijski sud u Varaždinu, Gžx-51/10-2, od 7. VII. 2010.

Zakonska i oporučna nasljednica

(Čl. 225. st. 1. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Sentenca: Pravo zakonske nasljednice koja traži nužni dio iz ostavine je vjerojatnije od prava oporučne nasljednice koja je to pravo osporila i u tom slučaju na parnicu se upućuje oporučna nasljednica.

Kratki tekst odluke:

"Pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da je između nasljednika došlo do spora o činjenicama o kojima ovisi neko pravo nasljednika tijekom ostavinskog postupka te je pravilno prekinuo ovaj ostavinski postupak na temelju odredbe čl. 222. st. 1. Zakona o nasljeđivanju. Kada se ostavinski postupak prekine, tada se nasljednik čije je pravo manje vjerojatno upućuje na parnicu da dokaže činjenicu koja je postala sporna između nasljednika. U konkretnom slučaju prvostupanjski sud je ocijenio manje vjerojatnim pravo oporučne nasljednice koja tvrdi da je zakonska nasljednica namirena u nužnom dijelu i prema ocjeni ovog Suda pravilno je prvostupanjski sud upravo pravo oporučne nasljednice ocijenio manje vjerojatnim. Naime, pravo zakonske nasljednice na nužni dio priznato je Zakonom o nasljeđivanju, a samo ako postoje činjenice koje isključuju to pravo, takav zakonski nasljednik nema pravo na nužni dio

iz ostavine. Dakle, u tom slučaju i prema ocjeni ovoga Suda pravo zakonskog nasljednika koji traži svoje zakonsko pravo na nužni dio je vjerojatnije od prava oporučnog nasljednika koji to pravo zakonskom nasljedniku osporava, pa je na temelju odredbe čl. 225. st. 1. Zakona o nasljeđivanju prvostupanjski sud pravilno postupio kada je upravo oporučnu nasljednicu uputio na put građanske parnice radi utvrđenja da je zakonska nasljednica namirena u svom nužnom dijelu još za života ostavitelja.”

Županijski sud u Koprivnici, Gž-666/07-2, od 25. IV. 2007.

Manje vjerojatno pravo - prosudba suda

(Čl. 222. i 224. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03 i 163/03).

Sentenca: Prosudba ostavinskog suda čije je pravo manje vjerojatno temelji se na ocjeni vjerojatnosti, a ne na ocjeni izvjesnosti.

Kratki tekst odluke:

“U konkretnom slučaju tvrdnja je žaliteljice da je njezino pravo utemeljeno na odredbama Zakona o nasljeđivanju o vraćanju darova zbog povrede nužnog dijela čl. 77.-83. Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN), kao zakonsko pravo više izvjesno u odnosu na ugovorno pravo (utemeljeno na Ugovoru o darovanju, koji predstavlja besplatno raspolaganje) nasljednika M. Č., te da je upravo toga nasljednika zajedno s nasljednikom A. Č. trebalo uputiti na parnicu, kao strane čije se pravo smatra manje vjerojatnim. Prije svega treba naglasiti da u situaciji upućivanja, u ostavinskom postupku, povodom spora stranaka o činjenicama o kojima ovisi sastav ostavine (čl. 224. st. 1. toč. 1. ZN-a), što je konkretan slučaj, ostavinski sud se samo do određene granice upušta u prosudbu pitanja na čijoj je strani pravo, te je ta prosudba, u pravilu, sumarna, i svodi se na ocjenu vjerojatnosti toga prava, a ne na ocjenu izvjesnosti. Pritom valja istaknuti da je općeprihvaćena sudska praksa stajališta da općenito manje vjerojatnim treba smatrati pravo koje se temelji na zakonu od prava koje se temelji na formalno valjanim ispravama odnosno ugovorima, s time da je ostavinski sud dužan o tom pitanju odlučiti nakon razmatranja svih okolnosti u tom postupku. Budući da u odnosu na zakonsko pravo o uračunavanju u nasljedni dio dara koji ističe žaliteljica istodobno svoje pravo nasljednik M. Č. temelji na Ugovoru o darovanju od 28. siječnja 1993. te isto tako i na rješenju o uknjižbi prava vlasništva na predmetnom stanu od 20. siječnja 2005. toga suda br. Z. ___/97-RM, to u takvim utvrđenim okolnostima i ovaj Sud smatra da je, u konkretnom slučaju, pravilna prosudba prvostupanjskog suda da je pravo žaliteljice manje vjerojatno.”

Županijski sud u Varaždinu, Gž-597/08-2, od 26. III. 2008.

Identifikacija u oporuci opisno navedenih nekretnina

(Čl. 219. i 222. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Sentenca: Identifikaciju u oporuci opisno navedenih nekretnina ostavinski sud može izvršiti samo ako o identifikaciji postoji javna ili javno ovjerovljena isprava ili ako su o identifikaciji suglasni svi nasljednici. U suprotnom treba prekinuti ostavinski postupak i stranke uputiti u parnicu.

Kratki tekst odluke:

“Iz sadržaja ostaviteljeve oporuke od 8. studenoga 1982., pohranjene pod PI. 60/91, koju navedeni ostaviteljevi zakonski nasljednici nisu osporavali, proizlazi da je ostavitelj oporučno raspolagao svom svojom nepokretnom i pokretnom imovinom pa budući da valjanost te oporuke zakonski nasljednici pozvani na nasljedstvo ne osporavaju, njegovu ostavinu nasljeđuju na temelju oporuke, a ne na temelju zakona. Zakonsko nasljeđivanje dolazi u obzir kod rasporeda na iste nasljednike imovine koju je na temelju oporuke naslijedila ostaviteljeva nakon njega umrla supruga (kad se radi o u ostaviteljevoj oporuci opisno opisanog “imanja polje u cjelini, donje peće i mlade zastrmice također i šume”).

U spisu postoje podaci o katastarskim oznakama nekretnina u pogledu kojih je ostavitelj upisan kao vlasnik odnosno suvlasnik, a oporukom su nekretnine raspoređene opisano (“ostavljam sinu peću u malom svinjcu, gornju peću sve do istočnog mejaša također i šumu” itd.), pa je pravilna ocjena prvostupanjskog suda da treba izvršiti identifikaciju nekretnina utvrđenjem katastarskih oznaka. Ali identifikaciju nekretnina (npr. koju katastarsku oznaku ima “peća u malom svinjcu” itd.) u ovakvom slučaju u ostavinskom postupku mogu izvršiti samo svi nasljednici suglasno ako ne postoji javna ili javnoovjerovljena isprava o identifikaciji. Jer ako o identifikaciji nekretnina među strankama postoji spor, a nekretnine se ne mogu identificirati na temelju javne ili javnoovjerovljene isprave, takav se spor ne može razriješiti u ostavinskom postupku, nego u parnici u smislu čl. 222. Zakona o nasljeđivanju.

Međutim, identifikaciju nekretnina koje sačinjavaju ostavinu u ovom je slučaju izvršio nasljednik N. Č. bez sudjelovanja drugih nasljednika, čemu se u žalbama opravdano prigovara.”

Županijski sud u Dubrovniku, Gž-1896/10, od 3. III. 2011.

Mora se raditi o određenoj imovini

(Čl. 223. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: U postupku za ostavinsku raspravu se raspravlja i utvrđuje koja imovina predstavlja ostavinu (st. 1. čl. 218. Zakona o nasljeđivanju), a ako među nasljednicima postane sporno, da li neka, dakle određena imovina ulazi u ostavinu sud će u smislu odredaba čl. 223. Zakona o nasljeđivanju nasljednika uputiti na parnicu.

Kratki tekst odluke:

“Sud prvog stupnja donio je rješenje čija izreka glasi: I. Prekida se ostavinski postupak iza pok. M.V. iz G. II. Oporučna i zakonska nasljednica M.V. iz G upućuje se da u roku od 15 dana po pravomoćnosti ovog rješenja pokrene parnicu protiv M.M. i Z.V. oboje iz C. radi utvrđivanja koja imovina i u kojem omjeru spada u ostavinsku imovinu pok. ostavitelja. Prema odredbama st. 1. čl. 218. Zakona o nasljeđivanju u postupku za ostavinsku raspravu sud će raspraviti sva pitanja koja se odnose na ostavinu, a naročito o pravu na nasljedstvo, o veličini nasljednog dijela i o pravu na zapis. Dakle, u postupku za ostavinsku raspravu se raspravlja i utvrđuje koja imovina predstavlja ostavinu, a tek, ako među nasljednicima postane sporno, da li neka, dakle određena imovina ulazi u ostavinu, sud će u smislu čl. 223. Zakona o nasljeđivanju nasljednike uputiti na parnicu. Naravno, ostavina može predstavljati i samo jedna stvar i da među nasljednicima postane sporno da li ta stvar ulazi u ostavinu i ta sporna činjenica može se utvrditi u parnici, no i u tom slučaju sud će uputiti nasljednika na parnicu radi utvrđivanja da li neka određena imovina ulazi u ostavinu, a ne da sud u parnici utvrđuje ostavinu, kako je to odlučio sud prvog stupnja pobijanim rješenjem.”

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1124/98-2, od 11. XI. 1998.

Dokazivanje uništene, izgubljene, sakrivene ili zametnute oporuke

(Čl. 222. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Sentenca: Ostavinski sud nije ovlašten provoditi dokaze i utvrđivati postojanje uništene, izgubljene, skrivene ili zametnute oporuke, pa kad je među strankama postojanje takve oporuke sporno, dužan je stranku čije pravo smatra manje vjerojatnim uputiti u parnicu.

Kratki tekst odluke:

"Nasljednik I. L.-H. je tijekom postupka tvrdio da je žalitelj za života sačinio oporuku, dok su ostali nasljednici izjavili da nemaju saznanja o postojanju oporuke.

Prvostupanjski sud saslušao je svjedoka A. K. radi provjere navoda nasljednika I. L.-H. o postojanju oporuke.

Prema odredbi čl. 83. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", br. 52/71, 47/78 i 56/00) oporuka koja je uništena slučajem ili radnjom neke druge osobe, izgubljena, skrivena ili zametnuta poslije smrti oporučitelja ili prije njegove smrti ali bez njegova znanja, proizvest će učinke ako zainteresirana osoba dokaže da je oporuka postojala, da je uništena, izgubljena, skrivena ili zametnuta, da je bila sastavljena u obliku propisanom zakonom i ako dokaže sadržaj onog dijela oporuke na koji se poziva.

Prvostupanjski sud je na temelju iskaza saslušanog svjedoka zaključio da nasljednik I. L.-H. nije dokazao da je oporuke postojala te da nije dokazao sadržaj oporuke.

Međutim, sud je ispustio iz vida činjenicu da je ostavinski postupak izvanparnični, i u pravilu nesporan, pa u slučaju kada među nasljednicima postane sporna činjenica o kojoj ovisi pravo, taj postupak se prekida i stranke se upućuju na parnicu ili postupak pred nadležnim tijelom radi utvrđenja spornih činjenica.

Budući da je među nasljednicima postalo sporno postojanje oporuke i njezin sadržaj, to je u ovom slučaju trebalo prekinuti ostavinski postupak u smislu odredbe čl. 222. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", br. 48/03, 163/03 i 35/05). Kada su sporne činjenice o kojima ovisi pravo nasljednika, nije se mogao nastaviti ostavinski postupak i donijeti rješenje o nasljeđivanju kojim se raspoređuje imovina, pa pobijano rješenje stoga valja ukinuti i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovni postupak."

Županijski sud u Dubrovniku, GŽ-1922/07, od 24. IX. 2009.

Zbog spora o pravu

(Čl. 221. i 224. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Pravo osobe koja se poziva na postojanje usmene oporuke manje je vjerojatno od prava osobe koja se poziva na pismenu oporuku.

Kratki tekst odluke:

“U smislu čl. 221. st. 1. Zakona o nasljeđivanju (Nar. nov., br. 47/78, dalje: ZN), sud će prekinuti postupak i uputiti stranke na parnicu ako su među strankama sporne činjenice od kojih zavisi pravo na nasljedstvo, a naročito pravovaljanost oporuke, a u smislu čl. 224. ZN, sud upućuje na parnicu onu stranku čije pravo smatra manje vjerojatnim. Ostaviteljica je prije smrti sastavila dvije pismene oporuke, i to od 19. travnja 1984. godine vlastoručnu pismenu oporuku, a od 11. lipnja 1991. godine pismenu oporuku pred svjedocima. Nasljednici upućeni na parnicu, nasljednici su tih pismenih oporuka. Manje vjerojatno pravo je uvijek pravo oporučnog nasljednika usmene oporuke u odnosu na oporučnog nasljednika pismene oporuke. Iz sadržaja spisa, a također i iz obrazloženja drugostupanjskog rješenja proizlazi da je sporno, postoji li uopće usmena oporuka i ako postoji, je li pravovaljana. Prema tome, postoji spor o činjenicama o kojima ovisi pravo na nasljedstvo, a naročito pravovaljanost i opstojnost oporuke, pa je prema tome, u smislu čl. 221. ZN, samo u parnici moglo biti utvrđeno postoji li ta oporuka i je li ona pravovaljana. Zbog toga je, svakako, manje vjerojatno pravo oporučnog nasljednika, čija je oporuka sporna, odnosno sporna je njezina opstojnost i pravovaljanost. Opstojnost i pravovaljanost usmene oporuke, ako je ona sporna, ne može se utvrđivati u ostavinskom postupku, već samo u parnici. Zbog toga je drugo-stupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo kada je zaključio da je prvostupanjski sud u ovom predmetu ispravno pošao od svoga utvrđenja, od svoje ocjene da ta treća, usmena ostaviteljčina oporuka postoji. U svakodnevnom pravnom prometu manje je vjerojatno pravo uvijek one osobe koja posjeduje usmene obavijesti o nekom stanju ili događaju, u odnosu na isto takvo pravo druge osobe koja posjeduje o tome neospornu pismenu ispravu.”

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Gzz 1/97, od 19. II. 1997.

Pokretanje parnice nakon nastavka prekinutog ostavinskog postupka

(Čl. 225. st. 4. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine” br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Sentenca: Okolnost što je na parnicu upućeni nasljednik pokrenuo parnicu, ali po proteku roka u kojem je to trebao učiniti, i nakon što je ostavinski sud već odlučio o nastavku prekinutog ostavinskog postupka, nije od utjecaja na nastavljeni postupak, i na njegovo dovršenje neovisno o toj pokrenutoj parnici.

Kratki tekst odluke:

“Iz stanja spisa proizlazi da je rješenjem broj O-602/06-7 od 6. lipnja 2007. godine prekinut ostavinski postupak iza pok. I. R., a zakonski nasljednik M. R. upućen je da u roku od 30 dana od pravomoćnosti tog rješenja pokrene parnicu radi pobijanja oporuke i o istom izvijesti sud, jer da će se u protivnom prekinuti postupak nastaviti i dovršiti na temelju stanja spisa. Ovo rješenje postalo je pravomoćno 13. kolovoza 2007. godine.

Odredbom čl. 225. st. 3. Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN) propisano je da ako stranka u određenom roku postupi po rješenju suda, prekid će trajati dok parnica ne bude pravomoćno završena, dok u smislu čl. 225. st. 4. ZN-a, ako stranka u određenom roku ne postupi po rješenju suda, prekinuti će se postupak nastaviti i dovršiti bez obzira na zahtjeve glede kojih je stranka upućena na parnicu, a u tom slučaju stranka koja je upućena na parnicu može svoja prava ostvarivati u postupku na koji je upućena.

Budući da nasljednik M. R. nije pokrenuo parnicu u ostavljenom mu roku od 30 dana, pravilno je

prvostupanjski sud donio rješenje kojim postupak nastavlja, a koji postupak će se dovršiti bez obzira glede kojih zahtjeva je upućen na parnicu, a kako je to propisano odredbom čl. 225. st. 4. ZN-a, a činjenica da je nasljednik M. R. nakon proteka ostavljenog mu roka pokrenuo parnicu nije razlog za ukidanje klauzule pravomoćnosti i stavljanje izvan snage rješenja broj O-602/06, od 10. rujna 2008. godine.”

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1750/09-2, od 24. II. 2010.

Spor o primjeni prava

(Čl. 221. st. 3. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Ostavinski će sud odlučiti o pravnom pitanju valjanosti oporuke kad nije sporna činjenica da je svjedokom pisane oporuke bila osoba koja to ne može biti.

Kratki tekst odluke:

“Tijekom postupka je razjašnjeno da su među strankama nesporne činjenice koje dovode do formalne nevaljanosti oporuke (čl. 73. st. 2. ZN-a), jer su pri pravljenju pisane oporuke od 4. ožujka kao svjedoci bili nećakinja ostavitelja, kao srodnik u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja i njezin bračni drug, kao i činjenice koje dovode do ništavosti odredbi ove oporuke u smislu čl. 74. ZN-a, kojima je ostavinska imovina ostavljena A. K pretku (ocu) svjedoka oporuke L. B.

Kako su među strankama nesporne činjenice koje dovode do formalne nevaljanosti oporuke, odnosno ništavosti oporuke, ali između stranaka postoji spor o djelovanju tih činjenica na valjanost oporuke, to je pravilno sud prvog stupnja, na zahtjev nasljednice pitanje pravovaljanosti oporuke raspravio i riješio u ostavinskom postupku kao pravno pitanje (čl. 221. st. 3. ZN-a).

Pri tome, radi žalitelja valja reći, da činjenica da je ostavinski sud, ne uputivši jednu od stranaka da povede parnicu, raspravio ostavinu zauzevši stajalište da je oporuka ostavitelja nevaljana radi nedostatka oblika, pravomoćnost odluke ostavinskog suda ne priječi da oporučni nasljednik pokrene parnicu radi utvrđenja valjanosti oporuke.”

Županijski sud u Zagrebu, Gž-4992/99, od 30. VII. 2002.

Osporavanje pravne valjanosti ugovora

(Čl. 223. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Ako je ostavitelj ugovorom o doživotnom uzdržavanju zaključenim s jednim od zakonskih nasljednika otuđio svoju imovinu, a preostali zakonski nasljednici osporavaju pravnu valjanost tog ugovora, radi se o sporu među nasljednicima i to, da li neka imovina ulazi u ostavinu sud neće odlučiti u skladu s odredbama čl. 214. Zakona o nasljeđivanju da se ne raspravlja ostavina, već će u skladu s odredbama čl. 223. Zakona o nasljeđivanju prekinuti ostavinsku raspravu i uputiti nasljednike da povedu parnicu.

Kratki tekst odluke:

“U smislu odredbe čl. 223. st. 1. toč. 1. Zakona o nasljeđivanju, ako se nasljednici spore bilo o činjenicama bilo o primjeni prava, sud će prekinuti ostavinsku raspravu i uputiti stranke da povedu parnicu ili postupak pred upravnim organom, ako između nasljednika postoji spor o tome ulazi li neka imovina u ostavinu.

S obzirom da jedan od potencijalnih nasljednika osporava pravnu valjanost ugovora o doživotnom uzdržavanju, očigledno je da se ovdje radi o sporu da li imovina koja je bila predmet tog ugovora predstavlja ostavinsku imovinu. Kako se radi o sporu između potencijalnih nasljednika, dakle osoba koje bi naslijedile ostaviteljicu u situaciji nepostojanja spornog ugovora, a ne o sporu između nasljednika i treće osobe, to je onda ostavinski sud trebao u smislu odredbe čl. 223. st. 1. toč. 1. Zakona o nasljeđivanju prekinuti ostavinski postupak i uputiti na parnicu nasljednika ili nasljednike koji osporavaju pravnu valjanost zaključenog ugovora.”

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-397/01-2, od 12. III. 2001.

Upućivanje na parnicu

(Čl. 224. st. 2. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Sentenca: Na parnicu se u smislu odredbe čl. 224. st. 2. Zakona o nasljeđivanju upućuje stranku koja osporava predmnjevu o istinitosti javne odnosno javno ovjerovljene isprave, a ne stranku čije se pravo smatra manje vjerojatnim.

Kratki tekst odluke:

“Sud prvog stupnja donosi pobijano rješenje, a u razlozima navodi da je tijekom ostavinskog postupka došlo do spora oko opsega ostavinske imovine, s obzirom da suprug ostaviteljice tvrdi da stan predstavlja njegovo suvlasništvo u 1/2 dijela s osnove bračne stečevine (a što mu preostali zakonski nasljednici osporavaju). Budući da je ostaviteljica bila upisana kao isključiva vlasnica predmetnog stana, zaključuje da na pokretanje parničnog postupka treba uputiti supruga ostaviteljice na temelju odredbe čl. 224. st. 1. i 2. Zakona o nasljeđivanju (“Narodne novine”, br. 48/03, 163/03 i 35/05 - dalje: ZN). Naime, ako su sporne činjenice koje se mogu utvrditi na temelju javnih ili javno ovjerovljenih isprava, sud će na temelju predmnjeve da je sadržaj tih isprava istinit uputiti u parnicu onog nasljednika koji tvrdi suprotno. Zaključuje da je među nasljednicima došlo do spora oko opsega ostavinske imovine, slijedom čega ostavinski postupak valja prekinuti na temelju odredbe čl. 222. ZN, te čl. 225. st. 1. ZN i supruga ostaviteljice uputiti na pokretanje parnice.

Žalitelj osporava pravilnost i zakonitost pobijanog rješenja tvrdnjom da su na pokretanje parničnog postupka trebali biti upućeni ostali zakonski nasljednici, i to na utvrđenje “da je cijeli stan vlasništvo ostaviteljice”.

U obrazloženju sud navodi «ukoliko su sporne činjenice koje se mogu utvrditi na temelju javnih ili javno ovjerovljenih isprava, sud će na temelju predmnjeve da je sadržaj tih isprava istinit uputiti u parnicu onog nasljednika koji tvrdi suprotno». Isto je navedeno pozivom na odredbu čl. 224. st. 2. ZN. Međutim, stavkom 1. izreke određen je prekid ostavinskog postupka (čl. 224. st. 1. ZN), a što je suprotno sa stavkom 2. citirane odredbe koja navodi da sud neće prekinuti postupak ako su sporne činjenice koje može utvrditi na temelju javnih ili javno ovjerovljenih isprava. U takvom će slučaju na temelju predmnjeve da je sadržaj tih javnih isprava istinit donijeti rješenje o nasljeđivanju (čl. 226. ZN), a onog

koji tvrdi suprotno uputit će da to dokaže u parnici. Upravo navedeno iznimka je iz odredbe čl. 225. st. 1. ZN (na koju se sud prvog stupnja isto tako poziva) prema kojoj sud upućuje na parnicu stranku čije pravo smatra manje vjerojatnim. U konkretnom se slučaju upućivanje na parnicu ne zasniva na manjoj vjerojatnosti prava, već na osporavanju predmnjeve o istinitosti javnih isprava.»

Županijski sud u Zagrebu, Gž-1332/06, od 4. IV. 2006.

Manje vjerojatno pravo - usmena oporuka ili zakonski nasljednik

(Čl. 225. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 48/03 i 163/03).

Sentenca: Manje je vjerojatno pravo koje ima osnovu u zakonu od onoga koje se temelji na formalnopravno valjanoj usmenoj poruci.

Kratki tekst odluke:

“Predmet odlučivanja suda prvog stupnja je pitanje čije je ostavinsko pravo manje vjerojatno i koju stranku slijedom toga treba uputiti u parnicu u smislu članka 225. Zakona o nasljeđivanju (“Narodne novine”, br. 48/03 i 163/03 - dalje: ZN).

Tako je pravilno utvrđeno, a ta utvrđenja niti žaliteljica ne dovodi u pitanje u svojoj žalbi da je ostavitelj pred svjedocima sačinio usmenu oporuku, da je uzimanjem izjava svjedoka usmene oporuke usmena oporuka proglašena, da je temeljem takve oporuke ostavitelj stan koji je predmet ostavine ostavio A. J.- unuci, te da je zakonski nasljednik Ž. R. osporio valjanost oporuke ustvrdivši da je ona neistinita i pravno nevaljana jer je ostavitelj u času sastavljanja oporuke bio nesposoban za rasuđivanje.

Kraj takvog stanja činjenica i razloga zbog kojih je nastao spor o činjenicama o kojima ovisi pravo na nasljeđivanje sud prvog stupnja pogrešno primjenjuje čl. 225. ZN-a kada tvrdi da je pravo oporučne nasljednice manje vjerojatno od prava zakonskog nasljednika.

Upravo suprotno, pri ocjeni koje je pravo manje vjerojatno, valja uvijek uzeti da se je pravo koje se temelji na zakonu manje vjerojatno od onog koje se temelji na formalnopravno valjanoj oporuci.

To pogotovo stoga što je usmena oporuka valjano proglašena uzete su izjave oporučnih nasljednika te oporuka formalnopravno egzistira u smislu čl. 206. ZN-a.”

Županijski sud u Zagrebu, Gž-3605/04, od 25. XI. 2004.

Spor u slučaju uračunavanja dara

(Čl. 221. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Ne može se uputiti nasljednika na parnicu radi utvrđenja da određeni dar ostavitelja učinjen jednom od nasljednika za vrijeme života ostavitelja ulazi u ostavinsku imovinu, već se na parnicu može uputiti dio nasljednika - daroprimca.

Kratki tekst odluke:

“Sud prvog stupnja donio je pobijano rješenje zbog toga što je utvrdio da je između nasljednica nastao spor o činjenicama da li je volja ostaviteljice bila da se dar uračuna u nasljedni dio u vrijeme kada je darovanje učinjeno. No, na temelju takvog utvrđenja sud prvog stupnja nije pravilno postupio kada je nasljednicu B.H. uputio na parnicu radi utvrđenja da u ostavinsku imovinu ulazi dar učinjen za života ostaviteljice, jer ono što je ostaviteljica darovala nasljednici Lj. H. ne ulazi u ostavinsku imovinu. U predmetnom slučaju na parnicu je trebalo uputiti radi utvrđenja da li je volja ostaviteljice bila da se dar ne uračunava u nasljedni dio daroprimca”.

Županijski sud u Koprivnici, Gž-172/98, od 30. IV. 1998.

Odnos osobe koja se poziva na usmenu oporuku i one koja se poziva na pismenu oporuku

(Čl. 223. st. 1. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 51/71 i 47/78).

Sentenca: Pravo osobe koja se poziva na postojanje usmene oporuke manje je vjerojatno od prava osobe koja se poziva na pismenu oporuku.

Kratki tekst odluke:

“U smislu čl. 221. st. 1. Zakona o nasljeđivanju (Nar. nov., br. 47/78, dalje ZN), sud će prekinuti postupak i uputiti stranke na parnicu ako su među strankama sporne činjenice od kojih zavisi pravo na nasljedstvo, a naročito pravovaljanost oporuke, a u smislu čl. 224. ZN, sud upućuje na parnicu onu stranku čije pravo smatra manje vjerojatnim. Ostaviteljica je prije smrti sastavila dvije pismene oporuke, i to od 19. travnja 1984. godine vlastoručnu pismenu oporuku, a od 11. lipnja 1991. godine pismenu oporuku pred svjedocima. Nasljednici upućeni na parnicu, nasljednici su tih pismenih oporuka. Manje vjerojatno pravo je uvijek pravo oporučnog nasljednika usmene oporuke u odnosu na oporučnog nasljednika pismene oporuke. Iz sadržaja spisa, a također i iz obrazloženja drugostupanjskog rješenja proizlazi da je sporno, postoji li uopće usmena oporuka i ako postoji, je li pravovaljana. Prema tome, postoji spor o činjenicama o kojima ovisi pravo na nasljedstvo, a naročito pravovaljanost i opstojnost oporuke, pa je prema tome, u smislu čl. 221. ZN, samo u parnici moglo biti utvrđeno postoji li ta oporuka i je li ona pravovaljana. Zbog toga je, svakako, manje vjerojatno pravo oporučnog nasljednika, čija je oporuka sporna, odnosno sporna je njezina opstojnost i pravovaljanost. Opstojnost i pravovaljanost usmene oporuke, ako je ona sporna, ne može se utvrđivati u ostavinskom postupku, već samo u parnici. Zbog toga je drugostupanjski sud u ovom predmetu ispravno pošao od svoga utvrđenja, od svoje ocjene da ta treća, usmena ostaviteljčina oporuka postoji. U svako-dnevnom pravnom prometu manje je vjerojatno pravo uvijek one osobe koja posjeduje usmene obavijesti o nekom stanju ili događaju, u odnosu na isto takvo pravo druge osobe koja posjeduje o tome neospornu pismenu ispravu.”

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Gzz 1/97, od 19. II. 1997.

Osporavanje darovnog ugovora

(Čl. 224. toč. 2. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03, 163/03 i 35/05 te čl. 335. st. 2. Zakona o obveznim odnosima - “Narodne novine”, br. 35/05 i 41/08).

Sentenca: Kad iz isprava priloženih spisu proizlazi da je proteklo više od tri godine od dana sklapanja

ugovora o darovanju, sud neće prekinuti postupak i uputiti onog tko zbog mana volje osporava darovni ugovor u parnicu zbog nečeg na što zbog protoka roka nema pravo.

Kratki tekst odluke:

“Prema čl. 253. st. 2. Zakona o nasljeđivanju (“Narodne novine”, br. 48/03) kad su u pitanju navedeni ugovori, treba primijeniti odredbu iz čl. 224. toč. 2. toga Zakona.

Prema čl. 117. Zakona o obveznim odnosima (“Narodne novine”, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01, identično čl. 335. sada važećeg Zakona o obveznim odnosima) pravo zahtijevati poništenje pobojnog ugovora u svakom slučaju prestaje istekom roka od 3 godine od dana sklapanja ugovora.

Radi se o prekluzivnom roku na koji sud pazi po službenoj dužnosti.

Budući da je taj rok protekao, ugovori su, kad je u pitanju mana volje, pravno valjani pa nema potrebe upućivati na parnicu stranke za nešto što po zakonu zbog protoka roka nemaju pravo.

Dakle, polazeći od predmnjeve da su darovni ugovori pravno valjani, stranke se trebaju izjasniti je li, i ako jest, što je sporno o sastavu imovine koja ulazi u ostavinu.”

Županijski sud u Dubrovniku, Gž-2741/07, od 28. X. 2010.

9. RJEŠENJE O NASLJEĐIVANJU I ZAPISU

Učinak pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju

(Čl. 231. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 52/71, 47/78 i 56/00).

Sentenca: Nasljednik koji je sudjelovao u ostavinskom postupku vezan je pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju.

Kratki tekst odluke:

“Predmet ovog spora je tužbeni zahtjev kojim tužitelj traži da se utvrdi vlasnikom određenog dijela zemljišnih čestica 864 i 865 k.o. V., površine 854 m², i protutužbeni zahtjev kojim se traži da se utvrdi da su tuženice isključive vlasnice navedenih čestica i da se naloži tužitelju srušiti štalu koju je izgradio na spornom dijelu čestica i da nekretnine tuženica dovede u prvobitno stanje.

Raspravljajući i ocjenjujući pitanja vlasništva stranaka na spornom zemljištu, sudovi su utvrdili da su predmetne zemljišne čestice bile vlasništvo djeda stranaka, pok. I. P., da su u ostavinskom postupku iza I. P., u kojem je sudjelovao i tužitelj, na temelju pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju Općinskog suda u Š. broj ... od 6. svibnja 1980. obje čestice pripale majci tuženica S. P. na ime njezina nužnog dijela, da je te nekretnine ona darovala tuženicama, da je štala koju je tužitelj neovlašteno izgradio na spornom zemljištu provizorni objekt neznatne vrijednosti u odnosu na vrijednost zemljišta, da tijekom ostavinskog postupka, koji je trajao 15-ak godina, tužitelj nije ni jednom istaknuo da bi mu djed darovao

sporni dio predmetnih čestica i da bi na tom dijelu stekao vlasništvo.

S obzirom na utvrđenje da tužitelj nije stekao pravo vlasništva na spornom dijelu predmetnih zemljišnih čestica, već da su tuženice isključive vlasnice tih čestica, materijalno je pravo pravilno primijenjeno kada je tužbeni zahtjev odbijen kao neosnovan, a protutužbeni zahtjev prihvaćen.

U reviziji se neosnovano ističe da sporni dio predmetnih zemljišnih čestica nije bio predmet ostavinskog postupka jer da se je “znalo među ostalim nasljednicima da je revident baš to zemljište dobio darovanjem od svoga djeda, koje je upravo i učinjeno zato da revident proširi okućnicu svoje kuće koju je izgradio neposredno uz cestu i da na tom dijelu izgradi gospodarski objekt, što je i učinio”.

Ti revizijski navodi u suprotnosti su sa sadržajem rješenja o nasljeđivanju iz kojeg proizlazi da su predmetne zemljišne čestice u cijelosti dosuđene majci tuženica.

Tužitelj je kao nasljednik sudjelovao u ostavinskom postupku u kojem je to rješenje doneseno, pa je s obzirom na odredbu čl. 231. Zakona o nasljeđivanju (“Narodne novine”, br. 52/71 i 47/78), tužitelj vezan tim rješenjem.

Pravilnost navedenog rješenja ne može se ispitivati i ocjenjivati u ovoj parnici, pa se u reviziji neodlučno ističe da se radi “očigledno o pogrešci ostavinskog suda koju sada trpi revident”.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev x 212/11-2, od 20. VII. 2011.

Sadržaj rješenja o nasljeđivanju

(Čl. 226. st. 2. toč. 4. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Sentenca: Rješenje o nasljeđivanju mora sadržavati odluku o novčanoj tražbini zakonskih nasljednika prema oporučnom nasljedniku bez obzira što je ta tražbina nesporna.

Kratki tekst odluke:

“Prvostupanjski je sud rješenjem odbio prijedlog zakonskih nasljednika za donošenje dopunskog rješenja s obrazloženjem da prijedlog nije takav da o njemu ovisi sastav ostavine, pa je stoga neosnovan, te da se radi o novčanoj tražbini zakonskih nasljednika, koju je oporučni nasljednik učinio nespornom i tako vjerovnici mogu tražiti od dužnika dragovoljno ispunjenje obveze ili u parnici.

Međutim, prema odredbi čl. 226. st. 2. toč. 4. Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN), rješenje o nasljeđivanju, među ostalim, treba sadržavati i to je li nasljednikovo pravo opterećeno i u čiju korist.

U ovom konkretnom slučaju zakonski nasljednici potražuju određeni novčani iznos na teret ostavine, koja je pripala oporučnom nasljedniku na temelju ostaviteljeve oporuke, koju su zakonski nasljednici priznali, s time da im se prizna i plati od strane oporučnog nasljednika to novčano potraživanje (iz osnove učinjenih izdataka za smještaj i pokop ostavitelja), koje oporučni nasljednik priznaje, pa je ovdje očito riječ o opterećenju prava oporučnog nasljednika u smislu netom navedenog propisa.”

Županijski sud u Dubrovniku, Gž-2252/07, od 7. V. 2009.

Sporazum nasljednika o diobi

(Čl. 226. st. 3. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 48/03 i 163/03).

Sentenca: Kad su nasljednici nakon smrti ostaviteljice, ali prije pokretanja ostavinskog postupka potpisali izjavu prema kojoj bi nasljednicima pripale u vlasništvo određene nekretnine, takav sporazum stranaka ne unosi se u rješenje o nasljeđivanju jer nije sklopljen u ostavinskom postupku.

Kratki tekst odluke:

“Žaliteljica pogrešno smatra da rukom ispisana “izjava” na kojoj je istinitost potpisa navedenih ostaviteljevih zakonskih nasljednika ovjerio javni bilježnik 21. ožujka 2000. godine (dva dana nakon ostaviteljičine smrti, dakle prije pokretanja ostavinskog postupka, list 4.) predstavlja sporazum o diobi nasljedstva koji se unosi u rješenje o nasljeđivanju.

Prema sadržaju te isprave, koja je, dakle, sačinjena izvan ostavinskog postupka, a na ročištu od 5. srpnja 2000. godine kad je predana u spis ostaviteljičin je sin osporio njenu valjanost, nasljednicima bi pripale u vlasništvo određene prostorije te određeni dio zemljišta.

Iz spisa, dakle, ne proizlazi da su nasljednici diobu i način diobe ostavine sporazumno predložili u ostavinskom postupku. Prema odredbi pak čl. 225. st. 3. prijašnjeg odnosno istovjetnoj odredbi čl. 226. st. 3. važećeg Zakona o nasljeđivanju samo sporazum nasljednika o diobi i načinu diobe nasljedstva sklopljen u ostavinskom postupku unosi se, ako je valjan, u rješenje o nasljeđivanju.”

Županijski sud u Dubrovniku, GŽ-319/07, od 17. V. 2007.

Djelomično rješenje o nasljeđivanju

(Čl. 225. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71, 47/78 i 56/00).

Sentenca: U ostavinskom postupku nema mjesta donošenju djelomičnog rješenja o nasljeđivanju.

Kratki tekst odluke:

“Prema odredbi čl. 172. Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN) u postupku za ostavinsku raspravu sud utvrđuje tko su nasljednici umrlog, koja imovina sačinjava njegovu ostavinu i koja prava iz ostavine pripadaju nasljednicima, zapisovnicima i drugim osobama. Prema odredbi čl. 173. ZN-a u postupku za ostavinsku raspravu primjenjuju se pravila parničnog postupka, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno. Upravo čl. 225. ZN-a utvrđuje sadržaj rješenja o nasljeđivanju, drugačije nego Zakon o parničnom postupku ("Narodne novine", br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01 i 117/03). Uzimajući u obzir ovu odredbu, rješenjem o nasljeđivanju treba odlučiti o svim pravima koja pripadaju nasljednicima, bilo da se nasljeđivanje vrši na temelju zakona ili oporuke, o svim pravima koja iz ostavine pripadaju legatarima i drugim osobama, rješenjem o nasljeđivanju odlučuje se o opsegu prava nužnih nasljednika, pa i o svim drugim pravima u smislu čl. 172. ZN-a. Prema tome, u konkretnom slučaju u ostavinskom postupku nema mjesta donošenju djelomičnog rješenja o nasljeđivanju, budući da se u ostavinskom postupku ne primjenjuje odredba čl. 329. Zakona o parničnom postupku. Ostavinski sud treba jednim rješenjem odlučiti o svemu onome što propisuje odredba čl. 172. ZN-a, osim slučajeva kada se radi o naknadno pronađenoj imovini (čl. 232. ZN-a).”

Županijski sud u Koprivnici, Gž-1354/04-2, od 24. VIII. 2004.

Sporazum o diobi

(Čl. 225. st. 3. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Nasljednopravni sporazum sunasljednika nije ugovor o darovanju, a niti se po svojim pravnim učincima može izjednačiti s takvim ugovorom.

Kratki tekst odluke:

“Neosnovano se žalbom tužiteljice osporava ovakva prosudba suda prvog stupnja. Naime, u prvostupanjskom je postupku pravilno utvrđeno da tužiteljica nije dokazala da bi bilo kakvim darovnim ugovorom prenijela nekretnine na pok. I. P., odnosno da bi sve one pravne aktivnosti i radnje koje je poduzimala u ostavinskom postupku zapravo bile ugovor o darovanju, odnosno da bi se mogle izjednačiti sa takvim pravnim poslom. To je zato jer su stranke u ostavinskom postupku sporazumno predložile diobu i način diobe, koji je sporazum ostavinski sud unio u rješenje o nasljeđivanju. Dakle, ne radi se o ugovoru o darovanju, već se radi o diobenom ugovoru sunasljednika, tj. o specifičnom nasljednopravnom sporazumu o diobi naslijeđenih nekretnina iz čl. 225. st. 3. ZN-a, koji je postao sastavni dio pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju te koji sporazum po svojoj pravnoj prirodi nije darovanje. Kod takvog stanja stvari nema ni govora o tome da bi između pok. ostavitelja i tužiteljice bilo kada i u bilo kom obliku egzistirao nekakav ugovor o darovanju, koji bi se u smislu paragrafa 948. OGZ-a, mogao osporavati. Prema tome, ako ne postoji ugovor o darovanju, tada se isti ne može niti opozivati, odnosno poništavati, kako to u ovom postupku neosnovano traži tužiteljica. Uostalom, sve što su stranke odredile u ostavinskom postupku pravomoćno je utvrđeno rješenjem o nasljeđivanju, pa se u tom smislu ovakvom tužbom ni ne može mijenjati.”

Županijski sud u Rijeci, Gž-1310/01, od 11. IX. 2002.

Jedinstvenost nekretnine

(Čl. 231. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Kad su nasljednici proglašeni suvlasnicima kuće postali su i suvlasnicima zemljišta na kojem je kuća izgrađena, u skladu s odredbama Zakona o osnovnim vlasničkopravnim odnosima, odnosno odredbama posebnih zakona što uređuju pitanja vlasništva zemljišta kad je na njemu izgrađen objekt.

Kratki tekst odluke:

“Suvlasništvo dobile su stranke rješenjem o nasljeđivanju iza smrti oca tužitelja i tuženičine bake. Za prednika stranaka (koji su bili bračni drugovi) vođen je jedinstveni ostavinski postupak i doneseno je jedno rješenje o nasljeđivanju. U ostavinskom postupku stranke su suglasno utvrdile da je kuća o kojoj se spori zajednička imovina obaju ostavitelja svakoga u 1/2 dijela, te su proglašeni nasljednicima, tako da su tužitelji dobili dio (polovicu) svog oca, a tužena dio (također polovicu) svoje bake. Rješenje o nasljeđivanju je postalo pravomoćnim. Tužitelji traže ustup u posjed svoga suvlasničkog dijela, jer kuću u cijelosti drži u posjedu tužena. Tužena u reviziji, kao i prije - tijekom prvostupanjskog

postupka i u žalbi - ističe da tužitelji nisu mogli steći pravo suvlasništva rješenjem o nasljeđivanju, jer je ono nezakonito, budući da njime nije utvrđeno je li i zemljište na kojemu je izgrađena kuća, bilo suvlasništvo prednika tužitelja (oca S.), a ono je vlasništvo njezine bake. Smatra da je ostavinski sud bio dužan jedinstveno raspraviti i pitanje vlasništva zemlje i zgrade. Stranke u ovom postupku (nasljednici obaju ostavitelja) suglasno su izjavile u ostavinskom postupku da su ostavitelji suvlasnici u jednakim dijelovima te kuće. Na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja, glede ostavinske imovine, stranke su proglašene nasljednicima kako je već navedeno, primile su rješenje o nasljeđivanju, koje nisu (ni tužena) napadali žalbama. Kako je pravilno ustvrdio drugostupanjski sud, na temelju čl. 231. Zakona o nasljeđivanju, pravomoćno rješenje o nasljeđivanju veže stranke koje su sudjelo-vale u ostavinskom postupku, dakle i tuženu pa su stranke stekle pravo suvlasništva prijeporne kuće navedenim rješenjem, a u smislu čl. 20. st. 1. ZOVO-a. Okolnost da ostavinski sud nije utvrđivao tko je vlasnik zemljišta na kojem leži zgrada, nema za posljedicu nezakonitost rješenja o nasljeđivanju. Stranke su bile suglasne o vlasništvu zgrade ostavitelja, a u smislu čl. 24. st. 1. ZOVO-a prednik je tužitelja (njihov otac) dogradnjom kuće na zemljištu svoga bračnog druga (bake tužene) stekao i pravo suvlasništva na zemljištu na kojemu je izgrađena kuća (a i na zemljištu koje je nužno za redovitu uporabu građevnog objekta - kuće) pa su stranke (i tužitelji) uz suvlasništvo zgrade naslijedile i suvlasništvo odgovarajućeg dijela zemljišta - čestice na kojemu je podignuta ta kuća.»

Vrhovni sud Hrvatske, Rev-1704/90, od 6. XII. 1990.

Rješenje o nasljeđivanju kao ovršna isprava - pogrebni troškovi ostavitelja

(Čl. 145. st. 1. i 3. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 48/03 i 163/03).

Sentenca: Pravomoćno rješenje o nasljeđivanju u kojem su navedeni troškovi pogreba ostavitelja kao dugovanje ostavitelja, nije ovršna isprava.

Kratki tekst odluke:

“Činjenica je da rješenje o nasljeđivanju glede obveze namirenja predmetnog potraživanja ne može predstavljati ovršnu ispravu, jer u namirenju određenog dugovanja nije navedeno o čijem se potraživanju radi, a isto tako rješenje ne sadrži kondemnatorni dio iz kojeg bi slijedila obveza na isplatu dijela dugovanja. Međutim, prema pravnim posljedicama navedena odredba rješenja o nasljeđivanju predstavlja pravno relevantnu činjenicu, na kojoj se može temeljiti prvostupanjska odluka o obvezi tuženika za naknadu dijela dugovanja prema tužiteljici, s obzirom da je to dugovanje utvrđeno u ostavinskom postupku, a Zakon o nasljeđivanju obvezuje nasljednike na namirenje dugovanja u skladu sa zakonskim kriterijima.”

Županijski sud u Varaždinu, Gž-1058/06-2, od 30. X. 2006.

Prijedlog sudu za identifikaciju nekretnine

(Čl. 342. st. 1. Zakona o parničnom postupku - "Narodne novine", br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01 i 117/03).

Sentenca: Ako u pravomoćnom rješenju o nasljeđivanju nije identificirana jedna od nekretnina koja

predstavlja ostavinsku imovinu, već je navedena samo opisno, bez oznake katastarskog broja i općine, sud prvog stupnja dužan je na zahtjev nasljednika provesti identifikaciju te nekretnine, te po potrebi angažirati vještaka ili zatražiti izjašnjenje nadležnog katastarskog ureda i pribaviti zemljišnoknjižne podatke za tu nekretninu, te za tu nekretninu donijeti dopunsko rješenje u kojem će točno odrediti broj čestice i katastarske općine u kojoj se nalazi nekretnina te će ujedno naložiti provedbu istog u zemljišne knjige.

Kratki tekst odluke:

“Naime, jedan od nasljednika podnio je sudu prijedlog radi ispravka pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju iz 1987., a u smislu da se nekretnina koja je u tom rješenju navedena opisno - samo nazivom nekretnine, sada točno označava brojem katastarske općine i čestice. Sud prvog stupnja pritom valja upozoriti da se odluke u ostavinskom postupku donose u obliku rješenja, i to rješenja o nasljeđivanju, rješenja o naknadno pronađenoj ostavinskoj imovini, rješenja o obustavi postupka zbog nepostojanja ostavinske imovine ili pak rješenja o upućivanju nasljednika na parnicu radi spora iz ostavinske imovine. Isto tako može se donijeti i dopunsko rješenje, odnosno može se ispraviti rješenje u skladu s odredbama Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP). Identifikacija nekretnine nije sastavni dio sudske odluke u ostavinskom postupku, to nije dio o čemu bi se trebalo odlučivati u izreci rješenja, već je identifikacija nekretnine procesna radnja koja prethodi donošenju jednog od gore navedenih rješenja. Osim toga, radnja identifikacije ostavinske imovine je radnja koju provodi ostavinski sud, a ne stranka u postupku, pri čemu iz samog predmeta nije uopće vidljivo na temelju čega je to nasljednik K. I. proveo tu navodnu identifikaciju nekretnine koja bi bila predmet nasljeđivanja. O ispravljanju presude i rješenja u smislu odredbe radi se o u slučaju kada u smislu čl. 342. st. 1. ZPP-a dođe do pogreške u imenima i brojevima, te druge očite pogreške u pisanju i računanju, nedostatka u obliku i nesuglasnost prijepisa presude ili rješenja s izvornikom, a o čemu se u konkretnom slučaju očito nije radilo, iako je podnositelj prijedloga predložio upravo ispravak pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju. U nastavku postupka sud prvog stupnja otklonit će počinjenu bitnu povredu odredaba parničnog postupka, pozvati sve nasljednike i raspraviti zahtjev za dopunu pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju točnim oznakama nekretnine, a ne za ispravak pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju. Posebno kod toga sud prvoga stupnja vodit će računa da je identifikacija ostavinske imovine radnja koju provodi upravo ostavinski sud, te će u tu svrhu po potrebi angažirati i odgovarajućeg vještaka ili pak zatražiti izjašnjenje nadležnog katastarskog ureda, te pribaviti i zemljišnoknjižne podatke za predmetne nekretnine, a kako bi se u eventualnoj dopuni rješenja ujedno mogla i naložiti provedba istog u zemljišnoj knjizi.”

Županijski sud u Varaždinu, Gž-702/06-2, od 10. VIII. 2006.

Izvanknjižna nekretnina

(Čl. 1. st. 1. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 52/71, 47/78 i 56/00).

Sentenca: Pravomoćno rješenje o nasljeđivanju obvezujuće je u odnosu na nasljednike koji su sudjelovali u ostavinskom postupku, s time da za utvrđenje koja nekretnina predstavlja ostavinsku imovinu i u kojem dijelu, nije odlučno što je ista u rješenju o nasljeđivanju navedena kao izvanknjižna nekretnina, ako su nasljednici u ostavinskom postupku suglasno deklarirali istu kao nekretninu u samovlasništvu ostavitelja.

Kratki tekst odluke:

“Ostavinskim postupkom se u smislu čl. 1. st. 1. Zakona o nasljeđivanju uređuje pravo nasljeđivanja (iza konkretnog ostavitelja). Učinak pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju (prema tekstu Zakona o nasljeđivanju važećeg u vrijeme donošenja pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju iza J. K.) veže stranke koje su sudjelovale u postupku u ostavinskom postupku, ako im nije priznato pravo da svoj zahtjev ostvaruju u parnici. Dakle, navedeno rješenje o nasljeđivanju obvezujuće je u odnosu na nasljednike koji su sudjelovali u postupku iza pok. J. K., što uključuje i njegovu suprugu M. K., pa se dio predmetne imovine nakon donošenja rješenja ne može smatrati imovinom M. K., niti se ta ostavinska imovina može “preraspoređivati” rješenjem o naknadno pronađenoj ostavinskoj imovini. Za utvrđenje koja nekretnina predstavlja ostavinsku imovinu, i u kojem dijelu, nije odlučno to da je predmetna nekretnina u rješenju o nasljeđivanju navedena kao izvanknjižna nekretnina, i da je jednim dijelom bila uknjižena na ostavitelja J. K. s obzirom da su nasljednici u ostavinskom postupku, prije njegove pravomoćnosti, suglasno deklarirali predmetnu nekretninu kao nekretninu u samovlasništvu ostavitelja. Zbog navedenoga ovaj Sud je na temelju odredbe čl. 380. toč. 2. Zakona o parničnom postupku u vezi s čl. 173. Zakona o nasljeđivanju (“Narodne novine”, br. 52/71, 47/78 i 56/00), u vezi s čl. 253. st. 1. i 2. Zakona o nasljeđivanju (“Narodne novine”, br. 48/03, 163/03 i 35/05) odbio žalbu žalitelja kao neosnovanu i potvrdio pobijano rješenje. Treba napomenuti da prema prihvaćenom stajalištu sudske prakse sudionici ostavinskog postupka mogu i poslije pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju tužbom tražiti stvar koja se vodila kao stvar ostavine ako se tužbeni zahtjev zasniva na pravu vlasništva ili na nekoj drugoj pravnoj osnovi nezavisnoj od nasljedstva, jer pravomoćno rješenje o nasljeđivanju veže stranke koje su sudjelovale u ostavini samo glede odluke o pravu nasljedstva i legata.”

Županijski sud u Varaždinu, GŽ-183/09-2, od 2. IV. 2009.

Presuđena stvar

(Čl. 232. st. 1. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03 i 163/03).

Sentenca: Rješenje o nasljeđivanju u odnosu na tužiteljicu koja je sudjelovala u ostavinskom postupku i dala valjanu nasljedničku izjavu kojom je vlastoručnu oporuku priznala istinitom i pravovaljanom, ima značaj presuđene stvari.

Kratki tekst odluke:

“Na opisanom činjeničnom supstratu prvostupanjski sud temelji svoje stajalište da u skladu s odredbom čl. 232. st. 1. Zakona o nasljeđivanju pravomoćno rješenje o nasljeđivanju veže stranke koje su sudjelovale u postupku ostavinske rasprave, ako im nije priznato pravo da svoj zahtjev ostvare u parnici, a s obzirom da je tužiteljica sudjelovala u ostavinskom postupku na način koji je prethodno iznesen i da je znala da je pok. suprug bio djelomično poslovno sposoban, to je nedvojbeno već tada mogla isticati prigovore vezane uz oporuku pok. supruga, pa budući da to nije učinila, to rješenje o nasljeđivanju iza pok. J. M. u odnosu na parnične stranke ima značaj - presuđene stvari. Naime, tužiteljica je u provedenom ostavinskom postupku dala valjanu nasljedničku izjavu kojom je vlastoručnu oporuku svog supruga sačinjenu u korist njihove zajedničke kćeri priznala istinitom i pravovaljanom, i nije tražila nužni dio iz ostavinske imovine - što jasno proizlazi iz sadržaja rješenja o nasljeđivanju broj O. __/06-5 od 12. travnja 2007. a što tužiteljica tijekom trajanja prvostupanjskog postupka nije niti osporavala. Činjenica koju navodi tužiteljica u prilog tvrdnji o ništavosti suprugove oporuke, dakle njegovo djelomično lišenje poslovne sposobnosti, ne podrazumijeva automatizmom i njegovu nesposobnost za rasuđivanje, koji termin je vrlo širokog značenja i kao pravna kategorija podrazumijeva prije svega

ono oporučiteljevo stanje u kojem je on sposoban shvatiti prirodu i značenje svojih postupaka, a koja sposobnost može, ali i ne mora biti ograničena ili diskvalificirana bolestima, lijekovima i drugim utjecajima na oporučitelja. No, neovisno o navedenome, od isključivog i odlučnog značaja jest činjenica što je tužiteljica sudjelovala u provedenom ostavinskom postupku iza pok. supruga, da je tada priznala valjanom predmetnu oporuku znajući za potencijalnu mogućnost utjecaja suprugova dugogodišnjeg alkoholizma na njegovu sposobnost za rasuđivanje, pa je prvostupanjski sud potpuno pravilno i osnovano primijenio odredbu čl. 232. Zakona o nasljeđivanju i odbio njezin tužbeni zahtjev.”

Županijski sud u Varaždinu, Gž-1205/07-2, od 1. IV. 2008.

Upućivanje na parnicu

(Čl. 231. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Pravomoćno rješenje o nasljeđivanju veže stranke koje su sudjelovale u ostavinskom postupku ukoliko im nije priznato pravo da svoj zahtjev ostvaruju u parnici.

Kratki tekst odluke:

“Iz utvrđenja nižestupanjskih sudova proizlazi da je iza pok. P.I. oca tužitelja koji je umro 5. studenog 1992. proveden ostavinski postupak u kojem su sudjelovali tužitelj, tužena i pok. P.C., majka stranaka, te je pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju kao jedina nasljednica proglašena majka tužitelja P.C. Utvrđeno je da je predmet ostavinskog postupka iza pok. P.I. bila identična imovina koja je predmet tužbenog zahtjeva u ovom predmetu, te u tom ostavinskom postupku iza pok. P.I., između stranaka nije bilo spora o veličini ostavine, niti je tužitelj osporio oporuku temeljem koje je imovina raspoređena.

S obzirom na ovakva utvrđenja, pravilno su nižestupanjski sudovi primijenili materijalno pravo iz čl. 231. ZN, jer pravomoćno rješenje o nasljeđivanju veže stranke koje su sudjelovale u postupku ostavinske rasprave ukoliko im nije priznato pravo da svoj zahtjev ostvaruju u parnici, što u konkretnom predmetu nije bio slučaj. S obzirom da već sam tužitelj u tužbi tvrdi da je osnova njegovog potraživanja sudjelovanje u izgradnji kuće u razdoblju od 1970. do 1982., on je već u ostavinskom postupku iza pok. oca P.I. mogao istaknuti taj prigovor i tražiti izdvajanje sporne imovine temeljem odredbe čl. 37. ZN, što on u tom ostavinskom postupku nije učinio. Budući da to nije učinio, takav zahtjev ne može s uspjehom isticati niti sada, jer odluka ostavinskog suda u postupku iza pok. P.I., u odnosu na parnične stranke, ima značaj presuđene stvari.”

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 1519/98, od 16. V. 2001.

10. PRIVREMENE MJERE I PRAVNI LIJEKOVI

Odricanje nasljednika od prava na žalbu

(Čl. 349. u vezi s čl. 381. Zakona o parničnom postupku - "Narodne novine", br. 53/91, 91/92 i 112/99).

Sentenca: Nasljednici se mogu odreći prava na žalbu protiv rješenja o nasljeđivanju tek nakon što im bude uručeno (ako rješenje o nasljeđivanju nije objavljeno).

Kratki tekst odluke:

"Prije svega valja reći da je ostavinska rasprava održana 31. kolovoza 2001. godine, a nakon što su zakonski nasljednici prvog nasljednog reda M. P. i A. P., djeca ostaviteljice, dali nasljedničke izjave, donijeto je rješenje o tome da će se rješenje o nasljeđivanju donijeti pisanim putem, a ujedno su se navedeni zakonski nasljednici odrekli prava na žalbu protiv rješenja o nasljeđivanju. Rješenje o nasljeđivanju izrađeno je 5. rujna 2001. godine i nakon toga otpremljeno strankama. Prednje odricanje od prava žalbe nije pravno valjano, jer su se nasljednici mogli odreći prava na žalbu protiv rješenja o nasljeđivanju tek nakon što im ono bude uručeno ukoliko nije bilo objavljeno. Kao što je navedeno, nasljednici su se odrekli prava na žalbu 31. kolovoza 2001., dok je rješenje izrađeno tek 5. rujna 2001., kad je i otpremljeno strankama. Prema tome, nasljednik M. P. ima pravo na žalbu."

Županijski sud u Varaždinu, GŽ-68/03, od 6. II. 2003.

Primjena odredaba Ovršnog zakona

(Čl. 202. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Sud neće nasljedniku odrediti privremenu mjeru radi zaštite ostavine prema odredbama Ovršnog zakona, jer se ne radi o osiguranju tražbine koja će se ostvarivati u ovršnom postupku, već će poduzeti radnje radi osiguranja ostavine prema odredbama Zakona o nasljeđivanju.

Kratki tekst odluke:

"Rješenjem Općinskog suda u B. br. Ovr-913/03-3 od 10. srpnja 2003. godine, na prijedlog predlagatelja osiguranja M. J., radi osiguranja njegove nenovčane tražbine, kao nasljednika iza pok. J. J. određena je privremena mjera zabrane protivnicima osiguranja D. J. i M. J. da otuđe ostavinsku imovinu J. J. i to tri krave, jedno tele, četiri krmače i neutvrđeni broj prasadi, te oduzimanje te stoke od protivnika osiguranja i povjeravanje na čuvanje predlagatelju osiguranja. Istim rješenjem je određeno trajanje navedene privremene mjere do pravomoćnog okončanja ostavinskog postupka u spisu br. O-432/03, te su protivnici osiguranja obvezani predlagatelju naknaditi trošak postupka u iznosu od 793,00 kune.

Protiv citiranog rješenja žalbu izjavljuju protivnici osiguranja zbog pogrešne primjene odredaba Ovršnog zakona, te predlažu da ga Županijski sud u B. ukine.

Žalba je osnovana.

Odredbom čl. 292. do 307. Ovršnog zakona regulirano je osiguranje novčanih i nenovčanih tražbina izdavanjem privremenih mjera, pri čemu je čl. 293. citiranog Zakona propisano da se privremena mjera može predložiti prije pokretanja i tijekom sudskog ili upravnog postupka, te nakon završetka tih

postupaka, sve dok ovrha ne bude provedena.

Nedvojbeno je da je ostavinski postupak sudski postupak u kojem se odlučuje o nasljednom pravu predlagatelja osiguranja na ostavini iza pok. J. J.

Međutim, nasljedno pravo na dijelu imovine ostavitelja, tj. tražbina čije osiguranje predlagatelj osiguranja traži izdavanjem predmetne privremene mjere, ne predstavlja tražbinu koja bi se ostvarivala u ovršnom postupku prema odredbama Ovršnog zakona, koje reguliraju prinudno ostvarenje tražbina. Naime, nasljedno pravo na imovini ostavitelja, koje bude utvrđeno donošenjem rješenja o nasljeđivanju u ostavinskom postupku, prinudno se ne ostvaruje u ovršnom postupku, već nasljednik može eventualno tražiti diobu tog nasljedstva u izvanparničnom postupku, ukoliko ta dioba nije izvršena već u samom ostavinskom postupku.

Osim toga, Zakon o nasljeđivanju sadrži posebne odredbe koje imaju svrhu osiguranja ostavinske imovine i nasljednih prava sunasljednika, kao što je odredba čl. 134. Zakona o nasljeđivanju koja propisuje postavljanje staratelja ostavine, čl. 148. koja propisuje postavljanje upravitelja ostavine, te na kraju odredbe čl. 195. do 203. koje reguliraju vršenje popisa i procjenu ostavinske imovine. Prema tome, predlagatelj osiguranja kao jedan od sunasljednika iza pok. J. J. u mogućnosti je ostvariti zaštitu ostavinske imovine, te svojih nasljednih prava, u ostavinskom postupku koji se vodi u spisu br. O-432/03, u smislu naprijed citiranih odredaba Zakona o nasljeđivanju.»

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-916/03-2, od 31. VII. 2003.

ŽUPANIJSKI SUD U VIROVITICI

Gž-1358/05-2

Sentenca: Privremene mjere u ostavinskom postupku mogu se donijeti samo na prijedlog nasljednika, zapisovnika ili druge osobe koja ostvaruje neko pravo iz ostavine, i samo radi osiguranja stvari i prava iz ostavine, a ne i na prijedlog ostaviteljevih vjerovnika, u svrhu osiguranja njihovih tražbina prema ostavitelju.

REPUBLIKA HRVATSKA

RJEŠENJE

Županijski sud u Virovitici kao sud drugog stupnja, po sucu toga suda Vladimiru Ferenčeviću kao sucu pojedincu, u ostavinskom postupku iza pok. M. V., s posljednjim prebivalištem u V., povodom prijedloga predlagatelja osiguranja Ž. G. iz V., protiv protivnika osiguranja M. V. sada S., iz S. i C. G., B., radi određivanja privremene mjere, rješavajući žalbu nasljednice M. S. protiv rješenja Općinskog suda u Virovitici broj O-506/05-8 od 26. listopada 2005. godine, dana 28. studenoga 2005. godine,

riješio je

Žalba se uvažava, pa se pobijano rješenje Općinskog suda u Virovitici broj O-506/05-8, od 26. listopada 2005. godine ukida, a prijedlog za osiguranje određivanjem privremene mjere se odbacuje.

Obrazloženje

Na prijedlog Ž. G., koja je u ovome ostavinskom postupku prijavila svoju tražbinu prema ostavitelju, prvostupanjski sud je donio pobijano rješenje, izreka kojeg u cijelosti glasi:

«Radi namirenja novčane tražbine predlagatelja osiguranja određuje se privremena mjera:

I. Nasljednici V. M. – protivniku osiguranja M. V., sada S. iz B., (B.) Državna zajednica S. i C. G., zabranjuje se otuđenje i opterećenje pokretnina koje se nalaze u stambenim objektima izgrađenim na čkbr. 4518/5 sa 151 čhv, čkbr. 4518/3 sa 74 čhv i čkbr. 4522/4 sa 125 čhv, sve upisane u z.k.ul.br. 8912 k.o. V., te se određuje povjeravanje tih pokretnina na čuvanje Ž. G. iz V.

II. Zabrana se smatra provedenom dostavom nasljednici M. V. iz B. (B.), Državna zajednica S. i C. G.

III. Učinak zabrane određen u točki I. ovog rješenja jest da nasljednica M. V. iz B. (B.), Državna zajednica S. i C. G., odgovara vjerovniku – predlagatelju osiguranja Ž. G. iz V. za štetu koju joj je nanijela time što je nakon dostave zabrane postupila protivno zabrani.

IV. Otuđenje i opterećenje pokretnina navedenih u točki I. ovog rješenja koje bi nasljednica M. V., sada S. iz B. (B.), Državna zajednica S. i C. G., obavila protivno zabrani bez pravnog su učinka u odnosu na vjerovnika – predlagatelja osiguranja Ž. G. iz V.»

Protiv ovoga rješenja žalbu podnosi nasljednica M. S.

Žalba je osnovana.

Sukladno odredbi čl. 202. Zakona o nasljeđivanju (u daljnjem tekstu: ZN), ostavinski sud je ovlašten donijeti privremenu mjeru samo u svrhu osiguranja stvari i prava iz ostavine i samo na prijedlog stranke u ostavinskom postupku.

Predlagateljica osiguranja ne navodi da bi ona u ovome ostavinskom postupku imala biti nasljednikom ili zapisovnikom, a niti da bi imala ostvarivati bilo kakva prava iz ostavine. Ona, naime, navodi da ima dospjelu tražbinu prema ostavitelju.

Dakle, predlagateljica osiguranja nije stranka u ostavinskom postupku iza pok. M. V. (čl. 179. ZN-a), pa sukladno odredbi čl. 202. ZN-a niti ne ostvaruje pravo predlagati donošenje ovakve privremene mjere, kojoj je svrha osiguranje stvari i prava iz ostavine i to u interesu nasljednika, a ne i osiguranje tražbine ostaviteljevih vjerovnika.

Usvojivši ovakav prijedlog prvostupanjski sud je počinio bitnu povredu odredaba postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 8. Zakona o parničnom postupku, pa je primjenom čl. 369. st. 3. istog Zakona, imajući u vidu da je sud rješavao po prijedlogu neovlaštene osobe, valjalo žalbu uvažiti, ukinuti pobijano rješenje i odbaciti prijedlog za osiguranje.

Pri tome valja reći da predlagateljica, kao vjerovnik ostavitelja, može tražiti osiguranje svoje tražbine u ovome ostavinskom postupku samo na način da u smislu čl. 140. ZN-a traži odvajanje ostavine od imovine nasljednika. U svome podnesku od 21. listopada 2005. godine predlagateljica stavlja i ovakav

prijedlog, pa će ga u nastavku ostavinskog postupka sud razmotriti i po potrebi zatražiti da se isti dopuni. Pri mogućem usvajanju ovakvoga prijedloga imati će u vidu kako iz navoda predlagateljice ne proizlazi da bi do sada ona pokrenula postupak radi ostvarenja tražbine radi koje traži osiguranje odvajanjem ostavine (čl. 140. st. 6. ZN-a).

U Virovitici, 28. studenoga 2005. godine.

S U D A C

Vladimir Ferenčević, v. r.

Ostavinski postupak

(Čl. 285. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku - "Narodne novine", br. 117/03 te čl. 190. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Sentenca: Iako je čl. 190. Zakona o nasljeđivanju određeno da u ostavinskom postupku nisu dopušteni izvanredni pravni lijekovi osim zahtjeva za zaštitu zakonitosti, kad je rješenje o nasljeđivanju doneseno nakon 1. prosinca 2003. godine, protiv tog rješenja može se podnijeti revizija iz čl. 382. st. 2. Zakona o parničnom postupku.

Kratki tekst odluke:

“Prvostupanjski sud je odbacio reviziju izjavljenu protiv rješenja Županijskog suda u. D. od 23. studenoga 2011. godine pozivom na odredbu čl. 190. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", br. 48/03, 163/03 i 35/05 - dalje: ZN), kojom je propisano da u ostavinskom postupku nisu dopušteni izvanredni pravni lijekovi osim zahtjeva za zaštitu zakonitosti. S obzirom na to da je rješenje o nasljeđivanju doneseno 28. prosinca 2010. godine, pravilno su u konkretnom slučaju primijenjene procesne odredbe iz ZN-a (čl. 253. st. 2. ZN-a).

U ostavinskom postupku na odgovarajući se način primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku, ako Zakonom o nasljeđivanju nije drukčije određeno (čl. 175. st. 2. ZN-a).

Prilikom donošenja pobijane odluke, prvostupanjski sud je ispustio iz vida da je odredbom čl. 285. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", br. 117/03), koji je stupio na pravnu snagu 1. prosinca 2003. godine, propisano da se u sudskim postupcima u kojima se na odgovarajući način primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) zahtjev za zaštitu zakonitosti ne može izjaviti ako je postupak pred prvostupanjskim sudom okončan nakon stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama ZPP-a, a to je bilo 1. prosinca 2003. godine (čl. 285. st. 1. Zakona o izmjenama i dopunama ZPP-a). U tom postupku može se podnijeti revizija iz čl. 382. st. 2. ZPP-a (st. 2. istog članka).

S obzirom na to da se u ostavinskom postupku na odgovarajući način primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku i činjenicu da je postupak pred prvostupanjskim sudom okončan nakon stupanja na snagu odredbe čl. 285. Zakona o izmjenama i dopunama ZPP-a ("Narodne novine", br. 117/03), proizlazi da se u ovom predmetu ne može podnijeti zahtjev za zaštitu zakonitosti, ali se može podnijeti izvanredna revizija iz čl. 382. st. 2. ZPP-a.”

Županijski sud u Dubrovniku, Gž-631/12, od 2. VII. 2012.

Isticanje žalbe protiv ukinutog rješenja o nasljeđivanju javnog bilježnika

(Čl. 187. st. 2. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 48/03, 63/03 i 35/05).

Sentenca: Protiv rješenja suda kojim je rješenje o nasljeđivanju javnog bilježnika ukinuto nije dopuštena posebna žalba pa će se eventualne nepravilnosti u donošenju tog rješenja moći isticati tek u žalbi protiv rješenja o nasljeđivanju.

Kratki tekst odluke:

"Rješenjem označenim u izreci, povodom prigovora, ukinuto je u cijelosti rješenje o nasljeđivanju od 19. rujna 2005. godine što ga je kao povjerenik suda u ostavinskom postupku donio javni bilježnik.

To rješenje pobija ostaviteljčin sin.

Žalba je nedopuštena.

Pobijanim je rješenjem, u smislu čl. 187. st. 2. Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN), sud samo ukinuo rješenje o nasljeđivanju, a nije odlučio o ukinutom dijelu tog rješenja.

Prema odredbi pak čl. 187. st. 4. ZN, protiv rješenja suda kojim je rješenje javnog bilježnika u cijelosti ili djelomično ukinuto nije dopuštena samostalna žalba. To znači da će se moći pobijati žalbom tek rješenje o nasljeđivanju (čl. 226. ZN), ili djelomično rješenje o nasljeđivanju (čl. 231. ZN), odnosno posebno rješenje o zapisu (čl. 230. ZN), što će ga sud donijeti nakon što provede radnje koje ocijeni potrebnim (čl. 187. st. 3. i 5. ZN). U toj će se žalbi moći eventualno prigovarati i to da je prigovor protiv rješenja javnog bilježnika podnesen po proteku roka iz čl. 185. ZN pa će drugostupanjski sud u tom slučaju odlučivati i o takvom prigovoru.»

Županijski sud u Dubrovniku, Gž. 880/06, od 15. II. 2007.

11. ZASTARA PRAVA ZAHTIJEVATI OSTAVINU

Držanje stvari po imovinskopravnoj osnovi

(Čl. 138. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Sentenca: Kad jedan od nasljednika drži stvar ostavine u posjedu na osnovi neke druge pravne osnove, a ne na temelju nasljednog prava, radi se o vlasničkoj, a ne o nasljedničkoj tužbi, te se zastara takve tužbe prosuđuje po pravilima imovinskog, a ne nasljednog prava.

Kratki tekst odluke:

"Predmet ove parnice je traženje tužitelja da se utvrdi da u ostavinu pok. (oca stranaka) ulazi 1/2 obiteljske kuće sa svim pomoćnim objektima i zemljištem neophodnim za uporabu zgrade, pa stoga i

njemu kao nasljedniku pokojnog oca pripada i 1/8 suvlasničkog dijela predmetne nekretnine. Traži se i suposjed iste, a predmetna nekretnina je uknjižena na tuženu, i to na temelju pravomoćne odluke tog suda, te darovnog ugovora od 16. kolovoza 1990. godine.

Tuženica tijekom postupka, a u žalbi smatra da se radi o nasljedničkoj tužbi (hereditatis petitio), te da je tužitelj u odnosu na tuženicu izgubio pravo na podnošenje tužbe.

Međutim, ovaj prigovor tuženice ne stoji jer je nasljednička tužba, “pravo zahtijevati ostavinu kao nasljednik” moguća samo između osoba koje se spore o pravu nasljedstva od kojih jedan ističe svoje jednako ili jače pravo nasljedstva naspram osobe koja posjed stvari ostavine također temelji na pravu nasljedstva, a u konkretnom slučaju iz dosadašnjeg utvrđenog činjeničnog stanja nije utvrđeno da tuženica drži neku ostavinu odnosno ista je na temelju pravomoćne odluke svog prednika i na temelju ugovora o darovanju vlasnica predmetne nekretnine.

Dakle, riječ je zapravo o svojevrsnoj vlasničkoj tužbi (tužitelj je jedan od univerzalnih sukcesora svog oca, koji je i otac tuženice, a sporna je nekretnina - koja je prema navodima tuženice izgrađena za vrijeme trajanja bračne zajednice, i to na zemljištu majke stranaka) kojoj ima mjesta protiv svakog tko drži stvari ostavine u posjedu na osnovi neke druge pravne osnove, a ne na temelju nasljednog prava. Stoga ovoj tužbi ima mjesta i protiv nasljednika ako drži stvari ostavine po nekoj drugoj, a ne nasljednopravnoj osnovi. A to dalje znači da se zastara takve tužbe prosuđuje po pravilima građanskog (imovinskog) prava, a ne nasljednog prava.”

Županijski sud u Dubrovniku, Gž- 1290/05, od 5. VII. 2007.

Rok za pokretanje parnice

(Čl. 144. i 235. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 52/71, 47/78 i 56/00).

Sentenca: Pravo na pokretanje parnice u rokovima i zbog razloga zbog kojih se može zahtijevati ponavljanje parničnog postupka imaju samo osobe koje su kao stranke sudjelovale u ostavinskoj raspravi, dok osobe koje nisu vezane pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju mogu to učiniti samo u rokovima iz čl. 144. Zakona o nasljeđivanju.

Kratki tekst odluke:

“Prigovor da je ovakav zahtjev zastario prvostupanjski je sud pravilno ocijenio osnovanim.

Naime, ostavitelj je umro 27. kolovoza 1950. godine, a tužba s navedenim zahtjevom podnesena je 2001. godine. Međutim, u smislu odredbe čl. 144. Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN) koji je u odnosno vrijeme na snazi, sada bitno istovjetnoj odredbi čl. 138. pozitivnog Zakona o nasljeđivanju (“Narodne novine”, br. 48/03, 163/03 i 35/05), pravo zahtijevati ostavinu kao nasljednik ostavitelja zastarijeva prema poštenom posjedniku za godinu dana od dana kad je nasljednik saznao za svoje pravo iza posjednika ostavine, a najkasnije za 10 godina računajući za zakonskog nasljednika od ostaviteljeve smrti, a za oporučnog nasljednika od proglašenja oporuke, dok prema nepoštenom posjedniku ovo pravo zastarijeva u roku od 20 godina.

Žalitelji pogrešno smatraju da svoj zahtjev temelje na odredbi čl. 235. ZN (odnosno sada čl. 237. ZN koji odgovara dosadašnjem čl. 235. ZN), budući da postoje uvjeti za ponavljanje postupka prema

odredbi čl. 421. st. 1. toč. 2. Zakona o parničnom postupku («Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05), a zahtjev za ponavljanje postupka zbog takve postupovne povrede ne zastarijeva, nije zastario ni njihov u ovoj parnici istaknuti tužbeni zahtjev.

Međutim, u smislu odredbe čl. 231. (odnosno sada čl. 232. ZN), pravo na pokretanje parnice u rokovima i zbog razloga zbog kojih se može zahtijevati ponavljanje parničnog postupka imaju samo osobe koje su kao stranke (nasljednici, zapisovnici i druge osobe koje ostvaruju neko pravo iz ostavine) sudjelovale u ostavinskoj raspravi ili su na nju bile uredno osobno pozvane, dakle osobe koje su vezane pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju. Osobe pak koje nisu vezane pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju, kao u ovom slučaju tužitelji, mogu putem parnice pobijati ono što je utvrđeno pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju, ali u rokovima iz čl. 144. (sada čl. 138.) ZN.»

Županijski sud u Dubrovniku, GŽ-708/03, od 12. I. 2006.

Subjektivni rok

(Čl. 144. Zakona o nasljeđivanju - «Narodne novine», br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Za nasljednika je subjektivni rok ograničen objektivnim rokom koji se ne može produljiti pa stoga pravo zahtijevati ostavinu prema nesavjesnom držatelju zastaruje za 20 godina od smrti ostavitelja.

Kratki tekst odluke:

“Opravdavajući reviziju tužitelji navode da su nižestupanjski sudovi pogrešno primijenili čl. 144. Zakona o nasljeđivanju («Narodne novine», br. 52/71 i 47/78 - dalje: ZN), jer da tužitelji ne zahtijevaju ostavinu kao nasljednici svojih predaka, pa da su stoga neosnovano sudovi odbili tužbeni zahtjev zbog zastare pozivom na citirani propis.

Naime, tužitelji tvrde da su tužbu podnijeli kao izvanknjižni vlasnici, pa kako su tuženici pogrešno uknjiženi kao vlasnici spornih nekretnina traže ispravak u zemljišnim knjigama. Stoga smatraju da je na konkretan slučaj trebalo primijeniti Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, a ne ZN.

Tužitelji nisu u pravu.

U smislu čl. 144. ZN pravo zahtijevati ostavinu kao nasljednik ostavitelja zastaruje prema savjesnom držaocu za godinu dana od kada je nasljednik saznao za svoje pravo i za držaoca ostavine, a najkasnije za 10 godina računajući za zakonskog nasljednika od smrti ostaviočeve, a za oporučnog nasljednika od proglašenja oporuke.

Prema nesavjesnom držaocu ovo pravo zastarijeva za 20 godina.

Sudovi su pravilno primijenili čl. 144. ZN, jer se radi o tužbi hereditatis petitis, budući tužitelji zahtijevaju ostavinu kao zakonski nasljednici od sunasljednika - tuženika.

Naime, prvostupanjski sud je utvrdio, a drugostupanjski sud prihvatio utvrđenja prvostupanjskog suda iz čega proizlazi:- da su tužitelji i tuženici zakonski nasljednici ostaviteljice, koja je preminula dana 31. ožujka 1947. godine,

- da je obim ostavinske imovine i visina njihovog nasljedničkog udjela utvrđena rješenjem o nasljeđivanju br. O-121/90 od 18. rujna 1991. godine Općinskog suda u S. G.,

- da rješenjem o nasljeđivanju nisu obuhvaćene nekretnine koje su predmet tužbenog zahtjeva, te da su tuženici ishodili upis u zemljišnim knjigama na predmetnim nekretninama temeljem pravomoćnih odluka uz tvrdnju da su vlasništvo stekli preko svojih prednika i njihovim nasljeđivanjem, i temeljem dosjelnosti, što znači da se tuženici nalaze u posjedu istih.

U smislu citirane odredbe iz čl. 144. st. 1. ZN, a kako se radi o zakonskom obliku nasljeđivanja dužina subjektivnog roka ograničena je objektivnim rokom koji se ne može produljiti, a koji u odnosu na savjesnog držitelja stvari zastarijeva za 10 godina, a u odnosu na nesavjesnog držitelja rok zastare je 20 godina.

Kako je ostaviteljica preminula 1947. godine ovi rokovi računaju se od dana 11. srpnja 1955. godine, kada je stupio na snagu ZN, a temeljem čl. 241. st. 2. ZN.

Pravilno je zaključio drugostupanjski sud, kad bi pošli od utvrđenja da bi nekretnine bile sastavni dio ostavine kao i od pretpostavke da bi tuženici kao posjednici bili nesavjesni držatelji spornih nekretnina rok od 20 godina je protekao budući da je parnica pokrenuta tužbom 1991. godine.

Stoga su tužitelji u odnosu na tuženike izgubili pravo na nasljedničku tužbu.

Tvrdnje tužitelja da se radi o vlasničkoj tužbi nisu prihvatljive, jer to ne proizlazi iz činjeničnog supstrata niti iz postavljenog tužbenog zahtjeva, a sud u smislu čl. 2. ZPP-a odlučuje u granicama postavljenog zahtjeva.”

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 1058/98, od 13. III. 2002.

12. OSTAVINSKI POSTUPAK - RAZNO

VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: Gžzp 177/07-2

Sentenca: Iz odredbe čl. 241. ZON proizlazi da javni bilježnici kao sudski povjerenici provode radnje i donose odluke u ostavinskom postupku sukladno odluci suda o povjeravanju i odredbama zakona te da sud može iz važnih razloga uvijek oduzeti javnom bilježniku daljnje provođenje ostavinske rasprave koje mu je povjereno i raspravu sam provesti ili povjeriti drugom javnom bilježniku. Stoga je pogrešan zaključak prvostupanjskog suda da nisu ostvarene pretpostavke iz odredbe čl. 27. st. 1. Zakona o sudovima («Narodne novine» 150/05, 16/07 dalje: ZS), zbog toga što se ostavinski postupak vodi pred javnim bilježnikom, a ne pred sudom. Upravo suprotno proizlazi iz svega navedenog jer se radi o jedinstvenom postupku koji, u skladu s odredbom čl. 210 ZON-u, započinje kod nadležnog općinskog suda i u kojem taj sud ima cijelo vrijeme aktivnu ulogu te je ovlašten intervenirati tijekom cijelog postupka, pa, ukoliko to ocijeni potrebnim, i sam provesti ostavinsku raspravu.

REPUBLIKA HRVATSKA

RJEŠENJE

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu po sutkinji Davorki Lukanović Ivanišević, u pravnoj stvari predlagatelja A. P. iz Z., protiv protustranke Republike Hrvatske, koju zastupa Županijsko državno odvjetništvo Zagreb, Građansko-upravni odjel, radi zaštite prava na suđenje u razumnom roku, odlučujući o žalbi predlagatelja protiv rješenja Županijskog suda u Zagrebu posl.br. Gzp-550/06 od 24. travnja 2007., dana 24. listopada 2007.,

r i j e š i o j e:

Žalba predlagatelja se uvažava te se ukida rješenje Županijskog suda u Zagrebu poslovni broj: Gzp-550/06 od 24. travnja 2007. i predmet se vraća prvostupanjskom sudu na ponovan postupak.

O b r a z l o ž e n j e:

Županijski sud u Zagrebu je 24. travnja 2007. donio rješenje posl.br. Gzp-550/07 kojim je odbacio predlagateljev zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku.

Predlagatelj je protiv tog rješenja podnio žalbu zbog pogrešne primjene materijalnog prava navodeći da je sud odgovoran za trajanje postupka čije je vođenje povjerio javnom bilježniku pa predlaže da se pobijano rješenje ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovan postupak.

Žalba je osnovana.

Osnovano žalitelj ističe da nije bilo uvjeta za odbacivanje njegovog zahtjeva.

Iz spisa, naime, proizlazi da je rješenjem v.d. predsjednika Općinskog suda u Zagrebu posl.br.O-7190/04-2 od 7. prosinca 2004., sukladno odredbi čl. 240. Zakona o nasljeđivanju („Narodne novine“ br.48/03-skraćeno ZON) javnom bilježniku Z. Č. iz Z., povjereno provođenje ostavinskog postupka u navedenom predmetu. Navedenim je rješenjem i određen rok u kojem je javni bilježnik dužan provesti ostavinsku raspravu te je obvezan da, u slučaju da iz opravdanih razloga ne uspije u dodijeljenom roku provesti sve radnje, dostavi o tome izvješće sudu u kojem će obrazložiti razloge zbog kojih nije dovršio postupak.

Iz odredbe čl. 241. ZON proizlazi da javni bilježnici kao sudski povjerenici provode radnje i donose odluke u ostavinskom postupku sukladno odluci suda o povjeravanju i odredbama zakona te da sud može iz važnih razloga uvijek oduzeti javnom bilježniku daljnje provođenje ostavinske rasprave koje mu je povjereno i raspravu sam provesti ili povjeriti drugom javnom bilježniku.

Stoga je pogrešan zaključak prvostupanjskog suda da nisu ostvarene pretpostavke iz odredbe čl. 27. st. 1. Zakona o sudovima («Narodne novine» 150/05, 16/07 dalje: ZS), zbog toga što se ostavinski postupak vodi pred javnim bilježnikom, a ne pred sudom.

Upravo suprotno proizlazi iz svega navedenog jer se radi o jedinstvenom postupku koji, u skladu s odredbom čl. 210 ZON-u, započinje kod nadležnog općinskog suda i u kojem taj sud ima cijelo vrijeme aktivnu ulogu te je ovlašten intervenirati tijekom cijelog postupka, pa, ukoliko to ocijeni potrebnim, i

sam provesti ostavinsku raspravu.

Stoga je temeljem odredbe čl. 380 t. 3. ZPP, u vezi sa pravnim pravilom iz paragrafa 21. Zakona o sudskom vanparničnom postupku, koji se primjenjuje temeljem odredbe čl. 2. Zakona o načinu primjene pravnih propisa donesenih prije 6. travnja 1941 („Narodne novine“ 73/91), žalbu predlagatelja valjalo uvažiti i riješiti kao u izreci.

U Zagrebu, 24. listopada 2007.

SUTKINJA:

Davorka Lukanović-Ivanišević, v. r.

Pouka o pravnom lijeku:

Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti ustavna tužba.

Plaćanje nagrade i troška javnom bilježniku za provođenje ostavinske rasprave

(Čl. 251. i 252. Zakona o nasljeđivanju - „Narodne novine“, br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Sentenca:

Kad u ostavinskom postupku javni bilježnik postupa kao povjerenik suda, ne plaća se sudska pristojba, pa u tom slučaju nema mjesta primjeni odredbe o oslobađanju od plaćanja pristojbe na temelju čl. 11. i 11.a Zakona o javnobilježničkim pristojbama. Zakonom pak nije predviđena mogućnost oslobađanja od plaćanja iznosa utvrđenog kao nagrada i trošak javnog bilježnika za radnje iz prethodnog stava.

Kratki tekst odluke:

“Predmetni ostavinski postupak je proveo i donio rješenje o nasljeđivanju javni bilježnik kao povjerenik suda. Prema čl. 251. st. 3. Zakona o nasljeđivanju („Narodne novine“, br. 48/03, dalje: ZN), kad u ostavinskom postupku javni bilježnik postupa kao povjerenik suda, ne plaća se javnobilježnička pristojba. Budući da se u ovom slučaju pristojba ne plaća, ne mogu se primijeniti odredbe o oslobođenju od plaćanja pristojbe predviđene odredbama čl. 11. i 11.a Zakona o javnobilježničkim pristojbama („Narodne novine“, br. 72/94, 74/95 i 87/96).

Iznos od 3.050,00 kn, utvrđen na ostavinskoj raspravi od 8. rujna 2006. godine, nije javnobilježnička pristojba, već predstavlja nagradu i troškove javnog bilježnika utvrđene na temelju odredaba Pravilnika o visini nagrade i naknade troškova javnog bilježnika kao povjerenika suda u ostavinskom postupku („Narodne novine“, br. 135/03) na koje on ima pravo prema odredbama čl. 251. i 252. ZN i odredbama navedenog Pravilnika. Zakonom nije predviđena mogućnost oslobođenja od plaćanja tog iznosa.”

Županijski sud u Dubrovniku, Gž-2348/07, od 3. I. 2008.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: U-III A/3130/2005

Odluka/rješenje: Odluka o odbijanju ustavne tužbe

Objave: -

Zaključak: Razumni rok - ostavinski postupak

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Petar Klarić, predsjednik Suda, te suci Marijan Hranjski, Mario Kos, Ivan Matija, Ivan Mrkonjić, Jasna Omejec, Željko Potočnjak, Agata Račan, Emilija Rajić, Smiljko Sokol, Nevenka Šernhorst, Vice Vukojević i Milan Vuković, odlučujući o ustavnoj tužbi koju je podnijela Lj. B. iz Z. koju zastupa punomoćnica S. R., odvjetnica u K., na sjednici održanoj 1. lipnja 2006. godine, donio je

O D L U K U

I. Ustavna tužba se odbija.

II. Ova odluka obavit će se u «Narodnim novinama».

O b r a z l o ž e n j e

1. Podnositeljica ustavne tužbe, na temelju članka 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske («Narodne novine», broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst, u daljnjem tekstu: Ustavni zakon) podnijela je 18. srpnja 2005. godine ustavnu tužbu radi duljine ostavinskog postupka.

ČINJENICE VAŽNE ZA USTAVNOSUDSKI POSTUPAK

2. Dana 12. siječnja 2004. godine Općinski sud u Zagrebu primio je smrtovnicu iza pokojnog R. B.

Rješenjem toga suda od 19. siječnja 2004. godine provođenje ostavinskog postupka povjereno je B. L., javnom bilježniku.

Zapisnikom od 24. veljače 2004. godine sastavljenim kod javnog bilježnika utvrđena je ostavina.

Uz dopis od 9. ožujka 2004. godine Općinski sud u Poreču dostavio je javnom bilježniku oporuku.

Dana 20. travnja 2004. godine dane su pred javnim bilježnikom nasljedničke izjave.

Ročišta određena pred javnim bilježnikom za 28. lipnja i 7. rujna 2004. godine odgođena su jer nije pristupila jedna od stranaka.

Ročište je održano 30. ožujka 2005. godine kada je donijeto rješenje da će se spis uputiti Općinskom sudu u Zagrebu jer je među strankama došlo do spora.

Pred Općinskim sudom u Zagrebu ročište je održano 30. lipnja, 8. rujna i 13. listopada 2005. godine, te 6. veljače 2006. godine.

PRAVO VAŽNO ZA USTAVNOSUDSKI POSTUPAK

3. Mjerodavno pravo sadržano je u odredbi članka 29. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske i odredbama članka 63. Ustavnog zakona.

Ustavna tužba nije osnovana.

4. Svoju odluku Ustavni sud obrazlaže sljedećim utvrđenjima:

4.1. DULJINA SUDSKOG POSTUPKA

Ostavinski postupak započeo je 12. siječnja 2004. godine kada je Općinski sud u Zagrebu zaprimio smrtovnicu.

Ustavna tužba podnesena je 18. srpnja 2005. godine, a do tog dana sudski postupak nije pravomoćno okončan, pa Ustavni sud utvrđuje da je do dana podnošenja ustavne tužbe postupak u ovom predmetu trajao jednu (1) godinu, šest (6) mjeseci i šest (6) dana.

4.2. POSTUPANJE NADLEŽNOG SUDA

Ustavni sud je utvrdio da se u razmatranom, pravno relevantnom razdoblju, postupak vodio prvo pred javnim bilježnikom koji je utvrdio ostavinu, uzeo nasljedničke izjave, te utvrdio da postoji spor među strankama, te uputio spis Općinskom sudu u Zagrebu. Taj sud je održao četiri ročišta u razumnim vremenskim razmacima.

4.3. PONAŠANJE PODNOSITELJICE USTAVNE TUŽBE

(STRANKE U OSTAVINSKOM POSTUPKU)

Ocjena je Ustavnog suda da podnositeljica nije pridonijela duljini trajanja postupka.

4.4. SLOŽENOST SUDSKOG PREDMETA

Iz spisa predmeta razvidno je da se u konkretnom slučaju ne radi o osobito složenoj sudskoj stvari.

OCJENA USTAVNOG SUDA

5. Ustavni sud je utvrdio da se u razmatranom, pravno relevantnom razdoblju, predmet najprije vodio pred javnim bilježnikom koji je, nakon što je utvrdio da postoji spor među strankama spis uputio Općinskom sudu u Zagrebu. U postupku nije bilo zastoja. Ustavni sud ocjenjuje da u ovom postupku nije povrijeđeno pravo podnositeljice na suđenje u razumnom roku zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske.

Stoga je, u smislu odredaba članaka 73. i 75. Ustavnog zakona, donijeta odluka kao u izreci.

6. Odluka o objavi temelji se na odredbi članka 29. Ustavnog zakona.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Zagreb, 1. lipnja 2006.

PREDSJEDNIK

dr. sc. Petar Klarić, v. r.

Kad se radi o pokretnoj imovini

(Čl. 214. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Kada u ostavinskom postupku nije raspravljeno o pokretninama, niti su nasljednici postigli sporazum o pokretninama, sud će u parnici o tome odlučiti temeljem prava koja im pripadaju kao

zakonskim nasljednicima.**Kratki tekst odluke:**

“Predmet spora su zahtjevi stranaka da se utvrdi da određene pokretne stvari čine ostavinsku imovinu iza pok. kćeri stranaka, koju imovinu stranke nasljeđuju na jednake dijelove. U postupku je utvrđeno da u ostavinskom postupku kojega je proveo sud prvog stupnja, nije raspravljena ostavina koja se sastoji od spornih pokretnih stvari, jer stranke nisu stavile zahtjev da se raspravi i o tim pokretnim stvarima kao ostavini. Temeljem odredbe čl. 214. Zakona o nasljeđivanju (Nar. novine, br. 52/91 i 47/78, u daljem tekstu: ZN), o pokretnoj imovini ostavinski sud raspravlja samo na zahtjev nasljednika i kad takav zahtjev stranke nisu stavile, smatra se da su između sebe postigle suglasnost koja im prava iz ostavine pripadaju u odnosu na sporne pokretne stvari. Kada u postupku nije dokazano da bi se stranke sporazumjele da na spornim pokretnim stvarima ostvaruju i druga prava od onih koja im pripadaju kao zakonskim nasljednicima, što znači na jednake dijelove, onda su niži sudovi materijalno pravo pravilno primijenili kad su tako odlučili.”

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 1113/94, od 28. I. 1998.

ŽUPANIJSKI SUD U BJELOVARU

Gž-2619/08-2

Sentenca: Prema odredbi iz čl. 177. st. 1. Zakona o nasljeđivanju ostavinski sud je onaj na čijem je području ostavitelj u vrijeme smrti imao prebivalište. Mjesto ostaviteljevog boravišta za mjesnu nadležnost za ostavinski postupak odlučno je samo za one osobe koje u vrijeme smrti nisu imale prebivalište u RH (čl. 177. st. 2. Zakona o nasljeđivanju), a kako ga je ostaviteljica imala u B., neosnovan je prijedlog žaliteljice da se mjesna nadležnost odredi prema boravištu ostaviteljice.

Županijski sud u Bjelovaru kao drugostupanjski sud, po sucu toga suda Juditi Crnković kao sucu pojedincu, u ostavinskom predmetu iza pok. D. S. iz G. B., odlučujući o žalbi nasljednice Đ. N. iz B. na M., protiv rješenja Općinskog suda u Bjelovaru, br. O-787/08-5 od 20. studenog 2008. godine, dana 12. veljače 2009. godine

r i j e š i o j e

Odbija se žalba kao neosnovana i potvrđuje rješenje suda prvog stupnja.

Obrazloženje

Općinski sud u Bjelovaru proglasio se mjesno nenadležnim za postupanje u ovom ostavinskom predmetu, te je odlučio nakon pravomoćnosti rješenja predmet ustupiti mjesno nadležnom Općinskom sudu u Garešnici.

Protiv rješenja žalbu je podnijela nasljednica Đ. N., a iz žalbe proizlazi da se žali zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i da predlaže da rješenje bude preinačeno, te da bude određena mjesna nadležnost Općinskog suda Biograd na Moru.

Žalba nije osnovana.

Kod određivanja mjesne nadležnosti za ostavinski postupak neodlučna je u žalbi navedena činjenica da je ostaviteljica umrla u B. na M..

Prema odredbi iz čl. 177. st. 1. Zakona o nasljeđivanju ostavinski sud je onaj na čijem je području ostavitelj u vrijeme smrti imao prebivalište.

Utvrđenje suda prvog stupnja da je prebivalište bilo u ..., G. B. na području nadležnosti Općinskog suda u Garešnici, nije dovedeno u sumnju uz žalbu priloženim ispravama, jer upravo iz njih (I 10 i I 16) proizlazi da je ostaviteljica u B. na M. imala boravište, a ne prebivalište.

Mjesto ostaviteljevog boravišta za mjesnu nadležnost za ostavinski postupak odlučno je samo za one osobe koje u vrijeme smrti nisu imale prebivalište u RH (čl. 177. st. 2. Zakona o nasljeđivanju), a kako ga je ostaviteljica imala u B., neosnovan je prijedlog žaliteljice da se mjesna nadležnost odredi prema boravištu ostaviteljice.

Usljed navedenoga žalba je odbijena kao neosnovana i primjenom odredbe iz čl. 380. toč. 2. ZPP-a u vezi s čl. 175. st. 2. Zakona o nasljeđivanju riješeno je kao u izreci ovog rješenja.

U Bjelovaru, dana 12. veljače 2009. godine

SUDAC

Judita Crnković, v.r.

Pretpostavka za obustavu postupka - nepotpuna smrtovnica

(Čl. 215. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 48/03 i 163/03).

Sentenca: Nepotpuna smrtovnica nije zakonska pretpostavka za obustavu ostavinskog postupka.

Kratki tekst odluke:

“Međutim, imajući na umu odredbu čl. 210. Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN), prema kojoj se ostavinski postupak pokreće po službenoj dužnosti kada sud primi smrtovnicu ili izvadak iz matice umrlih, odnosno s njima izjednačenu ispravu te da je sud na ročištu održanom dana 2. svibnja 2005. godine zaprimio potrebne podatke za sastav smrtovnice, to u ovom slučaju nisu ispunjeni uvjeti za obustavu ostavinskog postupka. Naime, donoseći pobijano rješenje, prvostupanjski sud je postupio protivno odredbi čl. 215. ZN-a, budući da se ostavinska rasprava ne provodi samo ako umrli nije ostavio ostavinu ili ako je ostavitelj ostavio samo pokretnine i s njima izjednačena prava, a nijedna od osoba pozvanih na nasljedstvo ne zahtijeva da se provede ostavinski postupak. Kad je ostavinskom sudu predana nepotpuna smrtovnica, ne može se samo zbog toga obustaviti ostavinski postupak, već će sud postupiti sukladno odredbi čl. 192. st. 3. ZN-a i na zapisniku u ostavinskoj raspravi utvrditi sve podatke koje treba sadržavati smrtovnica.”

Županijski sud u Rijeci, Gž-556/07, od 14. II. 2008.

Ponavljanje postupka za ostavinsku raspravu

(Čl. 235. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71, 47/78 i 56/00).

Sentenca: Ako se u ostavinskom postupku steknu uvjeti za ponavljanje postupka, onda se ne obnavlja postupak za ostavinsku raspravu, već tužitelj svoje pravo na nasljeđivanje može ostvariti u parnici.

Kratki tekst odluke:

“U ovom predmetu stekli su se uvjeti za ponavljanje pravomoćno završenog ostavinskog postupka jer tužitelju, koji je bio zakonski i oporučni nasljednik sada pok. L. P., nije bio predložen ni “sporazum o diobi nasljedstva” njegova oca niti mu je dostavljen poziv za ročište 4. rujna 1975. (iako je u to vrijeme već bio punoljetan), a nije mu dostavljeno ni rješenje o nasljeđivanju koje je postalo pravomoćno istog dana kada je održana ostavinska rasprava.

Tužitelj je u rujnu 1987. nakon saznanja za postojanje rješenja o nasljeđivanju zatražio dostavu od Petog opštinskog suda u Beogradu, isto je zaprimio 10. listopada 1987., pa budući da je tužbu predao na poštu 10. studenoga 1987., to je tužbu u ovom postupku podnio u roku propisanom odredbom čl. 423. st. 1. toč. 2. i st. 3. Zakona o parničnom postupku.

Tužitelju prema tome nije bio predložen sporazum na temelju kojega je doneseno rješenje o nasljeđivanju, niti mu je to rješenje o nasljeđivanju dostavljeno do 10. listopada 1987., pa postoje uvjeti za ponavljanje postupka po pravilima parničnog postupka. Budući da se prema odredbi čl. 235. Zakona o nasljeđivanju u tom slučaju ne obnavlja postupak za ostavinsku raspravu, pravilno je pravno stajalište nižestupanijskih sudova da tužitelj svoje pravo na nasljeđivanje iza smrti oca može ostvariti u parnici.”

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev x 473/11-3, od 15. IX. 2011.

Vlasništvo nekretnina - predmnjeva o istinitosti javnih isprava

(Čl. 224. st. 2. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Sentenca: Kad stranka u ostavinskom postupku tvrdi da ostaviteljica nije mogla ugovorom o doživotnom uzdržavanju raspolagati nekretninama jer nisu bile njezine, te time čini spornim što spada u ostavinu, sud neće prekinuti postupak kad iz zemljišnoknjižnog izvotka proizlazi da su nekretnine kojima je raspolagala bile njezino vlasništvo.

Kratki tekst odluke:

“Člankom 224. st. 1. Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN) propisano je da će sud prekinuti ostavinski postupak i uputiti stranke na parnicu ili upravni postupak ako su između stranaka sporne činjenice među inim i o kojima ovisi sastav ostavine. No, u st. 2. citiranog članka propisano je da sud neće prekinuti postupak u slučaju iz st. 1. tog članka, ako su sporne činjenice koje može utvrditi na temelju javnih ili javnog ovjerovljenih isprava, nego će na temelju predmnjeve da je sadržaj tih isprava istinit donijeti rješenje o nasljeđivanju, a onoga koji tvrdi suprotno, uputit će da to dokaže u parnici, odnosno u upravnom postupku.

Dakle, baš na temelju predmnjeve da je sadržaj javne isprave (konkretno zemljišnoknjižni izvadak za predmetnu česticu koja je bila predmet ugovora o doživotnom uzdržavanju) istinit, prvostupanijski sud je pravilno odbio prigovor žaliteljice izjavljen protiv rješenja o nasljeđivanju javnog bilježnika. A onoga koji tvrdi suprotno (žaliteljica) uputit će da to dokaže u parnici. To je iznimka od odredbe čl.

225. st. 1. ZN-a prema kojoj sud upućuje na parnicu onoga čije pravo smatra manje vjerojatnim. Ovdje se upućivanje na parnicu ne zasniva na manjoj vjerojatnosti prava, već na osporavanju predmnjeve o istinitosti javnih isprava.”

Županijski sud u Dubrovniku, Gž-1924/08, od 29. I. 2009.

Valjanost ugovora o ustupanje nasljednog dijela prije diobe

(Čl. 149. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 52/71, 47/78 i 56/00).

Sentenca: Ništetan je ugovor sunasljednika iz 1998. godine o prijenosu nasljednog dijela prije diobe pa i onda kada ga je ovjerio javni bilježnik.

Kratki tekst odluke:

“Prema odredbi iz čl. 149. st. 2. Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN/71), ugovor o prijenosu nasljednog dijela mora biti sudski ovjeren.

Slijedom toga, valja utvrditi da nagodba iz 1998. godine, koja je u potpisima stranaka samo ovjerena od strane javnog bilježnika (uz posebno upozorenje javnog bilježnika na posljedice iz čl. 149. st. 2. ZN/71), na temelju koje je ostavinski sud rasporedio dio ostavinske imovine na prijašnje žalitelje zbog nedostataka zakonom propisane forme ne bi proizvodila namjeravane nasljednopravne učinke u ovom ostavinskom postupku.”

NAPOMENA: v. sada važeću odredbu čl. 145. Zakona o nasljeđivanju («Narodne novine», br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Županijski sud u Rijeci, Gž-4451/08, od 30. IX. 2010.

Smrt tužitelja tijekom parnice

(Čl. 204. Zakona o obveznim odnosima - “Narodne novine”, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01).

Sentenca: Kad je tužitelj umro u tijeku parnice prije pravomoćnosti presude, nisu ispunjene pretpostavke da potraživanje naknade nematerijalne štete prijeđe na nasljednike, kao potraživanje priznato pravomoćnom odlukom.

Kratki tekst odluke:

“Zbog pogrešne pravne ocjene činjenično stanje u postupku nije u potpunosti utvrđeno. Naime, tuženik je u žalbi protiv prvostupanjske presude istaknuo da je tužiteljica umrla 6. veljače 2001. godine, dakle nakon donošenja prvostupanjske presude, te je žalbi priložio smrtni list izdan od matičnog ureda u V. 21. veljače 2001. godine Klasa: ..., Ur. br.: ..., a drugostupanjski je sud pogrešno smatrao da činjenica smrti tužiteljice nije odlučna za rješenje predmetnog spora.

Naime, prema odredbi čl. 204. st. 1. Zakona o obveznim odnosima potraživanje naknade nematerijalne štete prelazi na nasljednike samo ako je priznato pravomoćnom odlukom ili pismenim sporazumom.

Ako je tužiteljica doista umrla 6. veljače 2001. godine, njezino potraživanje naknade nematerijalne štete nije bilo priznato pravomoćnom odlukom, jer je tuženik izjavio žalbu protiv dijela prvostupanjske presude kojim je tužbeni zahtjev bio djelomično prihvaćen, pa nisu postojale pretpostavke da se drugostupanjskom presudom prihvaća tužbeni zahtjev za naknadu nematerijalne štete.”

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 341/05-2, od 4. V. 2005.

Kada je oštećenica tijekom postupka umrla

(Čl. 204. st. 1. Zakona o obveznim odnosima - “Narodne novine”, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01).

Sentenca: Potraživanje naknade nematerijalne štete prelazi na nasljednike samo ako je priznato pravomoćnom sudskom odlukom ili ako je između ostavitelja i nasljednika sklopljen pisani sporazum.

Kratki tekst odluke:

“Prema odredbi čl. 204. st. 1. Zakona o obveznim odnosima potraživanje naknade nematerijalne štete prelazi na nasljednike samo ako je priznato pravomoćnom sudskom odlukom ili pismenim sporazumom. Budući da tužiteljica niti ne tvrdi da bi između stranaka bio sklopljen kakav pismeni sporazum o naknadi nematerijalne štete ranijoj tužiteljici, budući da je više nego jasno da o navedenom zahtjevu nije odlučeno pravomoćnom sudskom odlukom, jer je prednica tužiteljice umrla tijekom trajanja postupka u kojem se raspravljalo o njezinom zahtjevu za naknadu nematerijalne štete, to je nedvojbeno da potraživanje naknade nematerijalne štete prednice tužiteljice ne može preći na tužiteljicu kao njezinu nasljednicu.”

Županijski sud u Varaždinu, Gž-1049/03-2, od 25. VIII. 2003.

Primjena stranog prava - dostava prijevoda primijenjenog stranog prava nasljednicima

(Čl. 30. st. 1. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima - “Narodne novine”, br. 53/91 i 88/01).

Sentenca: Ne postoji dužnost suda da prijevod sadržaja primijenjenog stranog prava koje je utvrdio preko Ministarstva vanjskih poslova dostavi nasljednicima, jer se ne radi ni o činjenicama ni o dokazima o kojima bi se nasljednici trebali očitovati.

Kratki tekst odluke:

“Tijekom prvostupanjskog postupka utvrđeno je da je ostaviteljica bila talijanska državljanica, a na području Republike Hrvatske, Općinskog suda u Krku da je imala u vlasništvu nekretnine. Utvrđeno je također da nije bila u braku, nije imala djece, roditelji su umrli prije nje, kao i braća i sestre, a da nisu ostavili potomke, dok nije imala drugih predaka u uzlaznoj liniji.

Primjenom odredbe čl. 30. st. 1. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima (“Narodne novine”, br. 53/91 i 88/01, dalje: ZRSZ) prvostupanjski sud je primijenio pravo Republike Italije, odnosno odredbu čl. 572. Codice civilea, te na nasljedstvo poziva

najbliže srodnike bez razlike na lozu, te u skladu s danim nasljedničkim izjavama raspoređuje ostavinsku imovinu kao u izreci prvostupanjskog rješenja.

Drugostupanjski sud utvrđuje da je pobijano rješenje o nasljeđivanju zakonito te da je postupak vođen na hrvatskom jeziku uz upotrebu latiničnog pisma, pozivi i odluke strankama su upućivani na hrvatskom jeziku, a na istom su jeziku stranke upućivale podneske sudu, te stoga nisu povrijeđene odredbe čl. 6., 103. i 104. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", br. 53/91). Taj sud utvrđuje da nije postojala dužnost prvostupanjskog suda da prijevod sadržaja primijenjenog stranog prava koje je utvrdio preko Ministarstva vanjskih poslova u skladu s čl. 13. st. 1. ZRSZ-a dostavi nasljednicima, jer se ne radi ni o činjenicama ni o dokazima o kojima bi se nasljednici trebali očitovati. Također drugostupanjski sud utvrđuje da podnositelji tijekom prvostupanjskoga postupka nisu isticali da je ostaviteljica bila i hrvatska i talijanska državljanka, ali da iz rješenja o dodjeljivanju talijanskog državljanstva G. F., ocu ostaviteljice, 9. svibnja 1922., kojim je talijansko državljanstvo stekla i cijela njegova obitelj, uključujući ostaviteljicu, te preslika putovnice ostaviteljice izdana od Generalnog konzulata Republike Italije i preslika osobne iskaznice ostaviteljice, potvrđuju utvrđenje prvostupanjskog suda da je ostaviteljica u vrijeme smrti bila samo talijanska državljanka.

Stoga budući da se u konkretnom slučaju radi o materijalno pravnom odnosu s međunarodnim elementom, primijenjene su odredbe hrvatskog zakona koji upućuje na primjenjivo materijalno pravo - čl. 30. st. 1. ZRSZ-a, koji propisuje da je za nasljeđivanje mjerodavno pravo države čiji je državljanin bio ostavitelj u vrijeme smrti, a u ovom slučaju talijansko pravo. Pritom se podnositelji neosnovano pozivaju na iznimke od primjene stranog prava iz čl. 4. i 5. ZRSZ-a, koje se odnose na slučajeve u kojima bi učinak primjene stranog prava bio suprotan Ustavom Republike Hrvatske utvrđenim osnovama državnog uređenja, odnosno ako bi cilj primjene prava strane države bio izbjegavanje primjene prava Republike Hrvatske.

Sama činjenica da je podnositeljima pripao manji dio ostavinske imovine nego da je primijenjeno hrvatsko pravo, ni na koji način ne dovodi do zaključka da bi talijansko pravo bilo suprotno osnovama državnog uređenja Republike Hrvatske, tim više što je hrvatski ZRSZ dopustio primjenu stranog prava u odnosima nasljeđivanja.

Drugostupanjski sud također utvrđuje da je u ovom slučaju mjerodavna isključivo odredba čl. 572. Codice civile-a, na temelju kojega su najbliži srodnici pozvani na nasljeđivanje.

Pravna stajališta navedena u osporenim rješenjima nadležnih sudova zasnivaju se na mjerodavnom materijalnom pravu i na ustavnopravno prihvatljivom tumačenju tog prava."

Ustavni sud Republike Hrvatske, U-III-987/07, od 15. XI. 2007.

Reciprocitet

(Čl. 5. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71, 47/78 i 56/00).

Sentenca: Strani državljani glede nasljeđivanja u Republici Hrvatskoj, pod uvjetom primjene načela reciprociteta, imaju ista prava kao i domaći državljani.

Kratki tekst odluke:

“Naime, sud prvog stupnja je utemeljio pobijanu odluku na odredbama čl. 354. do 365. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (“Narodne novine”, br. 91/96), kojima je propisano da nekretnine u Republici Hrvatskoj mogu stjecati samo hrvatski državljani, dok državljani drugih zemalja trebaju suglasnost tijela u Republici Hrvatskoj. Na taj način je zapravo sud prvoga stupnja pogrešno primijenio materijalno pravo. Ovo stoga jer su nasljedna prava stranaca regulirana odredbom čl. 5. Zakona o nasljeđivanju (“Narodne novine”, br. 52/71, 47/78 i 56/00). Prema toj zakonskoj odredbi strani državljani u Republici Hrvatskoj pod uvjetima primjene načela reciprociteta, imaju ista prava kao i domaći državljani. Dakle, odlučno je postoji li reciprocitet glede nasljeđivanja nekretnina između Republike Hrvatske i Slovenije. Stoga je sud prvog stupnja trebao primijeniti naprijed citiranu zakonsku odredbu. Ako sumnja u postojanje reciprociteta, onda je trebao od Ministarstva pravosuđa i opće uprave zatražiti podatke postoji li glede nasljeđivanja između navedenih republika reciprocitet.”

NAPOMENA: Prema odredbi čl. 2. st. 2. novoga Zakona o nasljeđivanju (“Narodne novine”, br. 48/03 i 163/03): “Stranci su, pod pretpostavkom uzajamnosti, u nasljeđivanju ravnopravni s državljanima Republike Hrvatske.”

Županijski sud u Varaždinu, GŽ-424/03-2, od 10. IV. 2003.

Osobe koje se ne mogu starati o svojim poslovima

(Čl. 176. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Sud će u smislu čl. 176. Zakona o nasljeđivanju paziti da mlljt. nasljednik dođe do svojih prava, iako ga zastupa otac na ostavinskoj raspravi, budući je ostaviteljica majka mlljt. nasljednika i supruga njegovog oca, cjelokupnu imovinu oporukom ostavila samo ocu.

Kratki tekst odluke:

“Prvostupanjski sud prilikom vođenja ostavinskog postupka iza pok. G. S. uopće nije vodio računa o odredbi iz čl. 176. Zakona o nasljeđivanju, koji članak propisuje da je sud dužan naročito paziti da dođu do svojih prava osobe koje uslijed maloljetnosti, duševne bolesti ili drugih okolnosti nisu sposobne nikako ili nisu sposobne potpuno da se same staraju o svojim poslovima.

O ovom članku je trebalo voditi računa, radi zaštite interesa maloljetnog nasljednika, sina ostaviteljice N. S., budući je ostaviteljica svojom oporukom od 11. 7. 2002. godine svu svoju imovinu ostavila suprugu J. S., pa on, iako je zakonski zastupnik maloljetnog sina N. zbog kolizije interesa nije mogao dati nasljedničku izjavu u njegovo ime, niti je bez suglasnosti nadležnog centra za socijalnu skrb, mogao dati takvu izjavu kojom za maloljetnog sina priznaje oporuku, a ne traži nužni dio.

Stoga se u ponovljenom postupku, zbog sukoba interesa između oca - oporučnog nasljednika i maloljetnog sina N. S., maloljetnom N. treba postaviti staratelj za poseban slučaj, koji će dati valjanu nasljedničku izjavu, vodeći računa o interesima maloljetnog nasljednika, a prvostupanjski sud treba riješiti i ostala sporna pitanja između nasljednika.”

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1683/02-2, od 12. IX. 2002.

VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: Rev 1094/01-2

Sentenca: Ništav je ugovor kojim je jedan od sunasljednika bez suglasnosti ostalih sunasljednika prodao nekretninu u odnosu na koju postoji nasljednička zajednica.

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu, u vijeću sastavljenom od sudaca Borisa Guttmanna, kao predsjednika vijeća, te Vlatke Potočnjak Radej, Ivana Mikšića, Marijana Ramušćaka i Gordane Gasparini, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja: 1. K. K. iz R. M., S., 2. Lj. R. iz R. M., S., i 3. N. Ž. iz R. M., S., koje zastupa D. D., odvjetnik iz R., protiv tuženih: 1. A. Č.-Ž. iz R. S., N. M., zastupane po S. D., odvjetniku iz P., i 2. S. V. i 3. J. V., oboje iz P., zastupani po S. S., R. B. i T. V., odvjetnicima iz P., radi poništenja ugovora, rješavajući reviziju tužitelja izjavljenu protiv pravomoćne presude Županijskog suda u Puli od 18. prosinca 2000. broj Gž-3378/00, kojom je potvrđena presuda Općinskog suda u Puli od 06. rujna 2000. broj P-2215/99, u sjednici održanoj dana 24. ožujka 2004.,

p r e s u d i o j e :

Revizija tužitelja protiv presude Županijskog suda u Puli broj Gž-3378/00 od 18. prosinca 2000. odbija se.

Obrazloženje

Pravomoćnom presudom drugostupanjskog Županijskog suda u Puli broj Gž-3378/00 od 18. prosinca 2000. odbijena je žalba tužitelja i potvrđena je prvostupanjska presuda Općinskog suda u Puli broj P-2215/99 od 06. rujna 2000., kojom je odbijen tužbeni zahtjev za poništenje ugovora o prodaji nekretnina, sklopljen u Puli, 20. travnja 1999. između prvotuzene kao prodavateljice i drugo- i trećetuženika kao kupaca.

Protiv te pravomoćne drugostupanjske presude reviziju su izjavili tužitelji zbog svih revizijskih razloga iz čl. 385. st. 1. i 2. ZPP, te predlažu da se ista preinači i tužbeni zahtjev prihvati ili da se prvostupanjska i drugostupanjska presuda ukinu i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Tuženici nisu odgovorili na reviziju, niti se o reviziji izjasnio Državni odvjetnik Republike Hrvatske.

Revizija nije osnovana.

Osporena presuda ispitana je u granicama iz čl. 386. ZPP i utvrđeno je da je ista donesena u postupku u kojem nisu učinjene bitne povrede odredaba parničnog postupka zbog kojih se revizija može izjaviti i koje se navode u reviziji, te uz pravilnu primjenu materijalnog prava.

U ovom sporu radi poništenja ugovora o prodaji nekretnina, pobliže označenih u izreci prvostupanjske presude, u odnosu na koje postoji nasljednička zajednica tužitelja i prvotuzene i to iza smrti muža

prvotužene, a koje je prvotužena, kao zakonska i oporučna nasljednica iza smrti svog muža, prodala drugo- i trećetuženicima, u reviziji je sporno pravno pitanje, imaju li tužitelju aktivnu građanskopravnu legitimaciju, odnosno jesu li ovlašteni tražiti poništenje toga ugovora.

Polazeći od nespornih činjenica, da tužitelji i prvotužena u odnosu na nekretnine koje su predmet spornog ugovora predstavljaju nasljedničku zajednicu, sudovi su pravilno odlučili da tužbeni zahtjev za poništenje toga ugovora nije osnovan.

Međutim, to ne iz razloga navedenih u osporenoj presudi, već onih koji se niže navode.

Prema odredbi čl. 112. st. 1. Zakona o obveznim odnosima (u daljnjem tekstu: ZOO) poništenje ugovora može se tražiti iz razloga poboynosti navedenih u odredbi čl. 111. ZOO i poništenje može tražiti ugovorna strana u čijem je interesu poboynost ustanovljena.

Tužitelji nisu stranke Ugovora o prodaji nekretnina “U P., 20. travnja 1999.”, što, argumentum a contrario iz čl. 112. st. 1. ZOO, znači da nemaju građanskopravno ovlaštenje na takav tužbeni zahtjev, te da isti nije osnovan.

Sporni ugovor kojim je prvotužena, kao jedna od sunasljednica, nekretnine u odnosu na koje postoji nasljednička zajednica između nje i tužitelja, prodala, bez suglasnosti tužitelja, kao sunasljednika iste nasljedničke zajednice, suprotan je odredbi iz čl. 148. st. 1. Zakona o nasljeđivanju i kao takav je ništav (arg. iz čl. 103. st. 1. ZOO).

Međutim, neovisno o tome što je sporni ugovor ništav, sud o ništavosti toga ugovora nije mogao odlučiti, jer zahtjev za utvrđenje ništavosti nije stavljen u ovom parničnom postupku. U skladu s odredbom čl. 2. st. 1. ZPP odlučeno je o istaknutom zahtjevu za poništenje spornog ugovora.

Ocjenjujući iz ovih razloga da revizija nije osnovana, istu je valjalo odbiti (čl. 393. ZPP).

U Zagrebu, 24. ožujka 2004. godine

Predsjednik vijeća:
Boris Guttmann, v. r.

Doprinos povećanju vrijednosti ostaviteljeve imovine - način izdvajanja

(Čl. 37. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 52/71, 47/78 i 56/00).

Sentenca: U slučaju iz čl. 37. Zakona o nasljeđivanju nasljednik ne može usmjeriti svoj zahtjev za izdvajanje iz ostavine u odnosu na određenu stvar ili grupu stvari, već samo u odnosu na cijelu ostavinsku imovinu.

Kratki tekst odluke:

“Nadalje, kod tužbe iz čl. 37. ne postoji pravo zahtijevati samo određenu stvar ili grupu stvari iz ostavinske imovine, već se izdvajanje doprinosa u povećanju vrijednosti ostaviočeve imovine odnosi na

cijelu ostavinsku imovinu, a ne samo na dio. Naime, taj točno određeni dio koji bi pripao nasljedniku ustanovit će se na temelju diobe s ostalim nasljednicima nakon što ostavinski postupak bude dovršen na način da se utvrdi koji se dio imovine u idealnom dijelu izdvaja. Prema tome, ako je tužitelj podnio tužbu u smislu čl. 37. Zakona o nasljeđivanju, ne može svoj zahtjev usmjeriti samo na dio imovine odnosno na određenu stvar, kao što je to učinio tužitelj, već isključivo u odnosu na cijelu ostavinsku imovinu. U odnosu na činjenicu da i sam tužitelj tvrdi da je zajedno sa svojom sestrom ulagao određena sredstva u povećanje vrijednosti ostavinske imovine prvostupanjski sud ponovno zauzima stav da on to može tražiti na način kako je to tražio svojim tužbenim zahtjevom, ali je to prema ocjeni ovog Suda potpuno pogrešno. Naime, prema ocjeni ovog Suda svaki nasljednik može tražiti izdvajanje onog dijela ostavine koji odgovara njegovom doprinosu u povećanju vrijednosti ostaviteljeve imovine, a ne može tražiti izdvajanje dijela ostavinske imovine koji bi bio povećan zbog doprinosa drugog nasljednika koji takav zahtjev ne postavlja, pa prema tome nije u pravu prvostupanjski sud kada usvaja cijeli tužbeni zahtjev tužitelja uz činjenicu da njegova sestra takav tužbeni zahtjev nije postavila.”

NAPOMENA: Sada vidjeti čl. 75. Zakona o nasljeđivanju (“Narodne novine”, br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Županijski sud u Koprivnici, Gž-660/05-2, od 13. X. 2005.

Razvrgnuće suvlasničke zajednice

(Čl. 141. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Sentenca: Dok se ne provede ostavinski postupak sunasljednici su u nasljedničkoj zajednici koja prestaje raspodjelom ostavinske imovine na nasljednike rješenjem o nasljeđivanju. Do tada nasljednici nemaju suvlasničkih dijelova na pojedinoj stvari pa nije ni moguće razvrgnuće suvlasničke zajednice.

Kratki tekst odluke:

“Međutim, s obzirom da je protutuženica tijekom postupka, a u tome ustraje, u žalbi isticala da su predmetnom protutužbom trebali biti obuhvaćeni i ostali zakonski nasljednici, a sve stoga što se radi o razvrgnuću suvlasničke zajednice, treba navesti da prvostupanjski sud nije uzeo u obzir, a niti je to utvrdio, je li iza pok. A. Š. proveden ostavinski postupak, te ako jest, što je utvrđeno, premda je u podnesku protutuženice od 9. listopada 2006. godine ukazano da je pokrenut ostavinski postupak iza pok. A. Š.

To je relevantno jer ako nije proveden ostavinski postupak, onda se iza smrti pok. A. Š. radi o nasljedničkoj zajednici (čl. 141. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03, 163/03 i 35/05 - dalje: ZN, prijašnji čl. 148. prije važećeg Zakona o nasljeđivanju), a do razvrgnuća nasljedničke zajednice (diobe) sunasljednici upravljaju i raspolažu svime što čini nasljedstvo po pravilima po kojima zajednički vlasnici upravljaju i raspolažu stvarima. Prema čl. 57. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (“Narodne novine”, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06 i 141/06 - dalje: ZV) stvar je u zajedničkom vlasništvu kada na nepodijeljenoj stvari postoji vlasništvo dviju ili više osoba (zajedničara) koje u njoj imaju udjela, ali većina njihova udjela nije određena, bez obzira što je određiva. Stvar može biti u zajedničkom vlasništvu samo na temelju zakona (konkretno nasljednička zajednica iz čl. 141. ZN-a). Nasljednička zajednica prestaje raspodjelom ostavinske imovine na nasljednike rješenjem o nasljeđivanju, a do tada nasljednici nemaju suvlasničkih dijelova na pojedinoj stvari, pa s

obzirom na to, do tada nije ni moguće razvrgnuće suvlasničke zajednice.”

Županijski sud u Dubrovniku, Gž-4/07, od 24. VII. 2008.

Naknada skrivljenih troškova

(Čl. 191. st. 3. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Sentenca: U ostavinskom postupku postoji obveza naknade tuđih troškova samo ako su prouzročeni očito nesavjesnim postupanjem (skriveni troškovi), a inače svaka stranka podmiruje svoje troškove postupka.

Kratki tekst odluke:

“Za sada se ne može prihvatiti utvrđenje suda prvog stupnja da je predlagatelj dužan punomoćniku nasljednice nadoknaditi troškove postupka.

Naime, troškovi postupka propisani su u ostavinskom postupku specijalnim propisom, i to odredbom čl. 191. Zakona o nasljeđivanju (“Narodne novine”, br. 48/03 i 163/03 - dalje: ZN). Prema odredbi stavka 3. čl. 191. ZN-a na prijedlog jedne stranke sud može odlučiti da joj druga stranka nadoknadi troškove koje joj je prouzročila očito nesavjesnim postupkom.

U konkretnom slučaju Republika Hrvatska je dana 22. ožujka 2010. godine podnijela prijedlog kao predlagatelj radi donošenja rješenja o naknadno pronađenoj imovini, i to nekretnina upisanih u zk. ul. br. 307 k.o. S. U zemljišnim knjigama nekretnine upisane u zk. ul. br. 307. k.o. S. vode se upisane u suvlasništvu pok. M. C. u 1/8 dijela. Predlagatelj je naveo da ima pravni interes da se uknjiži kao suvlasnik nekretnina, jer da iste nekretnina uživa više od 10 godina i da se iste nekretnine nalaze u Programu raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu RH.

Prvostupanjski sud treba u ponovnom postupku ocijeniti postoje li okolnosti iz čl. 191. st. 3. ZN-a i nakon toga donijeti novu odluku o troškovima postupka. Zbog iznesenih razloga primjenom odredbe čl. 380. toč. 3. Zakona o parničnom postupku (“Narodne novine”, br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 84/08, 96/08 i 123/08) u vezi s čl. 175. st. 2. ZN-a trebalo je odlučiti kao u izreci.”

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1923/10-2, od 23. V. 2011.

Nastavak postupka radi utvrđenja da je tužba za razvod braka bila osnovana

(Čl. 282. st. 2. Obiteljskog zakona - “Narodne novine”, br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07).

Sentenca: Osobe koje ostvaruju pravo na nasljedstvo iza umrlog bračnog druga koji je podnio tužbu radi razvoda braka mogu nastaviti postupak radi utvrđivanja da je tužba bila osnovana i prije nego je doneseno rješenje o nasljeđivanju iza istoga.

Kratki tekst odluke:

“Naime, prema odredbi čl. 282. st. 2. Obiteljskog zakona (dalje: OBZ) pravo na tužbu za poništaj ili razvod braka ne prelazi na nasljednike, ali osobe koje ostvaruju pravo na nasljedstvo iza umrlog

bračnog druga koji je podnio tužbu mogu nastaviti postupak radi utvrđivanja da je tužba bila osnovana. U konkretnom je slučaju irelevantna okolnost što rješenje o nasljeđivanju iza pok. majke predlagatelja S. P. i K. P. još nije doneseno jer pravilnom interpretacijom sadržaja navedene odredbe OBZ-a oni nedvojbeno jesu legitimirani za preuzimanje predmetnog postupka jer se nasljedno pravo (pravo na nasljedstvo) stječe u trenutku ostaviteljeve smrti (čl. 4. st. 4. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 48/03, 163/03 i 35/05). Prema daljnjoj odredbi čl. 282. st. 3. OBZ-a zahtjev radi utvrđivanja da je tužba bila osnovana može se istaknuti u parnici koju je pokrenuo umrli bračni drug, ako od njegove smrti nije proteklo više od šest mjeseci, a nakon isteka toga roka zahtjev se može istaknuti samo u posebnoj parnici, dok je st. 4. navedene odredbe OBZ-a određeno da će se odredbe iz st. 2. i 3. istog primjenjivati na odgovarajući način i kad je umrli bračni drug podnio sporazumni zahtjev za razvod braka. U konkretnom je slučaju i toj zakonskoj pretpostavci udovoljeno imajući u vidu činjenicu da je pok. predlagateljica preminula dana 12. kolovoza 2008., a njezina djeca su zahtjev radi nastavka postupka pozivom na odredbu čl. 282. st. 2. OBZ-a podnijela dana 18. rujna 2008. s prijedlogom donošenja deklaratorne presude kojom će se utvrditi da je sporazumni zahtjev za razvod braka podnesen po pok. V. P. i predlagatelju F. P. bio osnovan."

Županijski sud u Varaždinu, Gž-633/09-2, od 2. VI. 2009.

VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: Rev 1079/03-2

Sentenca: Pravo zahtijevati utvrđenje bračne stečevine u odnosu na umrlog bračnog druga ne ovisi o pokretanju ili provođenju ostavinskog postupka niti je potrebno upućivanje nasljednika na parnicu radi utvrđivanja ostavinske imovine.

R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Petra Milasa, kao predsjednika vijeća, te Ivana Mikšića, Marijana Ramušćaka, Vlatke Potočnjak-Radej i Gordane Gasparini, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice M. S.-R. iz Z., zastupane po J. Č., odvjetniku u Z., protiv tuženih R. R. iz Z., i M. R. iz L., zastupanih po Z. Z.-B., odvjetnici u Z., radi utvrđenja bračne stečevine, odlučujući o reviziji tuženih protiv pravomoćne presude Županijskog suda u Zagrebu od 25. ožujka 2003. br. Gž-4503/02, kojom je potvrđena presuda Općinskog suda u Zagrebu od 15. srpnja 2002. br. P-10746/01, u sjednici održanoj dana 24. svibnja 2006. godine,

r i j e š i o j e :

Prihvata se revizija tuženih, te se ukidaju: presuda Županijskog suda u Zagrebu od 25. ožujka 2003. br. Gž-4503/02 i presuda Općinskog suda u Zagrebu od 15. srpnja 2002. br. P-10746/01 i predmet vraća prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Obrazloženje

Drugostupanjskom presudom Županijskog suda u Zagrebu od 25. ožujka 2003. br. Gž-4503/02 potvrđena je prvostupanjska presuda Općinskog suda u Zagrebu od 15. srpnja 2002. br. P-10746/01 kojom je utvrđena bračna stečevina nekretнина, pokretnina i novčanih sredstava tužiteljice M. S.-R. i sada pok. I. R. svakoga u 1 dijela, a tuženici kao braća i zakonski nasljednici pok. I. R. obvezani na

trpljenje upisa tužiteljice u 1 suvlasništva nekretnine, te isplatu polovice svih novčanih sredstava, kao i na naknadu troškova parničnog postupka tužiteljici u iznosu od 50.680,00 kn.

Protiv pravomoćne drugostupanjske presude tuženici su izjavili reviziju zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, predlažući ukidanje nižestupanjskih presuda s vraćanjem predmeta prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Bitnu povredu odredaba parničnog postupka revidenti nalaze u odbijanju prigovora promašene pasivne legitimacije, ustrajući u stajalištu da tuženici nisu u ostavinskom postupku iza pok. I. R. utvrđeni njegovim nasljednicima, pa se još ne zna tko su njegovi nasljednici, kao i u proturječjima pobijanih presuda sa stanjem spisa, nepostojanja razloga o odlučnim činjenicama, posebno u odluci o troškovima postupka.

Pogrešnu primjenu materijalnog prava revidenti nalaze u pravnom shvaćanju sudova da imovina bračnih drugova koja je stečena prije stupanja na snagu Obiteljskog zakona ("Narodne novine" br. 162/98) nije bila u njihovom suvlasništvu, već u zajedničkom vlasništvu, pa kad se u ovom postupku utvrđuje njihovo suvlasništvo u tom zajedničkom vlasništvu, dolazi do primjene odredba članka 253. st. 1. u svezi s odredbom članka 363. st. 1. Obiteljskog zakona o neoborivoj presumpciji (*presumptio iuris i de iure*) suvlasništva bračnih drugova na imovini stečenoj u braku u jednakim dijelovima. Suprotno tome, revidenti smatraju da je takvo stajalište protivno odredbi čl. 363. st. 2. Obiteljskog zakona, kojom je propisano da se danom primjene ovog Zakona ne mijenjaju prava i dužnosti stečena po prijašnjim propisima, ustrajući i u daljoj tvrdnji, da je cjelokupna imovina, koja je predmet ovog spora, isključivo vlasništvo ostavitelja.

Primjerak pravovremene, potpune i dopuštene revizije prvostupanjski je sud primjenom odredbe čl. 390. st. 1. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99 i 117/03– u daljnjem tekstu: ZPP) dostavio protivnoj stranci na odgovor i Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske ovlaštenom na podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti.

Odgovor na reviziju nije podnjet, niti se Državno odvjetništvo Republike Hrvatske izjasnilo o podnijetoj reviziji.

Revizija tuženih je osnovana.

Predmet spora je utvrđenje bračne stečevine bračnih drugova M. i I. R., sastojeće se iz nekretnina, pokretnina i novčanih sredstava, pobliže opisanih u izreci prvostupanjske presude.

U postupku je utvrđeno:

1. da su se M. S.-R. i I. R. nalazili u braku od 1946. do smrti I. R. 9. ožujka 2000., dakle ukupno 54 godine,
2. da je I. R. umro bez djece, pa su njegovi zakonski nasljednici supruga, ovdje tužiteljica i njegova braća, ovdje tuženi,
3. da je cjelokupna imovina, kako ona s kojom je oporučno raspolagao, tako i sva ostala, pobliže opisana u izreci presude, stečena tijekom braka s tužiteljicom.

Sudovi su prihvatili tužbeni zahtjev utvrđenjem da je tužbom obuhvaćena imovina stečena za vrijeme trajanja bračne zajednice između tužiteljice M. S.-R. i I. R., te da je – pozivom na odredbu čl. 253. st. 1.

Obiteljskog zakona – suvlasništvo bračnih drugova u toj imovini podjednako, dakle svakoga u 1 dijela.

Neosnovan je prigovor promašene pasivne legitimacije, kojeg revidenti opetovano ističu u reviziji. Pravo zahtijevati utvrđenje bračne stečevine, u odnosu na umrlog bračnog druga, ne ovisi o pokretanju ili provedbi ostavinskog postupka, pa stoga ni o upućivanju jednog od nasljednika na parnicu radi utvrđenja ostavinske imovine, jer je odredbama čl. 13. i 14. Zakona o nasljeđivanju (“Narodne novine” br. 52/71 i 47/78), koji je bio na snazi u vrijeme smrti I. R., propisano da osobu, koja je umrla bez potomaka, nasljeđuju njegov bračni drug, te braća i sestre umrloga. Nasljedstvo se, prema odredbi čl. 128. st. 1. Zakona o nasljeđivanju, otvara smrću, s daljom posljedicom prelaska ostavinske imovine trenutkom smrti ostavitelja po sili zakona na njegove nasljednike (čl. 135. Zakona o nasljeđivanju). Nije stoga osnovana tvrdnja revidenata da se bez provedbe ostavinskog postupka ne može voditi ovaj postupak zato što se ne znaju ostaviteljevi nasljednici.

Osnovani su, međutim, revizijski razlozi pogrešne primjene materijalnog prava.

Pravno shvaćanje nižestupajnskih sudova, da između tužiteljice i njenog sada pok. supruga, nije u vrijeme važenja Zakona o braku i porodičnim odnosima (“Narodne novine” broj 11/78, 45/89 i 59/90 – u daljem tekstu: ZBPO), postojalo suvlasništvo, već samo zajedničko vlasništvo na imovini stečenoj tijekom bračne zajednice, pa da stoga veličina njihovih udjela u toj imovini nije bila određena je pravilno.

Pogrešno je, međutim, pravno shvaćanje, da zato što se suvlasnički omjeri utvrđuju tek u ovoj parnici, koja je pokrenuta nakon stupanja na snagu Obiteljskog zakona, dolazi do primjene članka 253. st. 1. istog Zakona, koji propisuje da su bračni drugovi u jednakim dijelovima suvlasnici u braku stečene imovine. Za takvo stajalište nižestupajnski sudovi nalaze uporište u odredbi članka 363. st. 1. navedenog Zakona, kojim je propisano da se odredbe ovog Zakona primjenjuju i na obiteljske odnose koji su nastali prije dana početka primjene ovoga Zakona, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno, jer je već odredbom slijedećeg stavka (st. 2. članka 363. Obiteljskog zakona iz 1998, koji se primjenjuje u ovoj pravnoj stvari), drukčije određeno.

Naime, odredbom članka 363. st. 2. Obiteljskog zakona propisano je da se danom primjene ovog Zakona ne mijenjaju prava i dužnosti stečena po prijašnjim propisima. Stoga se ta odredba odnosi i na imovinu stečenu do dana primjene Obiteljskog zakona (01. srpanj 1999.), što je u skladu s jednim od temeljnih načela pravnog poretka o zaštiti stečenih prava, a u slučaju da novi zakon ta prava različito propisuje, po novom se zakonu stjecanje prosuđuje tek od stupanja na snagu tog zakona.

Stoga se i u konkretnom slučaju na imovinu stečenu za vrijeme trajanja bračne zajednice do 01. srpnja 1999., kao dana početka primjene Obiteljskog zakona, primjenjuju odredbe ranijeg Zakona o braku i porodičnim odnosima, kojim se u čl. 277. određuje da je imovina koju su bračni drugovi stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice ili potječe od te imovine, njihova zajednička imovina, u kojoj se suvlasnički udio svakog bračnog druga određuje prema njegovom doprinosu u stjecanju te imovine (čl. 287. st. 1. Zakona o braku i porodičnim odnosima).

Zbog pogrešnog pravnog pristupa da se odredba čl. 253. st. 1. Obiteljskog zakona primjenjuje u svim sporovima pokrenutim nakon stupanja na snagu tog Zakona, bez obzira da li je imovina u braku stečena po ranijim propisima ili tek nakon primjene tog Zakona, sudovi su propustili utvrditi kada je sporna imovina stečena, da li je stečena radom za vrijeme trajanja bračne zajednice ili predstavlja posebnu imovinu jednog bračnog druga, koliki je bio udio svakog bračnog druga u stjecanju te imovine, te s time u svezi koliki su njihovi suvlasnički omjeri u tako stečenoj imovini.

Valjalo je stoga primjenom odredbe čl. 395. st. 2. ZPP-a prihvatiti reviziju tuženih, ukinuti obje nižestupanjske presude i vratiti predmet sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.

Kako protiv prvostupanjskog rješenja o odbacivanju tužbe radi utvrđenja ostavinske imovine, nije bilo žalbe ni revizije tužiteljice, ovom odlukom to rješenje nije dirano.

U ponovljenom postupku prvostupanjski će sud provesti dokaze radi utvrđenja udjela svakog bračnog druga u stjecanju imovine, ponovno odlučiti o troškovima postupka, te ocjenom provedenih dokaza u smislu odredbe čl. 8. ZPP-a donijeti novu i na zakonu utemeljenu presudu.

U Zagrebu, 24. svibnja 2006. godine

Predsjednik vijeća:

Petar Milas, v. r.

VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: Rev-x 884/11-2

Sentenca: Odredbom čl. 27. st. 2. točka 3. ZN propisano je da bračni drug nema pravo na nasljedstvo ako je njegova zajednica života sa ostaviocem bila trajno prestala njegovom krivnjom ili u sporazumu sa ostaviocem. Odlučujući o revizijskom razlogu pogrešne primjene materijalnog prava, a vodeći računa u činjenicama utvrđenim u postupku pred sudovima nižeg stupnja ovaj revizijski sud smatra da su sudovi pravilno primijenili materijalno pravo iz čl. 27. st. 2. točka 3. ZN kada su prihvatili tužbeni zahtjev. U odnosu na prigovore tuženika kojima osporava utvrđeno činjenično stanje treba reći da prema odredbi čl. 385. st. 1. ZPP reviziju nije dopušteno podnijeti zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. Stoga navodi tuženika kojima osporava pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja nisu niti mogli biti uzeti u razmatranje.

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca dr. sc. Ivana Kaladića, predsjednika vijeća, Nenada Perina, člana vijeća, Željka Glušića, člana vijeća, Renate Šantek, članice vijeća i sutkinje izvjestiteljice i Gordane Jalšovečki, članice vijeća, u pravnoj stvari prvotužiteljice D. P. iz Š., K. B., drugotužitelja A. P. iz Z., trećetužiteljice Z. C. iz K., četvrtotužiteljice N.-M. P. iz O., petotužitelja D. E. iz Z., šestotužitelja M. M. iz O., sedmotužitelja T. M. iz V., osmotužitelja N. M. iz O., devetotužiteljice Ž.-M. M. iz B., B. i H., desetotužitelja M. P. iz Z., jedanaestotužitelja Z. A. iz K., i dvanaestotužitelja K. A. iz D. M., koje zastupa punomoćnica Z. D., odvjetnica u Odvjetničkom društvu D. i T. u Z., protiv tuženika J. L. iz Z., kojeg zastupa punomoćnik D. L., odvjetnik u Z., radi utvrđenja, odlučujući o reviziji tuženika protiv presude Županijskog suda u Zagrebu broj Gž-6266/09-3 od 26. siječnja 2010., kojom je potvrđena presuda Općinskog suda u Zagrebu broj P-5815/93 od 12. prosinca 2002., u sjednici održanoj 18. listopada 2011.,

p r e s u d i o j e:

Revizija tuženika odbija se kao neosnovana.

Obrazloženje

Drugostupanjskom presudom odbijena je žalba tuženika kao neosnovana i potvrđena je prvostupanjska presuda kojom je utvrđeno da tuženik J. L. nema pravo na nasljedstvo iza pokojne E. P. L. (stavak I. izreke), a tuženiku je naloženo da tužiteljima naknadi parnični trošak u iznosu od 1.198,00 kuna (stavak II. izreke).

Protiv drugostupanjske presude reviziju je podnio tuženik zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže reviziju prihvatiti i preinačiti pobijanu presudu uz naknadu troškova postupka tuženiku.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija nije osnovana.

Pobijana presuda je ispitana u smislu odredbe čl. 392.a Zakona o parničnom postupku («Narodne novine» broj 53/91, 91/92, 112/99 i 117/03, 84/08, 96/08 i 123/08 – dalje: ZPP), koja se u ovom postupku primjenjuje na temelju odredbe čl. 53. st. 4. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 57/11), samo u onom dijelu u kojem se pobija revizijom i u granicama razloga određeno navedenih u reviziji. Pritom je ovaj sud po službenoj dužnosti pazio na pogrešnu primjenu materijalnog prava i na bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. točke 8. ZPP.

Tuženik je u reviziji samo uopćeno naveo da reviziju podnosi zbog svih zakonskih razloga zbog kojih se revizija može podnijeti. Iz navedenog proizlazi da je reviziju podnio i zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka. Međutim, tuženik u reviziji uopće nije naveo koja bi to bitna povreda odredaba parničnog postupka bila počinjena u postupku pred nižestupanjskim sudovima. Zbog toga tuženikov revizijski navod da bi u postupku pred sudovima bila počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka ovaj revizijski sud nije mogao niti uzeti u razmatranje.

Kako u postupku pred sudovima nije počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. točka 8. ZPP na koju ovaj sud mora paziti po službenoj dužnosti u smislu odredbe čl. 392.a ZPP, to nije osnovan revizijski razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka.

Na temelju činjeničnih utvrđenja:

- da je tuženik sa pok. E. P. L. sklopio brak 1964. i da su u bračnoj zajednici živjeli do 1970. godine;
- da je za vrijeme trajanja braka tuženik živio sa J. L. u razdoblju od rujna 1969. do 1979. i od 1980. do lipnja 1984.;
- da su tuženik i pok. E. P. L. odvojeno živjeli od 1970. pa sve do njezine smrti;
- da su se tuženik i pok. E. P. L. tijekom 1980-ih dogovarali da odu živjeti u S., pri čemu bi stanovali u istoj zgradi, ali u odvojenim stanovima, što nisu realizirali sve do smrti pok. E.;

sudovi su utvrdili da je do trajnog prestanka zajednice života tuženika sa pokojnom E. P. L. došlo na temelju njihovog sporazuma, pa su prihvatili tužbeni zahtjev pozivajući se na odredbu čl. 27. st. 2. točka 3. Zakona o nasljeđivanju („Narodne novine“, broj 53/91 – dalje: ZN).

Tuženik u reviziji najvećim dijelom navoda osporava činjenično stanje utvrđeno tijekom postupka

ponavljajući prigovore kakve je već neuspješno iznosio u postupcima pred nižestupanjskim sudovima. Također, iznosi vlastitu ocjenu iskaza pojedinih svjedoka saslušanih u postupku.

U odnosu na prigovore tuženika kojima osporava utvrđeno činjenično stanje treba reći da prema odredbi čl. 385. st. 1. ZPP reviziju nije dopušteno podnijeti zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. Stoga navodi tuženika kojima osporava pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja nisu niti mogli biti uzeti u razmatranje.

Predmet spora u ovom postupku je zahtjev tužitelja za utvrđenje da tuženik nema pravo na nasljedstvo iza pokojne E. P. L.

Odredbom čl. 27. st. 2. točka 3. ZN propisano je da bračni drug nema pravo na nasljedstvo ako je njegova zajednica života sa ostaviocem bila trajno prestala njegovom krivnjom ili u sporazumu sa ostaviocem.

Odlučujući o revizijskom razlogu pogrešne primjene materijalnog prava, a vodeći računa u činjenicama utvrđenim u postupku pred sudovima nižeg stupnja ovaj revizijski sud smatra da su sudovi pravilno primijenili materijalno pravo iz čl. 27. st. 2. točka 3. ZN kada su prihvatili tužbeni zahtjev.

Prema tome, nije ostvaren niti revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava pa je revizija tuženika, na temelju čl. 393. ZPP, odbijena kao neosnovana.

U Zagrebu, 18. listopada 2011.

Predsjednik vijeća:

dr. sc. Ivan Kaladić, v. r.

Preuzimanje ovršnog postupka nakon smrti stranke - pristanak nasljednika

(Čl. 215. Zakona o parničnom postupku - "Narodne novine", br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08).

Sentenca: Pristanak nasljednika kao građanskopravnog sukcesora nije pretpostavka za njegovu stranačku poziciju.

Kratki tekst odluke:

“Imajući u vidu žalbeni sadržaj kojim ovršenice osporavaju svoje stranačke pozicije tvrdnjom da nisu dale pristanak za preuzimanje ovršnog postupka iza svog pokojnog prednika jer se podnesak njihova punomoćnika kojim obavještava prvostupanjski sud da će u daljnjem tijeku predmetnog ovršnog postupka zastupati nasljednice ne može tretirati njegovim pristankom na takvu stranačku poziciju - valja navesti da će se prema sadržaju odredbe čl. 215. st. 1. Zakona o parničnom postupku a koja svoju primjenu u postupcima ovrhe crpi iz odredbe čl. 19. st. 1. Ovršnog zakona ("Narodne novine", br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08) postupak koji je prekinut zbog smrti stranke, nastaviti kad nasljednici preuzmu postupak ili kad ih sud na prijedlog protivne strane ili po službenoj dužnosti pozove da to učine. Dakle, pristanak nasljednika kao građanskopravnog sukcesora nije od značenja (dakle ni pretpostavka ni preduvjet) za njegovu

stranačku poziciju jer istu stječe trenutkom smrti svog prednika, a sam postupak se nastavlja u trenutku kada ga sud na prijedlog protivne strane ili po službenoj dužnosti pozove da preuzme postupak.”

Županijski sud u Varaždinu, 10 Gž-2313/11-2, od 30. III. 2011.

Prekidanje postupka od strane nasljednika

(Čl. 215. Zakona o parničnom postupku - “Narodne novine”, br. 53/91 i 91/92).

Sentenca: Postupak koji je prekinut zbog smrti stranke nastaviti će se kada nasljednici preuzmu parnični postupak. Za nastavak postupka nije nužno prilaganje rješenja ostavinskog suda.

Kratki tekst odluke:

“Pogrešno tuženik smatra da prekinuti parnični postupak mogu preuzeti prema čl. 215. st. 1. Zakona o parničnom postupku (Nar. nov., br. 53/91 i 91/92) ZPP) samo nasljednici koji su kao takvi utvrđeni rješenjem suda u ostavinskom postupku. Prema čl. 212. toč. 1. ZPP-a postupak se prekida kad stranka umre ili izgubi parničnu sposobnost, a nema punomoćnika u toj parnici, a prema čl. 101. st. 1. ZPP-a prestankom pravne osobe prestaje punomoć koju je ona izdala. Naprotiv, punomoćnik je ovlašten i nadalje poduzimati radnje u postupku s tim da nasljednik može opozvati punomoć (čl. 100. st. 1. ZPP-a). Te odredbe ukazuju na to da rješenje ostavinskog suda o tome tko su nasljednici nema utjecaja na tijek parničnog postupka. Prema čl. 135. Zakona o nasljeđivanju (Nar. nov., br. 52/91 i 47/78) ostavina umrle osobe prelazi po sili zakona na njezine nasljednike u času njezine smrti. Do diobe nasljednici upravljaju i raspolažu zajednički ostavinom (čl. 148. st. 1. Zakona o nasljeđivanju) pa očito mogu i preuzeti parnicu koja je u prekidu. Osim toga, ostavinski postupak može izostati, ako je umrli ostavio samo pokretnu imovinu, a ni jedna od osoba pozvanih na nasljedstvo ne traži da se provede rasprava (čl. 214. st. 2. Zakona o nasljeđivanju). Ispunjene su pretpostavke za nastavak postupka u smislu čl. 215. st. 1. ZPP-a jer je tužitelj označio nasljednike u podnesku od 3.09.1997. pa je prvostupanjski sud pravilno postupio kada je postupak nastavio.”

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, Pž-3039/97, od 11. XI. 1997.

Privremeni skrbnik ostavine

(Čl. 128. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03, 163/03 i 35/05).

Sentenca: Ocijenjeno je da nije potrebno postaviti privremenog skrbnika ostavine u slučaju kad između zakonskih nasljednika nema spora o pravu na nasljedstvo, niti o sastavu ostavinske imovine.

Kratki tekst odluke:

“Sadržajno obje žalbe, izjavljene protiv rješenja o nasljeđivanju, osporavaju odluku suda prvog stupnja zbog toga što je sud prvog stupnja donio rješenje o nasljeđivanju i nije udovoljio zahtjevu oba nasljednika da se ne donese rješenje o nasljeđivanju i da se postavi privremeni skrbnik ostavine.

Iz sadržaja spisa i obrazloženja rješenja o nasljeđivanju proizlazi nedvojbenim da su zakonski nasljednici ostaviteljice sin i kći - žalitelji, da između njih nema nikakvog spora o nasljednom pravu, a niti o sastavu

ostavine. Također ne postoje nikakvi drugi sporovi o činjenicama između zakonskih nasljednika koji bi bili razlog ili za prekid postupka ili za upućivanje u parnicu (čl. 222. - 224. Zakona o nasljeđivanju).

Pravilno je postupio sud prvog stupnja kad je donio rješenje o nasljeđivanju i nije prihvatio prijedlog nasljednika za postavljanje privremenog skrbnika ostavine.

Naime, nema nikakvih razloga da se postavi privremeni skrbnik ostavine u situaciji kad između zakonskih nasljednika niti ima kakvog spora o pravu na nasljedstvo niti o sastavu ostavinske imovine. Ovaj postupak pokrenut je po službenoj dužnosti još 1991. i nema razloga da se ne dovrši.

Nasljednici u žalbi spominju određene dugove ostaviteljice (hipoteke i dugove ostavinske imovine), ali te tvrdnje ničim nisu dokazane, niti utječu na pravilnost i zakonitost sudske odluke.”

Županijski sud u Zagrebu, Gž-2613/10-2, od 7. IV. 2010.

Više osoba u svojstvu upravitelja nasljedstva

(Čl. 148. Zakon o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Nema zapreke da sud za upravitelja nasljedstva postavi i više nasljednika, ali je tada dužan u svojem rješenju precizno odrediti kojim će dijelom nasljedstva svaki od upravitelja upravljati.

Kratki tekst odluke:

“U smislu odredbe čl. 48. st. 2. Zakona o nasljeđivanju ako nema izvršioca oporuke, a nasljednici se ne slože o upravljanju nasljedstvom, sud će na zahtjev jednog od njih postaviti upravitelja koji će za sve njih upravljati nasljedstvom ili odrediti svakom nasljedniku dio nasljedstva kojim će on upravljati. Pravilnim tumačenjem odredbe čl. 148. st. 2. Zakona o nasljeđivanju može se zaključiti da sud u pravilu za upravitelja nasljedstvom postavlja jednu osobu, a može odrediti i više nasljednika s time da je tada potrebno rješenjem odrediti kojim dijelom nasljedstva će svaki upravitelj nasljedstva upravljati. U smislu citirane zakonske odredbe po ocjeni ovog suda, osnovano žaliteljica u žalbi ističe da je sud trebao, s obzirom da je postavio dva nasljednika za upravitelja nasljedstvom, precizno odrediti svakom od upravitelja dio nasljedstva kojim će upravljati. Zbog pogrešne primjene materijalnog prava i to odredbe čl. 48. st. 2. Zakona o nasljeđivanju činjenično stanje je za sada ostalo pogrešno i nepotpuno utvrđeno, pa je žalbu oporučne nasljednice treba uvažiti, a rješenje suda prvog stupnja ukinuti primjenom odredbe čl. 380. st. 1. točka 3. Zakon o parničnom postupku.”

Županijski sud u Koprivnici, Gž-451/00-2, od 4. V. 2000.

Otkup društvenog stana, preuzimanje ugovorne obveze o otplati kreditom

(Čl. 34. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 52/71, 47/78 i 56/00).

Sentenca: Ako je između ostaviteljice i jednog od nasljednika sklopljen ugovor koji su ugovorne

stranke nazvale ugovor o darovanju prema kojem ostaviteljica daruje nasljedniku stan koji je otkupila kao nosilac stanarskog prava, a nasljednik preuzme obvezu ostaviteljice da će otkupljeni stan otplaćivati kroz vrijeme od 26 godina, onda se ne radi o daru koji mora vratiti radi namirenja nužnog dijela, jer se ne radi o raspolaganju imovinom bez naknade.

Kratki tekst odluke:

“To iz razloga što je sud prvog stupnja utvrdio da je tuženik dao svojoj pok. majci K. J. suglasnost za kupnju stana kao stanar u stanu u D., S. kbr. 3, te da je pok. majka stranaka K. J. sklopila Ugovor o kupoprodaji stana 25. studenoga 1992. godine kojim je u toč. III. platila iznos prvog obroka od 115.549 tadašnjih CRD a ostatak iznosa u protuvrijednosti od tadašnjih 38,54 DEM mjesečno obvezala se otplatiti u roku od 26 godina. Nakon sklapanja ugovora o otkupu stana tuženik i njegova majka K. J. sklopili su Darovni ugovor 28. prosinca 1993. godine kojim majka daruje u cijelosti nekretnine u D., dvosobni stan, S. 3, površine 55,09 m², s time da se tuženik kao daroprimac u toč. VI. ugovora u cijelosti obavezao preuzeti obveze darovatelja, dakle pok. majke proistekle iz Ugovora o kupoprodaji stana, dakle da će u cijelosti u roku od 26 godina otplatiti stan koji je otkupila njegova majka.

S obzirom na gore utvrđene činjenice, vidljivo je da se ovdje ne bi radilo o darovanju “bez plaće” jer je bitno svojstvo darovanja u davanju “bez plaće” (pravno pravilo paragrafa 938. OGZ) jer preuzimanjem obveza u pogledu daroprimatelja iz ugovora o darovanju i preuzimanjem obveze ispunjenja bilo kakvih davanja je u proturječju s pravnom prirodom ugovora o darovanju (pravno pravilo paragrafa 941. OGZ). Prema odredbi čl. 72. Zakona o nasljeđivanju darom u smislu Zakona o nasljeđivanju, među ostalim, smatra se i svako raspolaganje bez naknade, dakle pod darom se u smislu Zakona o nasljeđivanju podrazumijeva svako ostaviteljevo raspolaganje imovinom bez naknade u korist drugoga.

Tužiteljice u parnici traže vraćanje u ostavinu pok. J. K. 2/6 dijela stana koji je bio predmet Darovnog ugovora sklopljen između tuženika i pok. K. J. 28. prosinca 1993. godine a sve radi namirenja nužnog nasljednog dijela tužiteljica.

Iz provedenih dokaza, kako je gore navedeno, proizlazi da se iza darovnog ugovora krije naplatno raspolaganje, tj. sporazum tuženika i njegove pok. majke prema kojem će majka darovati stan tuženiku i prenijeti ga u njegovo vlasništvo, a tuženik preuzima na sebe u cijelosti otplatu stana u roku od 26 godina.

S obzirom na gore navedeno ne može se prihvatiti stajalište suda prvog stupnja da se radi o Ugovoru o darovanju bez naknade jer suprotno proizlazi iz izvedenih dokaza, priložene dokumentacije i iskaza tuženika saslušanog u svrhu dokazivanja, te supruga tuženika, budući da se u konkretnom slučaju nije radilo o darovanju, tj. stjecanju ostaviteljici imovine bez naknade.”

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2212/05-2, od 2. III. 2006.

Naknadno pronađen ugovor o darovanju

(Čl. 77. i 234. Zakona o nasljeđivanju - “Narodne novine”, br. 48/03 i 163/03).

Sentenca: Zahtjev za raspodjelu naknadno pronađene imovine i zahtjev za povrat dara zbog povrede nužnog dijela, a na temelju naknadno pronađenog ugovora o darovanju, dva su različita pravna instituta, ali ni u jednom od ova dva slučaja nema prekida ostavinskog postupka budući da je ostavinski postupak već završen.

Kratki tekst odluke:

“Nakon što je predmetni ostavinski postupak dovršen pravomoćnošću rješenja o nasljeđivanju od 31. srpnja 1998. godine iz podnesaka i navoda zakonskih nasljednica A. C. i J. M. proizlazi da se predlaže raspodjela naknadno pronađene imovine i obavijest da je naknadno pronađen ugovor o darovanju, pa se traži povrat dara zbog povrede nužnog dijela.

Radi se o dva različita pravna instituta po kojima se postupa na različite načine, ali ni u jednom od ova dva slučaja nema prekida ostavinskog postupka jer je ostavinski postupak već završen.

Kad je u pitanju naknadno pronađena imovina, prije svega treba utvrditi osporava li netko od nasljednika da ta imovina ulazi u imovinu ostavitelja.

Ako osporava, prijedlog za raspodjelu naknadno pronađene imovine treba odbiti, a predlagatelj može svoje pravo ostvarivati u parnici.

Ako nema spora da naknadno pronađena imovina ulazi u imovinu ostavitelja, sud će na temelju čl. 234. Zakona o nasljeđivanju tu imovinu rasporediti na temelju prije donesenog rješenja o nasljeđivanju.

Što se tiče naknadno pronađenog ugovora o darovanju i zahtjeva za povrat dara nakon što je ostavinski postupak već dovršen, sud neće ponovno voditi ostavinsku raspravu, nego će obavijestiti stranke da svoja prava na temelju naknadno pronađenog ugovora o darovanju (analogno odredbi čl. 235. st. 2. Zakona o nasljeđivanju kada je u pitanju naknadno pronađena oporuka) mogu ostvarivati u parnici.”

Županijski sud u Dubrovniku, Gž. 1357/06, od 14. XII. 2006.

Primjena propisa drugih zemalja

(Čl. 31. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima - “Narodne novine”, br. 53/91).

Sentenca: Oporuka sastavljena u inozemstvu pravno je valjana glede oblika, uz ostalo, i onda ako je valjana po pravu mjesta gdje je sastavljena.

“Oba suda nižih stupnjeva smatraju da pismeno s naslovom Ovlaštenje, a sastavljeno 30. IV. 1986. godine u Zurichu i potpisano po K.Š. nije oporuka u formi sastavljenoj prema propisima Zakona o nasljeđivanju, pa je na temelju takva utvrđenja i materijalno-pravne ocjene doneseno rješenje kojim je, jer da nema drugih nasljednika, ostavinska imovina predana nadležnoj Općini P. Međutim, oba suda nižih stupnjeva propustila su u materijalno-pravnom pristupu u ovom ostavinskom postupku raspraviti pitanje pravovaljanosti u odnosu na oblik navedenog pismena sa stanovišta propisa države u kojoj je pismeno sastavljeno. U vrijeme sastavljanja pismena Š.K. - 30. IV. 1986. godine već je bio na snazi Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima (dalje: Zakon o rješavanju sukoba), a on sadrži pravila i o određivanju mjerodavnog prava, među ostalima, i za nasljedne odnose s međunarodnim elementom (čl. 1. st. 1.) ako drugim zakonom ili međunarodnim ugovorom nisu takvi odnosi regulirani drugačije (čl. 3.) što nisu. S obzirom na to da je u predmetnoj stvari pitanje da li je pismeno nazvano Očitovanje pravno valjano kao pravna osnova za nasljeđivanje, to uzimajući u obzir da je sastavljeno u stranoj državi - što ukazuje na postojanje pretpostavke za primjenu Zakona o rješavanju sukoba - međunarodnog elementa - dolazi u primjenu koliziona norma - odredaba čl. 31. tog zakona kojom je propisano da je oporuka pravno valjana u pogledu oblika ako je pravovaljana po jednom od, u tom članku, navedenom pravu, pa i pravu mjesta gdje je oporuka sastavljena. Budući

da nižestupanjski sudovi u donošenju odluke o raspoređivanju s ostavinom pok. K.Š. nisu raspravili pitanje pravovaljanosti oblika njezinog «Očitovanja» od 30. travnja 1986. godine, propustili su pravilno primijeniti materijalno pravo (a materijalno pravo je nepravilno primijenjeno i onda kada nije primijenjena materijalno-pravna norma koja se odnosi na određeni slučaj), to je valjalo prihvatiti osnovanost istaknutog razloga - takva razloga - u zahtjevu za zaštitu zakonitosti Javnog tužilaštva Hrvatske, te ukinuti obje nižestupanjske odluke.»

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Gzz 28/92, od 5. V. 1993.

Mogućnost raspravljanja o valjanosti oporuke

(Čl. 205. Zakona o nasljeđivanju - "Narodne novine", br. 52/71 i 47/78).

Sentenca: Kad oporuka nije proglašena, sud ne može raspravljati o njezinoj valjanosti.

Kratki tekst odluke:

“Nije sporno da oporuka pok. A.H. (od 18. travnja 1990. god.) nije proglašena. Točno je da oporuka (valjana) izaziva pravne učinke od smrti ostavioca. Međutim, proglašenjem oporuke (čl. 205. Zakona o nasljeđivanju, Nar. novine, br. 52/71, 47/78- dalje: ZN) oporuci se daje publicitet i od tada se moraju uvažavati pravni učinci koje je ona izazvala od časa smrti ostavitelja. Tek od proglašenja oporuke može se raspravljati o njezinoj valjanosti. Kako isključenje iz nasljedstva nastaje na temelju ostaviteljeve oporučne odredbe (čl. 47. ZN), a jer oporuka pok. A.H. nije proglašena, sud prvog stupnja nije mogao raspravljati o valjanosti, odnosno učincima te oporuke.”

Županijski sud u Gradu Zagrebu, Gž-4885/94, od 21. II. 1995.

VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: Rev 2149/1998-2

Sentenca: Odredbe Zakona o nasljeđivanju pa tako one koje se odnose na opoziv oporuke važe za nasljeđivanje osobe koja ima državljanstvo Republike Hrvatske neovisno o tome što ima i državljanstvo neke druge države.

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Stanka Jesenkovića kao predsjednika vijeća, te Damira Mratovića, Ivke Zlokić, Davorke Lukanović-Ivanišević i Gordane Matasić-Špoljarić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice T. M. iz O., ..., zastupane po punomoćniku mr. D. M., odvjetniku iz O., protiv tuženih D. M1., M. R., T. P., K. M., D. M2., I. E. i A. L., svih iz O., zastupanih po punomoćniku K. V., odvjetniku iz O., radi utvrđenja nepostojanja oporuke, rješavajući reviziju tužiteljice, protiv pravomoćne presude Županijskog suda u Osijeku od 12. ožujka 1998. godine, broj Gž-1001/97., kojom je potvrđena presuda Općinskog suda u Osijeku od 14. ožujka 1997. godine, br. VIII P-431/93., u sjednici održanog dana 4. rujna 2001. godine,

presudije:

Odbija se revizije tužiteljice kao neosnovana.

Obrazloženje

Presudom suda prvog stupnja odbijen je tužbeni zahtjev tužiteljice na utvrđenje da je opozvana oporuka sad pok. F. M. iz O. od 18. siječnja 1997. godine, što su tuženici dužni priznati te naknaditi tužiteljici parnični trošak.

Ujedno je odlučeno da je tužiteljica tuženima dužna nadoknaditi parnični trošak u iznosu od 3.701,80 kn.

Odlučujući o žalbi tužiteljice drugostupanjski sud je žalbu kao neosnovanu odbio i potvrdio prvostupanjsku presudu.

Protiv pravomoćne presude suda drugog stupnja reviziju je izjavila tužiteljica zbog pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže preinaku pobijane nižestupanjske presude na način da se u cijelosti udovolji tužbenom zahtjevu ili ukidanje nižestupanjskih presuda i vraćanje prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Tuženici nisu podnijeli odgovor na reviziju, niti se o reviziji izjasnio nadležni državni odvjetnik.

Sporno je je li sada pok. F. M. u vrijeme sklapanja brak s tužiteljicom bio isključivo kanadski državljanin Hrvatske, te slijedom toga ima li se primijeniti kanadski zakon po kojem je opozvana oporuka koju je sačinio oporučitelj prije sklapanja braka časom sklapanja braka.

U postupku je utvrđeno, a što među strankama nije ni sporno da je sad pok. F. M. sačinio pismenu oporuku 18. siječnja 1977. godine, a da je s tužiteljicom sklopio brak 1983. godine.

Također je utvrđeno da je sad pok. F. M. bio državljanin SRH, odnosno Jugoslavije i državljanin Kanade, te tako imao dvojno državljanstvo.

Na utvrđeno činjenično stanje pravilno je primijenjeno materijalno pravo.

Prema odredbi čl. 154. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", br. 52/71 i 47/78. – dalje ZN), odredbe ZN-a važe za nasljeđivanje svih državljana Republike Hrvatske bez obzira gdje je nastupila smrt i gdje se nalazila mirovina.

Dakle, za nasljeđivanje sad pok. F. M. koji je bio državljanin Hrvatske ima se primijeniti Zakon o nasljeđivanju.

Zakon o nasljeđivanju ne predviđa pak opoziv ranije sačinjene oporuke časom sklapanja braka koji je sklopljen nakon sačinjena oporuke, naime, čl. 105. ZN-a predviđa se opoziv oporuke u cjelini ili djelomično izjavom datom u bilo kojem obliku u kome se po zakonu može napraviti oporuka, te opoziv pismene oporuke time što oporučitelj uništi pismenu (oporuku).

U biti isti učinak kao i opoziv oporuke ima sastavljene kasnije oporuke, kojom se mijenjaju odredbe ranije oporuke čl. 106. ZN-a.

Navodi revizije svode se na pobijanju utvrđenog činjeničnog stanja kroz isticanje činjenice da bi po samom zakonu sad pok. F. M. izgubio državljanstvo FNRJ pa tako i državljanstvo Republike Hrvatske, pri čemu revident ukazuje na odredbu čl. 14. i .15. Zakona o državljanstvu FNRJ, po kojoj se državljanstvo gubi odsutnošću.

Revizijom se pak ne može pobijati utvrđeno činjenično stanje, jer je revizija ne može izjaviti zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja (čl. 385. st. 3. Zakona o parničnom postupku - "Narodne novine", br. 53/91, 91/92 i 112/99 – dalje ZPP).

Uz gred je navesti da nije pravilno tumačenje revidenta da po sili zakona onaj koji je bio odsutan izvan FNRJ 15 godina, gubi državljanstvo pa da je zbog toga sad pok. F. M. izgubio državljanstvo FNRJ, a slijedom toga i državljanstvo Republike Hrvatske.

Naime, odredbom čl. 15. st. 1. Zakona o državljanstvu FRNJ („Službeni list“ 54/46, 104/47, 88/48 i 105/88) propisano je da odsutnošću gubi državljanstvo osoba koja stalno boravi van područja FNRJ, pa za vrijeme od 15. godina, nakon navršene 18 godine života ne ispunjava nikakve javne obaveze prema FNRJ, a osim toga da je propustila za posljednjih 5 godina evidentirati se pri predstavništvu FNRJ u inozemstvu ili se pismeno prijaviti Ministarstvu unutrašnjih poslova FNRJ. Dok prema st. 3. istoga članka rješenje o gubitku državljanstva po tom članku donosi ministarstvo unutrašnjih poslova FNRJ, a ono se može pobijati u roku od dvije godine nakon objave u „Službenom listu“ FNRJ.

Naprijed rečeno ukazuje da nije bila dovoljna samo odsutnost izvan zemlje u trajanju od 15 godina za gubitak državljanstva, već i kroz navedeno razdoblje neispunjavanje nikakvih javnih obaveza prema FNRJ i propuštanje za posljednjih pet godina evidentiranja pri predstavništvu FNRJ u inozemstvu ili pismene prijave Ministarstvu unutrašnjih poslova FNRJ.

Tužiteljica u tijeku postupka nije ponudila bilo kakve dokaze koji bi ukazivali da su ispunjene pretpostavke iz naprijed spomenutog člana za gubitak državljanstva sad pok. F. M., a ovo sve pod pretpostavkom da za gubitak državljanstva FNRJ nije odlučno donošenje rješenje o gubitku državljanstva, tj. da to rješenje nema konstitutivni već samo deklaratorni karakter.

Prema tome, nisu se ostvarili istaknuti revizijski razlozi, a nije ni učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354.s t. 2. toč. 10. ZPP, na koju revizijski sud pazi po službenoj dužnosti (čl. 386. ZPP).

Radi naprijed navedenog temeljem čl. 393. ZPP, odlučeno je kao u izreci.

U Zagrebu, 4. rujna 2001. godine

Predsjednik vijeća:

Stanko Jesenković, v.r.

VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: Rev 156/01-2

Sentenca: Isključenje iz nasljedstva mora u oporuci biti izraženo na nesumnjiv način.

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca dr. Ive Grbina kao predsjednika vijeća, te Miljenke Vraničar, Ljubice Munić, Vlatke Potočnjak-Radej i Marijana Ramušćaka kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja B. F. i F. F., oboje iz P., koje zastupa Z. M., odvjetnik u Z., protiv tuženika J. B. iz P., koga zastupa B. B., odvjetnik u Z., radi utvrđenja rješavajući reviziju tužitelja protiv pravomoćne presude Županijskog suda u Gospiću od 12. lipnja 1996. godine, br. Gž 2/96-2, kojom je potvrđena presuda Općinskog suda u Pagu od 4. svibnja 1994. godine, br. P 41/87-36, u sjednici održanoj dana 4. listopada 2001. godine,

p r e s u d i o j e :

Odbija se revizija tužitelja kao neosnovana.

Obrazloženje

Presudom suda prvoga stupnja odbijen je zahtjev tužitelja za utvrđenje da je pravovaljano i osnovano isključenje tuženika iz nasljedstva učinjenog po oporučiteljici P.B. u oporuci od 12. ožujka 1983. godine sastavljene po sucu Općinskog suda u Pagu Ž.B.

Tužitelji su obvezani tuženiku naknaditi parnični trošak.

Sud drugog stupnja potvrdio je presudu suda prvoga stupnja.

Protiv presude suda drugoga stupnja tužitelji su izjavili reviziju zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom da ovaj sud pobijanu presudu preinači u smislu navoda revizije ili da ukine presude obaju sudova nižega stupnja i predmet vrati sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.

Tuženik nije odgovorio na reviziju, a ni državni odvjetnik Republike Hrvatske se o reviziji nije izjasnio.

Revizija nije osnovana.

Protivno tvrdnji u reviziji presude sudova nižega stupnja imaju razloge o odlučnim činjenicama (čl. 354. st. 2. toč. 13. Zakona o parničnom postupku – ZPP).

Posebno je sud drugog stupnja ocijenio navode žalbe tužitelja protiv presude suda prvoga stupnja koji su od odlučnog značaja (čl. 375. st. 1. ZPP), pa stoga tužitelji neosnovano prigovaraju u reviziji da drugostupanjski sud nije te navode ocijenio.

U vezi s tim nije od odlučnog značaja okolnost što sud drugoga stupnja posebno nije dao razloge zašto nije prihvatio prijedlog u žalbi za izvođenje dokaza ispitivanjem kao svjedoka sastavljača oporuke.

Tužitelji su zahtjevom svoje tužbe tražili da sud utvrdi da je oporučiteljica izjavom svoje posljednje volje pravovaljano isključila tuženika iz nasljedstva.

Sud prvog stupnja je utvrdio da je oporučiteljica svu svoju pokretnu i nepokretnu imovinu ostavila tužiteljima na jednake dijelove iz zahvalnosti što su se o njoj brinuli, dok da je tuženiku kao nužni dio ostavila nekretnine pod imenom S. F. u P. uz naznaku da je tako postupila, jer da se ovaj nikada o njoj nije brinuo.

Na temelju takve izjave posljednje volje sudovi nižega stupnja su pravilno zaključili da oporučiteljica nije na nesumnjiv način izrazila u oporuci želju da tuženika isključi od nasljedstva, već naprotiv da mu je na ime nužnoga dijela ostavila određene nekretnine.

Po odredbi čl. 48. Zakona o nasljeđivanju, oporučitelj koji želi isključiti nekog nasljednika mora to izraziti u oporuci na nesumnjiv način, a korisno je da navede i temelj za isključenje.

Na temelju prije iznijetih činjenica sudovi nižega stupnja su zauzeli pravilno pravno stajalište kada su ocijenili da ne postoje pretpostavke iz prije navedene zakonske odredbe kada bi se moglo uzeti da je oporučiteljica tuženika isključila iz nasljedstva.

Ovaj sud smatra, protivno stajalištu izraženom u reviziji, da se u konkretnom slučaju ne može govoriti ni o djelomičnom isključenju iz nasljedstva, jer bi isključenje kao takvo trebalo biti izraženo na nesumnjiv način u oporuci, što nije slučaj u konkretnom sporu.

Zbog toga nisu od odlučne važnosti ni daljnji navodi revizije da su postojale okolnosti zbog kojih je oporučiteljica tuženika mogla isključiti iz nasljedstva.

Iz navedenih razloga su sudovi nižega stupnja pravilno primijenili materijalno pravo, pa je stoga reviziju kao neosnovanu trebalo odbiti (čl. 393. ZPP).

U Zagrebu, 4. listopada 2001. godine

Predsjednik vijeća:

dr. Ivo Grbin, v. r.

SADRŽAJ

UVOD	3
1. PREDMET NASLJEĐIVANJA	5
2. TKO SE SMATRA STRANKOM U OSTAVINSKOM POSTUPKU	8
3. STJECANJE OSTAVINE	18
4. ODRICANJE OD NASLJEDSTVA	21
5. OŠASNA (KADUKTNA) IMOVINA	26
6. NAKNADNO PRONAĐENA IMOVINA	30
7. ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVITELJA	46
8. UPUĆIVANJE NA PARNICU	62
9. RJEŠENJE O NASLJEĐIVANJU I ZAPISU	74
10. PRIVREMENE MJERE I PRAVNI LIJEKOVI	82
11. ZASTARA PRAVA ZAHTIJEVATI OSTAVINU	86
12. OSTAVINSKI POSTUPAK - RAZNO	89

PRAVNI IZVORI:

- 1) www.vsrh.hr
- 2) www.usud.hr
- 3) www.ingbiro.com